

Сергій Гридін

НЕ ТАКИЙ

Повість для підлітків, які шукають себе

Розділ 1

— Доброго ранку! Прокидайся, синочку! — мамин голос ледь пробивався крізь пелену найсолодшого вранішнього сну. Тепла й ніжна рука ковзнула по Денисовій голові, скуйовдила неслухняне волосся.

— Вставай, соньку! Чи то у мене сьогодні день народження? — прогрімів густий татів бас, а тато тим часом смикнув хлопчика за вухо.

Саме так розпочався десятий день народження Дениса Потапенка на прізвисько Потап. Це прізвисько з'явилося у нього вмить, коли хлопчика кілька років тому привели перший раз у перший клас. Батьки непомітно розчинились у юрбі, залишивши сина самого. Потапенко широко розплющеними очима роздивлявся шкільне подвір'я, навчальний корпус та спортзал, намагаючись усвідомити, що тут, у відгородженому парканом від щасливого дитсадківського минулого місці, він проведе значну частину свого життя. З «висоти» прожитих років шкільний період здавався йому нескінченністю і нічого, крім страху, не викликав. Довкола нього (самотнього й покинутого) штовхалися люди, не звертаючи уваги на малого, який затиснув у руках прив'ялий букет і чекав сигналу, щоб розпочати свій похід до вершини знань.

— Чого застиг, як той пам'ятник? — чийсь голос несподівано вирвав його із задуми.

Біля Дениса зупинився невисокий на зріст хлопчина, схоже, його одноліток, але, на відміну від Потапенка, в очах у незнайомця вирувала незбагненна радість, якою він охоче ділився з довколишніми.

— Першачок, чи що? — підморгнув той Денисові, і його веселість змусила Потапенка усміхнутись у відповідь. Хлопець окинув його поглядом, чомусь гмикнув і запитав:

— А звати тебе як?

— П-п-п... — затнувся Денис. — По-о-о-тап... — не встиг назватися він.

— Дивне якесь у тебе ім'я — Потап! — вигукнув новий знайомий і, не даючи бідоласі Потапенку вставити бодай слово, сказав: — Але за це батькам дякуй! Ну що, рулимо до наших!?! — махнув рукою.

«Нашими» виявилася купка трохи схожих один на одного дітлахів, які так само безпорадно та перелякано, як і Денис Потапенко, тупцюли навколо ще досить молодої, високої, але недбало вдягнутої тітки з хитромудрою зачіскою. Вона силкувалася розставити дітей у тільки їй відомому порядку, при цьому дратувалася, що її ніхто не розуміє, і від того ставала дедалі більше схожою на злу няньку з американських комедій.

— О! Бач, то наш майбутній педагог, — кивнув новий Денисів знайомий у бік тітки. — А біля неї, судячи з усього, наші колеги по класу! До речі, мене Матвієм звать! — ніби згадав він. — А прізвище моє Самохін. Але друзі називають Самохою, — простягнув руку і міцно потиснув правицю Потапа. — Ну що? Будемо витрішки продавати чи, може, таки підемо до них? — і Матвій упевнено попрямував до майбутніх однокласників.

Потапу нічого не залишалось, як піти слідом, дивуючись його манері розмовляти так по-дорослому. Отож, уже в перший шкільний день Денис Потапенко зустрів майбутнього найкращого друга, без якого згодом навіть не уявлятиме свого життя, і несподівано здобув прізвисько, яке прилипло до нього надовго.

Пізно ввечері, почувши вдома знайоме прізвище, Денис припав до шпарини у дверях, які вели до батьківської спальні, і дізнався, що Матвія у п'ять років підібрали на вулиці, де він просив милостиню, з високою температурою та запаленням легенів, ледве виходили і передали до дитячого будинку. А вже звідти він потрапив до сім'ї Павла та Лідії Самохіних, яким Бог чомусь не послав дітей. І хлопчик, який майже не розмовляв і поводив себе, наче маленьке вовчєня, за рік вичухався, навчився читати (більше того, поллюбив цю справу!) і перегриз би горло кожному, хто наважився б сказати криве слово про його нових батьків. Він не забув, як воно — жити на вулиці, тому дуже цінував домашній затишок та всіляко допомагав тітці Ліді. До семи років уже ніхто не впізнав би у впевненому, не за віком тямущому Матвієві ту саму дитину, що злякано тулилася за ліжком, потрапивши першого разу до квартири Самохіних.

Денисова мама тихо зойкала, підозрюючи, що дружба їхнього сина з таким хлопцем до добра не доведе. Проте тато заспокоїв її, запевнивши, що саме з Матвієм Денис буде у цілковитій безпеці. Батьки ще трохи пошепотілися, сперечаючись, з ким варто і з ким не варто товаришувати їхньому синові, але Потапові далі було нецікаво.

Він крадькома відійшов від дверей, пірнув під теплу ковдру і кілька годин переварював отриману інформацію. Врешті вирішив, що Самосі він нічого не скаже, вмовстився зручніше і поринув у сон...

З того часу минуло вже понад три роки. Прізвисько Потап приліпилося до Дениса так, ніби він із ним народився, а Самоха став чи не єдиною людиною, якій можна було довірити абсолютно всі таємниці і бути впевненим, що про них ніхто не дізнається. У великому дворі, куди виходили під'їзди чотирьох будинків, було багато дітей, які то гралися, то сварилися між собою. Всі вони вважалися друзями, але для Дениса другом, у повному розумінні цього слова, був лише Матвій Самохін.

Правда, іноді Потапенкові здавалося, що між ними значно більше, ніж рік різниці. Це було в ті короткі миті, коли очі Матвія наливалися невідомою, але добре відчутною тугою — тоді всі Денисові проблеми здавалися йому якимись зовсім неважливими і не вартими уваги, хоча ще зранку він міг запрягтись, що півжиття віддав би за їх вирішення!..

У сім'ї Потапенків склався своєрідний ранковий ритуал. Першою прокидалася мама і відразу йшла на кухню ставити чайник. Потім починав тихцем шарудіти тато, шукаючи свої капці, які сам же й забував звечора у найнесподіваніших місцях. Однак татове «тихцем» усе одно було голосним: здавалося, квартирою навшпиньки тупотить невеликий слон, який випадково потрапив до їхнього житла. Потапу ставало смішно, він остаточно прокидався і йшов робити вранішні водні процедури.

Але останнім часом хлопчик трохи змінив цей щоденний розклад. Його будильник дзеленчав завжди на півгодини раніше, ніж треба. І зовсім не для того, щоб Денис міг повторити уроки! Щойно з мобільного лунала бадьора мелодія, Потап з напівзаплющеними очима сунув у батьківську спальню, виставивши перед собою руки, наче розкошланий привид. Потім залазив у велике ліжко, розсовуючи тата і маму, нагрівався від їхнього тепла і застигав непорушно, щоби не сполохати відчуття щастя... Якщо ж ранок у Потапенка-молодшого починався по-іншому, то цілий день можна було потім викреслити з життя. Малому все падало з рук, він був неухважний і міг принести додому не дуже гарну оцінку.

От і сьогодні він проспав. Навіть будильника не почув! Не тямлячи, що тато і мама роблять у його кімнаті, Денис солодко потягнувся, розкинув руки і враз його долоня ковзнула по якомусь сторонньому предмету, що лежав на тумбочці біля ліжка. Сон умить відступив. Потап згадав про свій день народження і про свою мрію — новий мобільний телефон. Сів, відгорнувши ковдру.

Він уже півроку намагався розкрутити батьків на цю покупку. Багато його однокласників мали дуже прикольні сенсорні телефони, в яких, щоб набрати чийсь номер, достатньо було потицяти пальцем у дисплей. І ще можна було спеціальною паличкою виводити просто на екрані літери, які потім чарівним способом перетворювалися на

друковані символи. А от у Потапа був старий телефон, яким він користувався ще з першого класу, а це (на його думку) було величезною несправедливістю. Хлопчик пробував виправити ситуацію, час від часу підставляючи апарат під краплі осіннього дощу або колупаючи скріпкою динамік, але телефон ніяк не хотів здаватися і, попри все, працював далі.

Отож, дивлячись на величенький пакунок, замотаний у подарунковий папір, Потапенко уявляв собі новий телефон з різними функціями та наворотами, на якому можна буде і в ігри пограти, і музику послухати, і з яким нарешті не соромно буде в школу ходити.

Денис узявся нетерпляче розривати обгортку. Його руки тремтіли від бажання швидше дістати подарунок, понатискати на кнопки, роздивитися менюшки. Але... Пакунок виявився несподівано важким. «Цеглину туди запхали чи що? От предки люблять пожартувати!» — подумав Денис, зриваючи залишки кольорового паперу з намальованими на ньому кульками та тортами. Ось вона — коробка. Потап різким рухом відкрив її і отетерів: там лежали дві невеликі гантелі! Всі мрії розбились об каміння дійсності! Ну для чого це йому? Для чого?! Знову його тицяють носом в одну з головних проблем його життя?!

А проблема таки була. Спершу невелика і ледь помітна. Та після того, як у третьому класі на щорічному медичному огляді лікар якось дивно поглянув на маленького Дениса, щось записав у картку та ще й наліпив на неї зверху жовтий трикутник, проблема впливла на поверхню і отримала назву: зайва вага. А до неї додалася ще й купа менших щоденних проблемок.

Денис почав товстішати якось несподівано для всіх. Ще в садочку він був худеньким і з ним сварилися навіть батьки, мовляв, він погано їсть і схожий, як казала їхня вихователька, на шпалу в сорочці. Тоді Денис уявляв собі шпалу, яка сидить за столом і ніяк не може донести ложку до рота. Йому ставало смішно, він починав фортати і розбризкував навколо себе кашу. За це його зазвичай відправляли в куток, де він і простоював до кінця обіду.

Але вже до закінчення першого класу хлопчик набрав з десятків зайвих кілограмів. У нього виріс невеличкий тугенький животик, з'явилися рожеві щічки, як у дітей з реклами молочних продуктів. Натомість зникла впевненість у собі. Він соромився роздягатися на пляжі, перестав ходити з татом до улюбленої парильні і зненавидів уроки фізкультури. А придбання нової шкільної форми взагалі перетворилося на суцільний жах. Якщо таланило підібрати піджак, то штани не застібалися на талії, хоч як Денис утягував живіт. Якщо штани були більш-менш нормальні, то піджак висів на ньому, як на опудалі. Тоді тато приносив до примірочної кілька костюмів, тихцем розпаровував їх, взявши з одного штани, а з іншого піджак, і так тимчасово вирішував проблему придбання одягу. Потім щось десь ушивали чи підкладали — і нарешті Потап мав достойний костюм на День знань. Однак доводилося ще певний час оминати крамниці, де вони робили покупки, щоб уникнути праведного гніву продавців!

Гантелі, які лежали перед ним, зайвий раз нагадали Денисові про те, що так хотілося забути. Це був не подарунок, а знущання! Його ніби тицями носом у власні вади, як те кошеня, що не встигло добігти до ящика з піском.

— Ну як? — радісно дивився на нього тато. — Подобається? Тепер будеш спортом займатись, і вже за півроку тебе ніхто не впізнає!

— Клас! — Потап підняв угору великого пальця на руці. — Давно мріяв про такі!

Він притлумив свою образу, щоби не розчарувати батьків.

Якби це був не ранок, коли вічно поспішаєш і вічно таки запізнюєшся, мама неодмінно розкусила б синові хитрощі. Проте зараз навіть вона не помітила бурі, що вирувала у душі Дениса. Жінка радісно цмокнула хлопчика у щоку, ще раз привітала його зі святом і полоскотала, щоб збадьорити (а значить — розгойдала ненависний живіт!), тоді побігла вдягатися та, за татовими словами, наводити «марафет».

Батько обійняв сина за плечі, знову скубнув за вухо і теж подався одягатися, а водночас і снідати, і переглядати новини по телевізору.

Через двадцять хвилин квартира спорожніла. Денисова школа була недалеко від їхнього будинку, тож із дому він виходив пізніше за батьків. Ще раз глипнув на свій «подарунок». Люто скинув залізяки на підлогу.

Ті голосно брязнули і застигли там німим докором його слабкості.

«А може, дійсно спортом зайнятися? — подумав хлопець. — Он Самоха паркуром захопився. Скачав собі з Інтернету різних роликів, дивиться, вчиться. Вже через паркани стрибає, як та мавпа, а на фізкультурі виробляє таке, що й учителька за голову хапається! Чим я гірший!?» Денис уявив себе на міському пляжі: широкі плечі, прекрасні м'язи, квадратики пресу — і захоплені погляди дівчат зусібіч та заздрісні, нарочито недбалі, погляди інших хлопчаків... Стрепенувся і підійшов до великого дзеркала у коридорі. Став боком, підняв футболку. Віддзеркалений амальгамою, на нього дивився невисокий товстун з несимпатичними складками на животі і ледь відвислими щоками. Потап втягнув черевце, погладив свій «залізний прес», спересердя сплюнув і пішов одягатися.

Розділ 2

— З днюхою тебе, Деню! — підскаочив до нього Матвій, щойно Потапенко переступив поріг школи. — Я тебе тут уже хвилин двадцять чекаю! — нетерпляче тупцював навколо іменинника. — Ну що? Приніс телефон?

Самохін зазиравав другові в очі і намагався розгледіти там іскорки щастя.

— Знаєш, Самохо, є така індіанська хата — «фігвам» називається! От вона в мене є, а телефону як не було, так і немає! — буркнув Потап.

Матвієве запитання Дениса не здивувало: друг знав усі його бажання, навіть ті, про які не здогадувалися батьки. Для дорослих їхні «секрети» були смішними, а проблеми не вартували і виїденого яйця. Але для хлопчаків схований під ванною еротичний журнал з пікантними картинками або інформація про те, що Інка Корольова з шостого класу нібито вже цілувалась зі старшокласником, важили досить багато. Тому, зіткнувшись із батьківським нерозумінням у певних питаннях, хлопці на власному досвіді переконалися в мудрості приказки «менше знають, краще сплять».

— Та-а-ак! І що сталося? — здивовано запитав Матвій. — Забули привітати чи що?

— Краще б уже забули, то хоч була б якась надія... А так всунули мені ті залізяки, і самі раді-радісінькі, наче щось хороше подарували! — Потап розпачливо махнув рукою, зняв з плеча рюкзак і, ображений на весь світ, попрямував до роздягальні, коротко переказуючи Матвієві ранкові події.

Самохін знизав плечима. Для нього будь-який подарунок від батьків був за щастя. Їхня родина жила незможнo, але всі намагалися робити приємність один одному якомога частіше. Якщо до чаю на столі несподівано з'являлася велика шоколадка з горіхами — це вже був привід для маленького свята. На день народження Матвієві найчастіше дарували книги, чи необхідний одяг, чи зовсім незрозумілі дрібнички, які нічого не коштували, та багато означали. Хай там як, Матвій із вдячністю приймав усі презенти. Але зараз, щоб підтримати Дениса, Самоха взявся втішати його тим, що мобільник, мабуть, йому подарують на Новий рік.

— Та ти не доганяєш! — вигукнув Потап. — Не в мобільнику справа! Вони фактично мене товстим обізвали і дали зрозуміти, що бачити мене таким не хочуть!

— Думаєш? Може, й так, а може, й ні! — заспокійливо промовив Матвій, хоча в глибині душі був на боці батьків Потапенка і сподівався, що Денис візьметься за голову та почне качатися тими гантелями, які змусили товариша так страждати.

Йому іноді було важко зрозуміти друга. Та якби він, Самохін, так виглядав, то зі шкіри виліз би, щоб позбутися живота й товстих щік. А Потапенко тільки скиглить і хоче під шаром жиру роздивитися свій прес! Як Самоха не намагався долучити Дениса до своїх тренувань, усе було марно. Той надавав перевагу комп'ютерним іграм або сидінню біля телевізора з великою пачкою чіпсів.

Однак натякнути Потапенку на ці його недоліки міг тільки сам Матвій. Варто було комусь іншому пожартувати з Дениса, як Самоха з'являвся ніби з-під землі і, залежно від ситуації, або відразу розпочинав бійку, або просто з погрозою дивився на супротивника — його погляд мало хто витримував. Тож невдовзі у школярів виробився умовний рефлекс: не ображай Потапа, бо отримаєш у пику. І якщо хтось і кепкував з нього, то дуже обережно. Тому Денис, маючи такого «ангела-охоронця», не відчував того, що відбувалося навколо його особи.

— Цукерки приніс? — несподівано змінив тему Матвій.

У їхньому класі вже кілька років традиційним був запроваджений керівничкою ритуал — іменинник приносив до школи торбу цукерок і пригощав однокласників. І про керівничку теж мав не забути. Дехто тягнув їй великі пакети і крадькома ховав їх під стіл, а дехто відмазувався шоколадкою чи невеликим сувеніром. Шоколадку Софія Петрівна гидливо брала двома пальцями і кидала у верхню шухляду свого столу. Якщо ж батьки іменинника розщедрювалися на більше, її гостре, схоже на пацючу мордочку, обличчя просто розквітало, а на щасливця-іменинника протягом двох тижнів сипалися гарні оцінки.

Та горе було тому, хто не приносив узагалі нічого! Він ставав особистим ворогом класної. І ворожнеча могла тривати дуже довго і припинялася тільки тоді, коли до школи навідувався хтось із батьків зухвальця. Зацікавлені у вирішенні конфлікту сторони вели перемовини за зачиненими дверми. Після того, зазвичай, до рук Софії Петрівни потрапляв тугенький конверт, і «справедливість» торжествувала.

Діти не любили Софію Петрівну. Самотнє життя наклало відбиток на характер учительки. Висока постать, пласка фігура, незмінна зачіска спершу викликали жалість, яка згодом, після спілкування, переростала у несприйняття усього, що вона говорила. Ще у першому класі Матвій Самохін, спостерігаючи, як Софія Петрівна щось старанно виводить на дошці, прошепотів: «Ох і дасть нам перцю ця мимра!» Усі, хто сидів поблизу, пирснули від сміху, а вчителька лиш обернулася і кинула на них гострий погляд. Але діти зрозуміли — Самоха мав рацію.

Так їхня класна стала Мимрою. І з року в рік вона всіма своїми вчинками тільки підтверджувала присвоєне їй горде звання...

— Та приніс! Куди ж я подінуся! На великій перерві пороздаю! — махнув рукою Денис і завмер. — Ой-ой-ой! Мимрі пакета забув!

— Ну все, капець тобі! Вона ж тебе тепер схрумає і кісточок не залишить! — розпачливо глянув на друга Матвій. — Що робитимеш? Тобі б зараз на іншу планету... Але вона й там тебе дістане!

Самоха намагався розтермосити Потапа. Але той нічого не чув і не бачив, бо хотів єдиного — провалитися крізь землю або вмиг опинитися десь далеко-далеко, де немає клятої Мимри і забутого пакета... Мама ж зранку кілька разів нагадала про нього! Ще й коло порога поставила, щоб не забув! А у нього з тими гантелями все із голови вилетіло!

— Чого ти паришся? — ніби крізь пелену долинув до нього голос Матвія. — До уроків ще п'ятнадцять хвилин. Збігай і візьми той пакет! Ну запізнишся на математику, то й що? Я класній щось наплету!

— Точно! — прояснів Потап. — Якщо швидко йти, то за двадцять хвилин я вже буду тут з пакетом...

Хлопець вдячно ляснув товариша по плечу. Потім метнувся до роздягальні, схопив куртку, одягнув шапку і помчав додому. Був жовтень. Кілька днів тому погода була чудова. Та зараз мжичив дрібний дощ. Пронизливий вітер засипав листям калюжі.

Потапенко біг щодуху, аби вчасно повернутися на урок. Але слово «бігти» тут не цілком доречне. Кілька швидких кроків збивали хлопцеві дихання і мало не розривали легені. Він зупинявся ледь не щосекунди, проте із запалом засудженого до страти продовжував свій шлях.

— Егей, кабан! Ану стій! — несподівано почув за спиною. — Куди біжиш в такій жара?

Потап зупинився, повернувся на голос і отетерів. За кілька метрів від нього стояли троє підлітків, яких знали всі у їхньому дворі. Двом із них, Слону та Хилі, було років по п'ятнадцять. Вони «відбували термін» (так вони самі любили казати) в якомусь професійному ліцеї. І таки дійсно «відбували»! Основним заняттям цієї парочки було швендяння містом та вибивання грошей із малоліток. Увечері вони могли трясонутися і якогось запізнілого перехожого у нетверезому стані.

Третім був пацан на прізвисько Сьозя, старший за Потапа на два роки. Він, як та риба-прилипала, ні на крок не відходив від своїх наставників, намагаючись у всьому їх наслідувати. Ті постійно підколювали малого, знущалися з нього, але не проганяли, бо

задумали з часом зібрати цілу компанію таких, як він, і змусити їх збирати для них гроші та підставлятися під ментів.

— Ти шо оглух, жирний!? — Хиля посунув на Дениса. — Ти шо, старших не уважаєш? — погрозливо насупив брови.

— Не, братан! — підключився Слон. — Просто свині погано чують! У них вуха смальцем позапливали!

Він підійшов до Потапа, зірвав з хлопця шапку і пожбурих її у куші.

— А чого пика така червона? Соромно за свою поведінку? — Слон із викрутом ущипнув Дениса за щоку.

Від образи та болю в його очах зблиснули сльози. Він згадав, як Матвій учив його відбиватися від нападників і став у бойову, на його думку, стійку.

— Оба-на! — зреагував на те Хиля. — Ні фіга собі! Самі каратисти кругом! Скоро на вулицю страшно буде вийти! — удавано злякався і відійшов від Потапа. — Сьозя! Спасай мене! А то цей монстр зараз мені зуби повибиває своїми прийомчиками! — заволав на все горло.

Сьозя, котрий доти стояв осторонь, наблизився і вгатив Потапа у перенісся. Удар був не дуже сильний, але замашний. Денис відчув, що в нього з очей справді посипалися іскри. На новій куртці з'явилися червоні плямки. Розмазуючи криваву, перемішану зі сльозами юшку по обличчю, Потап відчув, як чийсь спритні пальці нишпорять у його кишнях. Він сіпнувся, спробував вирватися. Та його схопили за комір і штовхнули. Денис перечебився за підставлену навмисне ногу і гепнувся у брудну калюжу.

— Ну скільки вас, дурбеліків, ще вчити?! — нахилився над ним Слон. — Віддай сам, дешевше обійдеться!

Підліток правою ногою стусонув Потапа, який саме намагався підвестися. Було зовсім не боляче, але Денис знову втратив рівновагу і розпластався на асфальті. «Три богатирі» дружно зареготали, хтось із них втиснув голову Потапа в грязюку. Потім раптом запала дзвінка тиша. На вулиці, крім «розтоптаного» Дениса Потапенка, не було нікого...

Розділ 3

— Вставай, синочку! До школи пора, маленький мій! — схилилася над Денисом мама і ласкаво поцілувала у вихрясту маківку.

— Скільки можна просити! Не називай мене маленьким! Який я тобі маленький?! Скоро буду вищим за вас із татом!.. — сонним голосом пробурчав Потап.

— Хеппі бьоздей ту ю! З днем народження, синку! — привітав його батько, сіпнувши за вухо.

«Чорт! Дежавю якесь! — подумав Денис. — Кожного року одне й те ж саме! Невже не можна щось інше придумати? Ще б кульок різнокольорових понадували та порозвішували по всій кімнаті! Наче я в дитсадку якомусь!» — невдоволено сів на своєму ліжку і протер очі.

Реальність підтвердила найгірші сподівання: всюди, де тільки можна було їх причепити, на стінах дійсно висіли кульки. Ще кілька коливалося на підлозі, на шафі та на письмовому столі.

А на тумбочці, як завжди, лежав запакований подарунок. Потап аж прокинувся. Хоча він вважав себе дуже дорослим, однак отримувати подарунки таки любив. Навіть на Новий рік зазирає під ялинку, сподіваючись на приємний сюрприз, хоча от уже багато років не вірив у існування Діда Мороза, а тим паче в те, що він уміє непомітно потрапляти до квартири через зачинені вікна та двері.

Але пакунок його вабив, тож Денис почав зривати обгортку, намагаючись відгадати, що цього разу поклали туди батьки. Як підказував життєвий досвід, мрії майже ніколи не збуваються. Все те, чого дуже хочеться, приходить невчасно, тоді, коли потреба в ньому вже минає і подарунок втрачає свою актуальність.

Саме так було три роки тому, коли на день народження хлопчик замість жаданого нового мобільника отримав дві залізні гантелі. Вони досі валялися під диваном, бо він до них і не торкнувся. Від довгого і непорушного лежання на них час від часу утворювався товстий шар пилуки. Тоді мама шваброю викочувала залізяки, протирала і залишала на видному місці, сподіваючись, що син візьметься якщо не за голову, то хоча б за гантелі. Однак до всього, що стосувалося спорту, Потап був абсолютно байдужим, і клятві залізяки, що нагадували йому про не зовсім приємні події, щоразу перекочувували на своє звичне місце до наступного генерального прибирання.

Саме так було і в інші роки після пам'ятного польоту в калюжу. Мріяв про портативну ігрову приставку, а отримав книжку «Гореодори з Васюківки», від якої шаленів тато.

Мріяв про ноутбук, а отримав новий светр із візерунком у вигляді оленів на грудях, у якому мама намагалася вирядити його на шкільну дискотеку...

Останнім часом з Потапом щось діялося. Іноді він навіть собі не міг пояснити причини таких перемін. Хлопець дууже давно перестав застрибувати у батьківське ліжко, його дратували татове човгання та слиняві поцілунки матері. Проте час від часу він знову ніби повертався у дитинство. Тоді йому хотілося відчутти на своїй голові сильну батькову руку або ніжну мамину, коли вона погладжувала його по спині, наче кошеня.

Перші зміни відбулися в ньому три роки тому. Той свій день народження Потап пам'ятав до цього часу і, мабуть, навряд чи колись зможе забути. Це було найсильніше в його житті приниження...

Лежачи на землі, брудний, втопаний у багнюку, Потап перевернувся на спину, подивився у сіре осіннє небо і зрозумів, що в цьому житті не все так легко і просто, як здається на перший погляд. Не все залежить від батьків, які доти видавалися йому всемогутніми, тими, хто може вирішити всі проблеми. Чи від друзів, яких у потрібний момент може не бути поряд.

Він підвівся, спробував обтрусити з себе бруд. Впевнився, що це неможливо, і побрів додому, сподіваючись, що рідні стіни допоможуть заглушити душевний біль, який роз'ятрював його зсередини і не давав висохнути очам. Просто в передпокої скинув із себе весь одяг, запхав його в куток і пошкандибав до ванної кімнати. Там, під тугими струменями води, йому трохи полегшало. Тепла пара огорнула голову, наче оберігаючи мізки від вибуху.

До школи він того дня так і не пішов. Власне, Денис не ходив туди ще два тижні, мовляв, голова болить після травми. Відмахувався від відвідування лікарні, проте лікар його все-таки обстежив. Потім про щось пошепотівся з татом, і Потапенко вже на другий день сидів за своєю партою, в оточенні однокласників і, захлинаючись словами, розповідав, як йому вдалося відбитися від банди хуліганів та як при цьому постраждало його здоров'я. Замовкнув Денис лише тоді, коли піймав на собі глузливий погляд Матвія.

Потап нетерпляче зірвав останній шар обгортки і від захоплення в нього аж дух забило. У коробці лежали справжні високі баскетбольні кросівки! Оце так подарунок! Денис ураз забув і про кульки, і про недоречні мамині пестоші та кинувся на шию татові, який усе ще стояв поруч.

Для чого йому ті кросівки, Потап навіть не задумувався. Одного разу він побачив такі самісінькі у Севки Говорухіна з десятого «Б» і здобув нову мрію. І от — омріяна річ лежала перед ним!

Але... Потапенко ріс, і разом з ним збільшувалася його зайва вага. Його талія зовсім розпливлася, дитяче обличчя «прикрашало» друге підборіддя, надаючи йому якогось бульдожого виразу. Тому спортивне взуття насправді було йому без потреби і мало на меті одне: задовольнити незрозумілі та безглузді бажання, які на мові його однокласників називалися коротко і змістовно — «понти».

Проте, як на зло, сьогодні був вихідний. Денис узув обнову і півдня ходив по хаті, не знімаючи. Передзвонив Матвію, похвалився подарунком, та Самоха відреагував на те якось прохолодно.

Останнім часом їхня дружба теж почала змінюватися. Самохін не зрадив своєму захопленню паркуром і в неповні чотирнадцять став визнаним у місті майстром цього своєрідного мистецтва. Матвій по кілька годин на день відшліфовував свою вправність на спортивних майданчиках і часто набивав синці та гулі, відпрацьовуючи який-небудь «Dgor», «Monkey» або «Wall flip». Його основним принципом стало висловлювання: «В житті немає кордонів — є тільки перешкоди, і будь-які з них можна здолати». І він доводив це, переміщуючись по вертикальній стіні, долаючи височенні паркани та широкі прірви між будинками або роблячи сальто в повітрі. Оце було видовище!

На відміну від Потапа, Матвій був високим і сухорлявим. Його сила вражала. Він міг зробити мало не сто відтискань від землі, міг заввиграшки 20–30 разів підтягнутися на перекладині і навіть не захекатися. За ним сохли всі дівчата з їхнього класу і не тільки. Всі вони намагалися якось здобути його прихильність. Але Самоха майже не звертав на них уваги, бо його цікавила лише улюблена справа. Був час, коли він перестав учити уроки, щоб мати більше часу на паркур. Однак вечірня бесіда з мамою та її сльози змусили Матвія поєднувати приємне з можливо колись корисним. А Денис тоді допоміг йому надолужити згаяне. І Матвій став фактично ідеальним сином, учнем, хлопцем...

Потап заздрив товаришеві. Не раз увечері, перед сном, він уявляв себе разом з другом, або й самого, на даху якогось закинутого складу чи на майданчику зі зарослими мохом бетонними плитами — в ідеальних для паркуру місцях. У своїх фантазіях Денис стрибав чи не краще за Матвія і виконував такі трюки, від яких кров холола у жилах. Потім він засинав, задоволений і щасливий, і дивився барвисті сни.

У понеділок Потапенко летів до школи, наче на крилах. Йому не терпілося побачити захоплені очі однокласників, коли вони углядять його новенькі кросівочки, тож усілякі шкільні прикросці просто вилетіли хлопцеві з голови.

Фізкультура, на щастя, була першим уроком. Намагаючись приховати своє черевце, Денис швидко перевдягнувся у футболку та шорти і взявся натягувати на ноги кросівки. Робив це не поспішаючи, повагом заправляв шнурки та підтягував язички.

Першим його обнову помітив Вітько Лобода. Він витріщився на Денисові ноги так, ніби побачив там живого скорпіона.

— Ні фіга собі! — крикнув Лобода. — Народ! Подивіться, які у Потапа кроси!

Всі, хто був у роздягальні, почали зглядатися на Дениса.

— Кльові! — то підійшов Ромко Загорський. Присів, помацав задник кросівок і прицмокнув від захвату. Потім відвернувся, сів на лавку і тихо додав: — Тільки як свиню не вдягай, а вона свинею і залишиться!

Денис його не почув, але ті слова долетіли до вух кількох хлопців, які сиділи найближче до Ромка. Вони почали голосно сміятись, тицяючи пальцями один в одного та хитро косуючи на Потапа.

— Чого іржете, наче коні? — в роздягальню зайшов Матвій. — Вівса нажерлися, чи що? — глянув на хлопців, які бурхливо веселилися. Вони знітилися під його важким поглядом, швиденько зібралися і побігли до зали.

Самоха зсунув на підлогу чийсь речі, що лежали на лавці біля Дениса, і вмостився на те місце. Він теж помітив нове взуття, підняв трохи насмішкуваті очі на Потапа, промовив:

— Класні кросівки! Здоровий зноси та ще кращі купи!

Потім почав неквапом перевдягатись. А вже через кілька хвилин увесь восьмий «А» вишикувався у спортивній залі.

Розділ 4

Фізкультуру в них викладала Клара Іванівна. До неї вже давно приліпилося прізвисько Швабра. Всі інші «пестливі імена», на які не скупилися учні різних років, не приживалися — швабра ж вона і в Африці швабра!

— Так, ідіотки! Я не зрозуміла! Чого стали не за зростом! — кинула вона поглядом на дівчат, які вишикувались у шерензі не за висотою голови над рівнем підлоги, а за спільними інтересами, і жваво обговорювали події вихідних. Звернення на кшталт

«ідіоти», «барани» чи «придурки» були звичними для Швабри, тому ніхто вже не звертав на них уваги.

— Якого чорта? Хто дозволив! — зарепетувала Клара, кидаючись до Олега Звитяжного, котрий невідомо навіть схопив баскетбольного м'яча і цілився ним у кошик. Швабра вліпила йому добрячого запотиличника. М'яч випав у хлопця з рук. Олег скривився, але мовчки став у стрій.

Клара Іванівна голосно свиснула у свисток, що теліпався в неї на шиї.

— Бігом руш, стадо баранів! — заверещала вона і почала плескати в долоні, ніби підганяючи гусей на пасовищі. — А ти чого стала? — звернулася Швабра до Інки Рувьової, яка прийшла на урок у повсякденному одязі і не збиралася кудись бігти.

— Я не можу сьогодні! — відказала Рувьова. — Мені здоров'я не дозволяє, жіноче... — цютливо опустила очі.

— Жіноче!?! — аж зірвалася на писк Клара Іванівна. — Вдома треба вночі спати, а не по барах бігати! Тоді і здоров'я буде! — напустилася на Інку.

Потім узяла свій потріпаний зошит, який ніхто, крім неї, не мав права чіпати, погортала його, щось позначила ручкою і загорлала:

— Рувьова! Ти що, мене за дурну маєш? У тебе тільки два тижні тому місячні закінчились! От, у мене все тут записано! — показала вона Інці сторінку, на якій з одного боку були записані прізвища, а з другого — якісь дати, обведені червоною ручкою. — Або ти зараз біжиш, або йдеш звідси і на мої уроки можеш не приходити!

Рувьова задоволено посміхнулася кутиками губ, розвернулася і пішла до роздягальні за речами, похитуючи стегнами наче модель-початківець або, радше, одна з тих краль, про яких кажуть, що вони «легкої поведінки».

— Є ще бажаючі залишитися на наступний рік через фізкультуру? — гнівно поглянула на клас вчителька.

Але ніхто вже не хотів зайве дратувати Швабру, тож учні продовжили те незрозуміле заняття, яке вона називала бігом. Потім недружно помахали руками та всілися попід стінами, чекаючи на подальші вказівки пані вчительки.

— Так! — зловісно наблизилася Швабра. — Дівчата йдуть на мати качати прес, а хлопці — на турнік, підтягування здавати. Подивимося, чому ви за літо навчилися!

Учениці з радістю попадали на слизькі холодні мати. Хтось і справді почав піднімати-опускати верхню частину тулуба, посадивши подругу собі на ноги, але більшість збилася у тісну купку і продовжила свої дівчачі балачки. Хлопці, як лінива отара, посунули до шведської стінки, на якій було закріплено перекладину.

Потап, човгаючи новими кросівками, попрямував слідом за всіма, намагаючись відтягнути мить розплати за попередні, щасливі хвилини, в які йому поталанило бодай ненадовго стати центром уваги однокласників та ще й в такому позитивному для нього ракурсі.

Першим пішов «на муки» Ромко Загорський. Звісно, він спробував віднікатися: мовляв, за алфавітом він аж четвертий. Але чи то Швабра алфавіт забула, чи то вирішила внести в застарілу абетку свої корективи, та владний порух її руки відправив Ромка на перекладину. Там хлопчина кілька секунд повисів, ніби налаштовувався побити світовий рекорд, потім різко сіпнувся і почав підтягування. Його вистачило на цілих 8 разів, останні з яких він дригався, наче жаба, яку вдарило струмом. Потім зіскочив на підлогу і підняв руки догори, як спортсмен, що зайняв перше місце на змаганнях. Дівчата, які сиділи на матах і стежили за процесом, голосно заплескали в долоні і закричали щось, імітуючи групу підтримки.

І тут на турнік заскочив Матвій. Він на одному диханні підтягнувся 25 разів, потім якимось невловимим рухом зробив ще одне підтягання і несподівано виконав стійку на руках, а тоді поплескав у повітрі ногами. Збоку все це виглядало так, наче він не докладав жодних фізичних зусиль. Всі отетеріли. Матвій зіскочив на підлогу. У залі враз вибухнув справжній шал емоцій. Дівчата захоплено верещали, хлопці презиралися між собою, знічено кивали головами і теж, хто як умів, виражали захват.

— Ну ти, Самохо, даєш! — ляснув Матвія по плечу Ігор Дмитрук. — Респект тобі і уважу! Я таке тільки в кіно бачив!

— Так! — закричала Швабра. — Роти позакривали, бо зараз усіх до директора відправляю! А ти, Матвію, молодець! — сказала вже лагідніше. — Слухати мене! Всім рівнятися на Самохіна! — знову підвищила голос Клара Іванівна, звертаючись до хлопців. Усі діти гуртом закивали головами, подумки посилаючи «милу» вчительку туди, куди навіть Макар телят не ганяє.

— Ну що, Потапенко!? Повториш подвиг товариша? — Швабра згадала про Дениса. У того вмить затряслися коліна, уміст шлунку посунув до горла. Противна фізкультурниця чудово знала, що Потап не здатний доторкнутися підборіддям до заповітної залізяки, але не оминала нагоди на його прикладі показати іншим, до чого доводять, на її думку, чіпси та солодкі горішки.

Ледве переставляючи ноги, Денис підійшов до шведської стінки і зупинився під перекладаиною. Позад нього крадькома захихотіли однокласники: дуже вже смішно виглядав цей «колобочок» у своїх крутих кросівках, про які тільки й могли мріяти ті, хто справді займався спортом.

— Чого чекаємо, га, Потапенко? Лізь давай, бройлер ти наш! — знущально кивнула на турнік Клара Іванівна. Денис скривився так, мовби розжував кислещу, підняв угору руки і підстрибнув, намагаючись схопитися за гладеньку слизьку трубу. Проте неслухняні пальці не втримали вагу тіла, і Потап гепнув на підлогу.

— Обережніше, Потапенко! — гаркнула Швабра. — Так і школу завалити можна! Де тоді вчитися будете?.. Так! Максименко! Ану, допоможи однокласникові! — скомандувала вона.

Невисокий на зріст Олесь Максименко здивовано глянув на вчительку, але, побоюючись її помсти, став позаду Потапа, схопив його під пахви та, сопучи, почав підсаджувати на спортивний снаряд. Нарешті Денис таки повис на перекладині. Від натуги його обличчя почервоніло і нагадувало перестиглий помідор, який ось-ось репне від надлишку соку. Силкуючись підтягнутися, хлопець зігнув руки в ліктях і забовтав у повітрі ногами, ніби крутив педалі невидимого велосипеда.

— Ги-ги-ги! — хором зареготів восьмий «А». Деякі дівчата попадали від сміху і качалися по зачовганих матах, схопившись за живіт.

— Сало в нові кросівки натече! Обережніше, не вимаж! — знущально закричав хтось із хлопців.

Потім усі нараз затихли і поглянули на Матвія. Той чомусь присів і взявся поправляти шнурки в старих порваних кедах, роблячи вигляд, що його мало обходить те, що відбувається навколо. Помітивши, що Самоха не збирається заступатися за Потапенка, школярі наче з ланцюга зірвалися, намагаючись влучним жартом показати свою перевагу над тлустьким однокласником. Вони наввипередки підколювали Потапа, який уже давно зістрибнув з перекладини і стояв, боячись повернутися до зали обличчям.

— Давай ще підсаджу! — гукнув Максименко. — Тільки кросівочки не порви! — мстиво гундосив він.

— Бач! Кроси натягнути і дурень може, а підтягнутися — тут сила потрібна! — вставив свої п'ять копійок Генка Довгоп'ятий, який і сам ледве два рази підтягувався, але не міг пропустити нагоди покрити з когось.

— Дивіться! Він зараз розплачеться! — крикнула Юля Сосновська, показуючи пальцем на Потапенка, який нарешті зважився глянути на своїх однокласників.

І Денис не витримав! Юля дуже йому подобалася. Час від часу він підкладав дівчинці в рюкзак велике яблуко, нову ручку, яку сам недавно отримав від тата, або маленьку листівку у вигляді сердечка на День святого Валентина. Звичайно, Потапенко ніколи не озвучував, хто «автор» тих подарунків. Він добре розумів, що йому до першої красуні класу як до неба рачки. Але його дуже ображало те, що, отримавши черговий сюрприз, Юля закоханими очима зиркала на Самохіна, намагаючись перехопити його погляд, і цілком ігнорувала Дениса. І от вона — людина, задля якої він ладен був життя віддати, — каже таке, ТАКЕ!.. Денис затулив обличчя руками, повернувся і подибуляв до роздягальні. Останнім, що він побачив у залі, були насмішкувато-байдужі очі Матвія Самохіна, його найкращого друга.

Розділ 5

День минув, наче в тумані. Потапенко сидів на уроках, щось відповідав на запитання вчителів, час від часу ловив на собі насмішкуваті погляди однокласників. Але на них Денис майже не зважав. У його уяві постійно виникали байдужі очі Матвія, які ранили глибше, ніж усі гострі висловлювання.

На третій перерві Самоха, ніби нічого й не сталося, підійшов до Потапа.

— Ти в їдальню йдеш? — спокійно запитав він. Потапенко мовчав. Його душа волала диким криком, наказуючи все пробачити, забути і не сваритися з другом. Але якийсь бісик штовхнув попід ребра, і Денис, гордо відвернувшись, втупився у вікно. Матвій здивовано здвигнув плечима і більше того дня до нього не підходив. Згодом Самохін ще кілька разів робив спроби поновити їхні з Денисом стосунки, але наштовхувався на стіну мовчання та нерозуміння. Нарешті йому це набридло, він тихенько вилаявся і, здавалося, зовсім забув про свого найкращого друга.

А нові кросівки в перший же день зненацька порвалися... Так принаймні Денис сказав мамі з татом. Батьки довго дивувались: як це так, що якісне начебто взуття не витримало навіть і дня? Насправді ж Потап, прийшовши зі школи, схопив плоскогубці та відірвав підощву просто «з м'ясом». Потім він добряче дістав за неналежне ставлення до речей і неповагу до подарунків, але через кілька тижнів все забулося. Життя тривало!

І тривало іноді дуже цікаво та несподівано. В школі незабаром уже ніхто не згадував про Потапенкову ганьбу на уроці фізкультури, тим більше, що за своєю натурою кожен із його однокласників був добрим. Але якщо їх збиралося кілька нараз, то варто було одному висміяти щось або помітити, наприклад, що вчителька математики забула нафарбувати зранку одне око, відразу починався незрозумілий масовий психоз, який виражався у зливні сумнівних дотепів і якому можна було покласти край лише за допомогою силово-голосових методів. Ну, або ліквідувавши подразник.

Тепер школа гула з іншого приводу. Історія та розпочалася вже давно. Разом із Денисом училася дівчинка на ім'я Марина Кропивенко. Всі називали її Кропива. Почасти це було скорочення від прізвища, але більше відображало колючий характер та гострий язик. Марина дружила з Інкою Рувольовою та ще двома дівчатами — Діаною Мельник та Ірою Кухлик, які в цьому квартеті грали другорядні ролі. Діанку кликали Фіоною за схожість із героїнею популярного мультфільму. Вона мала товстий плескатий ніс та довгу косу, яку обкручувала навколо голови і заколювала шпильками. Іру з перших днів навчання всі називали не інакше, як Кварта. Пізніше вона довела, що однокласники не помилилися: на дискотеці могла одним залпом видудлити пляшку пива! Тому її дедалі частіше кликали Пивною Квартою.

На всі шкільні танцюльки ця дамська компанія приходила яскраво нафарбованою, у коротесеньких спідничках і з глибоченими декольте. На думку пацанів з восьмого «А», демонструвати те, що ховалося у їхньому декольте, дівчатам було трохи ранувато. Діміч Заремба ще перед літніми канікулами насмілився сказати про це дівчатам, однак у відповідь почув триповерхову лайку, а на додачу отримав книжкою по голові. Бідолаха забився у куток, зализуючи рани. Але хлопці знали, про що кажуть. Завдяки Інтернету, у кожного з них був чималий досвід споглядання анатомічних особливостей жінок. Тож вони вважали себе авторитетними експертами в цьому питанні. На їхню думку, з усієї четвірки в сенсі декольте вигідно вирізнялася хіба Марина.

Однак на другий день після отриманого від Діміча зауваження груди у Рувольові, Фіони та Кварти різко вирости. Вся чоловіча половина класу намагалася знайти тому пояснення. Дмитрук навіть підмовляв Довгоп'ятого підійти та помацати звабливі округлості, а потім поділитися враженнями. Та Генка на провокації не піддався, бо здоров'я йому було дорожче. Проте і облишити без відповіді питання про дивні метаморфози хлопці не могли, тож на великій перерві Звитяжний та Максименко прокралися до дівчачого туалету і сховалися в одній із кабінок.

— Чорт! — почули вони за кілька хвилин знервований голос Діани. — Не можу я вже з цим ходити! Воно весь час вивалюється!

— А що ти туди напхала? — озвалася Рувольова.

— Як що? Шкарпетки у тата з шухляди повитягувала! А вони, блін, шерстяні, чешеться все, ще й купи не тримається! — дратувалася Діана.

— Ти що? Фі-фі? — покрутила пальцем біля скроні Інка. — Не знаєш, що спеціальні ліфи з вкладками є?

— Сама ти!.. — не здавалася Фіона. — Я ж спонсорів не маю, не те, що деякі! — вколола у відповідь.

— А я собі в бутіку крутому відірвала відпадний ліфон, будь-який розмір можна зробити! — хвалилася Рутьова. — Дивись, яка класна штука!

Хлопці, ковтаючи слину, припали до шпарини в дверях, однак несподіваний стриптиз швидко закінчився. Дівчата закурили і продовжили балачку.

І тут товариші почули вкрай цікаву історію.

Виявилося, що у Кропиві є новий прихильник. На відміну від недоростків-старшокласників, з якими активно зустрічалася Рутьова, Маринин бойфренд учився на другому курсі політехнічного інституту і, що було найкрутіше, жив у гуртожитку, тобто без пильного батьківського нагляду.

Познайомився він з Кропивою, на думку її подруги, дуже романтично. Був теплий травень. Дівчина сиділа в парку на лавці, тримаючи незапалену сигарету в руках, — чекала, поки скінчаться уроки в школі і вона зможе з чистою совістю піти додому. Як на зло, Марина забула запальничку. Несподівано, поряд зупинився високий юнак, доволі симпатичний, як на перший погляд. Він нахилився над нею і клацнув модною золотавою запальничкою, припрошуючи до вогнику. Кропивенко царським жестом прийняла пропозицію і з насолодою затягнулася димом. Потім вони — о, яка новизна! — поговорили про погоду і, нарешті, він запросив її погуляти десь разом.

— І що? — роззявила рота Фіона. — Вона погодилась?

— А що вона, по-твоєму, дурна, чи як? Ловити своє щастя треба зразу, і то обома руками! — відповіла Рутьова, яка вочевидь заздрила подрузі. Ну чого тій цицькатій мавпі пощастило, а їй, такій розумній і симпатичній, не щастить хоч плач! Все якісь виродки трапляються, котрі навіть цілуватись як слід не вміють!

Діана Мельник вражено похитала головою. Не дивлячись на її вигляд і поведінку, глибоко у серці дівчина вірила у кохання з першого погляду і в існування десь у світі видозміненого на сучасний лад принца, який приїде до неї на білому «Мерседесі». Тому жіноче щастя зі студентом-безхатьком було, на її думку, досить примарним.

— А вони вже того? — недвозначно повела очима Фіона, не наважуючись висловити свою думку вголос. — Ну, ти розумієш...

— Аякже! — не моргнувши сказала Інка і скривилася. — Тю... По-моєму, Кропива з общаги вже не вилазить! Мені набридло її мамі весь час брехати, ніби вона в мене ночує!

— Оце так! — пробурмотіла Діана. — А що він каже на те, що їй ще й чотирнадцяти немає?

— Так нічого і не каже! По-перше, їй вже майже п'ятнадцять — вона на рік пізніше в школу пішла. А по-друге, вона ж не гепнута, щоб таке йому розповідати! Наша Кропива добре вміє локшину на вуха вішати. Той студик думає, що вона працює у нічному клубі танцівницею, зараз у відпустці, тому поки що може приділяти йому масу часу! По ній фіг скажеш, що їй не двадцять, а паспорта він у неї не вимагав! — уїдливо закінчила розповідь Рульова, сплюнула в умивальник, укинула до рота м'ятну жуйку, і дівчата разом вийшли з туалету.

Звитяжний з Максименком буквально випали із кабінки. Не звертаючи уваги на дівчат, що стояли біля умивальника і здивовано витріщилися на дивних гостей, хлопці гайнули до класу. Їх просто розпирало від надлишку інформації! Тож не дивно, що через кілька годин історію казкового знайомства принцеси Кропивенко та чудесного принца із Політеху знала вже половина класу. Кілька днів поспіль дівчата шепотілися між собою на перервах, раз у раз глипаючи на Марину. На їхню думку, «дорослі» стосунки мусили дуже її змінити, проте вони цього не помічали. Теперішню Кропиву від колишньої відрізняли тільки замріяна посмішка, яка час від часу осяювала її симпатичне обличчя, та посилене бажання не відвідувати уроків, яке вона успішно втілювала.

За кілька днів забулося і це. Справжній грім грянув після літніх канікул, через місяці чотири після того, коли було викрито таємницю Марини. Як і щодня, Кропивина прийшла до школи однією з останніх, хоча жила в сусідньому із Потапом дворі. Але сьогодні вона не чекала дзвінка на урок, а скликала подруг і повела на нараду до туалету. Троє дівчат за кілька хвилин уже сиділи на своїх місцях, геть приголомшені. А Марина на уроки так і не прийшла. Навіть не забрала свою сумку, в якій була улюблена косметичка та «штатна» пачка цигарок.

А на перерві до Потапа підійшов Олесь Максименко.

— Ти знаєш, що з Кропивою сталося? — таємничим голосом запитав він.

— А мені воно треба? — і собі запитав Потап. Його геть не цікавили проблеми Марини (у них це було взаємне), проте таємничість однокласника заінтригувала.

— Вона вагітна! — зробив великі очі Олесь, сповіщаючи таку важливу новину.

— Та ну! — вражено протягнув Денис. — Не може такого бути! — у нього в голові ніяк не вкладалася думка про те, що його однокласниця ЗАРАЗ, а не через надцять років, може мати дитину!

Денис давно вже знав, що дітей знаходять зовсім не в капусті. Щось свого часу йому розповів Матвій, який дізнався про інтимні стосунки чоловіків та жінок набагато раніше за нього. Щось він почув на уроках біології. А решту знань почерпнув у Інтернеті: там хочеш читай, а хочеш — відео дивися про весь процес, від зачаття і до народження! Але уявити собі, що колюча і незрозуміла для нього Кропивенко стане мамою!.. Бррр!

Новина чомусь зачепила Потапенка. Він ледве досидів до кінця уроків, так йому кортіло поділитися враженнями від почутого. Тепер він дійсно пожалкував про те, що посварився з Матвієм! З іншими говорити йому не хотілося. Можливо, в глибині душі він ще ображався на них. А можливо, ще не навчився жити без свого найкращого друга...

Після школи Денис попрямував додому. Розпрощався на перехресті з Ромком Загорським і рушив до свого під'їзду. Раптом побачив тата, який вибіг на вулицю з великою торбою і сів у незнайоме авто, що чекало біля виходу. Денис навіть крикнути нічого не встиг, а машина вже зникла за поворотом.

Роздумуючи, що могло змусити тата отак гасати, Потап піднімався сходами. Ліфт знову не працював. Біля дверей квартири він зупинився, трохи віддихався, зняв з плечей важкий рюкзак і спробував ключем відчинити двері. Як же він здивувався, коли виявилось, що двері не замкнені!

Обережно відчинивши їх, Потап заглянув до передпокою. У квартирі було тихо. Денис, налаштувавшись дати драла за першої-ліпшої потреби, зайшов досередини і радісно зойкнув: на кухні сиділа мама. Вона, судячи з усього, теж нещодавно прийшла, бо була в плащі та чоботях.

— Мамо! — закричав Потап. — У нас у школі таке!..

Хлопець враз осікся. На нього дивилися повні сліз мамині очі. Такого суму він ще ніколи в них не бачив. Нічого не розуміючи, Денис підійшов до мами і обійняв за плечі. І вона заридала вголос.

— Що сталося? — серце хлопця вискакувало з грудей. Останнього разу мама так плакала в той день, коли ховали її батька, Денисового дідуса. Він досі пам'ятає зимове

кладовище, запах ладану в церкві та безпорадність у душі, коли хочеться втішити рідну людину і не можеш знайти для цього слів.

— Синку! — мама теж обхопила його руками. — Нас тато покинув! Ми тепер залишилися самі!..

Розділ 6

Потапенко сидів у своїй кімнаті і почувався так, ніби його з усього маху пригрів правицею один із братів Кличків. На столі він знайшов записку: «Любий синку! Я знаю, що ти мене зараз не зрозумієш, але впевнений — ми все одно залишимося друзями. Я йду від твоєї мами (ми не можемо більше жити разом), та твоїм татом я буду завжди». Розглядаючи швидкий, нерівний почерк, Денис не дуже уявляв своє життя без батька. Так, той увесь час був заклопотаний, часто їздив у відрядження і пізно повертався з роботи, однак завжди була можливість порадитися з ним про щось своє, чоловіче: чи то як виправити «глюки» комп'ютерної гри, чи щодо правильної поведінки в дворових розбірках, чи... та купа всього! Більшість своїх секретів Потап довіряв мамі, проте в критичних ситуаціях одразу біг до тата. Той ненадовго — і дуже кумедно — насуплював брови, а потім легко знаходив шляхи вирішення проблеми.

— Чорт! — сказав Потап. — Навіть не дочекався мене!

Він гнівно зіжмакав записку і жбурнув її під ліжко. «Немає у мене більше батька!» — вирішив хлопець. І раптом, наче ножем по серцю, згадка: «Залишимося друзями...» Ех, та й друзів більше немає!

Денис встав, клацнув кнопкою музичного центру, який вони купували, приносили і встановлювали разом з татом. Причому батько радів, здавалося, більше, ніж Денис. Він розповідав, що в дитинстві завжди хотів мати окрему кімнату. Батько всі свої нездійснені мрії прагнув утілити за допомогою сина... «Ще й спортсменом хотів зробити!» — згадав Потап нещасні гантелі, які досі валялися під ліжком.

У центрі щось клацнуло, диск завантажився. З динаміків почувся голос «Бумбоксів»:

*Коли
всі
у*

*ти
навколо
чужій*

*наодинці,
золотоординці,
хатинці...*

Останнім часом Потап дуже полюбив пісні цього гурту: після того, як посварився з Матвієм, міг слухати «Наодинці» годинами і без перерви. Він додав гучності, щоб заглушити свою самоту. У вухах дзвеніло, проте на душі полегшало. «Бумбокс», здавалося, знищував рештки Матвієвої зради і пом'якшував нову — зраду людини, яка була для Потапа ще ближчою і ріднішою.

Несподівано до кімнати влетіла мама. Вона щось крикнула, але Потап нічого не почув. Крутнув регулятор звуку — музика стихла.

— Ти знову зі своєю музикою! — напустилася вона. — Як ти можеш? Ти ж бачиш, що зі мною робиться! Бовдур ти безсердечний!

— Мамо! Та ж я!.. — Потап хотів сказати, що переживає, мабуть, більше за неї, і тільки музика допомагає йому, але мама не слухала. Вона, як фурія, підскочила до сина і вліпила йому замашного ляпаса.

Денис вимкнув музику. Щока горіла вогнем. До всього додався майже фізичний біль від нерозуміння, у чому він винен. Чому мама так несправедливо його покарала? «А тато мене ніколи не бив! — подумав Потап і враз йому в голові майнуло: — А може, плюнути на все і втекти з дому разом із батьком? Або...» Він підійшов до вікна, подивився вниз. Шостий поверх, не дуже високо. Але не важко і на дах залізти! Дев'ять поверхів — це таки висота! Колись вони з хлопцями лазили на дах по іржавій драбині... Найхоробріші підходили до хиткої огорожі та, обережно вистромивши голову за край, роздивлялися землю вниз. Потап на таке не наважився, тому тільки зі слів сміливців знав, що з такої висоти люди нагадують мурашок, а машини — різнокольорових комах.

«А це був би вихід! — ніяк не відступала страшна думка. — Один крок — і всі проблеми далеко позаду!»

Але тут до кімнати знову влетіла мама. Денис інстинктивно нахилився і закрив руками голову, побоюючись, що його думки якимось телепатичним чином дійшли до матері і вона прибігла чинити над ним розправу.

— Вибач мене, синку! — мама несподівано впала перед ним на коліна. — Сама не знаю, що роблю!

Денис погладив її ледь розкуйовджене волосся, і раптом відчув відповідальність за цю ще день тому сильну і впевнену в собі жінку, яка зараз нагадувала ображену дівчинку, у котрої відібрали улюблену іграшку. Вона так і не підвела голови з Потапових колін, і для неї в цю мить він був єдиним сенсом життя, захистом і підтримкою. Потап почував себе справжнім чоловіком.

Розділ 7

Прокинувшись раніше, Денис вирішив порадувати маму сніданком. Зважаючи на свої скромні кулінарні здібності, хлопець узявся готувати звичайну яєшню та канапку. Щоб мамі було веселіше, він кетчупом намалював на смажених яйцях очі та посмішки, а з прив'ялої зелені, яку знайшов у холодильнику, виклав кумедні чубчики.

Вчора він теж довго не міг заснути. Серце йому краями звуки ридання, що долітали з батьківської спальні. Час від часу мама на кілька хвилин замовкала. Денис розслаблявся і потроху поринав у сон. Але мамині схлипування чи стогін уже за мить виривали його із забуття.

Тоді Потап встав, ввімкнув музику, завбачливо вдягнув навушники і ліг на спину, заклавши руки під голову. Думки снували одна поперед одною, не даючи відпочинку мізкам. Він згадував усе, що стосувалося тих років, коли вони з татом були разом. І те, що згадувалося, було тільки хороше!

Приміром, як батько вчив його, п'ятилітнього пущівірінка, плавати. Денис перелякано плюскався, не відчуваючи під собою дна і якоїсь підтримки, але щойно його голова починала занурюватися глибше, ніж потрібно, сильні татові руки підхоплювали його і піднімали високо над водою, розхлюпуючи навколо веселкові бризки. У хлопцеві досі жило відлуння того дивного відчуття постійної захищеності та турботи...

Або ще. Батько за півгодини прилетів з роботи, викликаний дзвінком виховательки. І впевненими рухами намастив йодом садна на Денисових ліктях і колінах, отримані в чесній боротьбі уявних поліцейських з уявними ж бандитами. Він ласкаво сміявся, казав, що шрами тільки прикрашають справжнього мужчину і що до Денисового весілля все це безслідно зникне. Хлопчик, забувши про біль, весело реготав у відповідь...

А ось вони йдуть до школи «втрясати» питання про випадково розбите вікно, і батько чинить спротив Мимрі, яка хоче повісити на Потапа всі дрібні неприємності, що сталися у школі за останній час. Потім Дениса відправили у коридор, а через кілька хвилин туди ж вийшла задоволена і усміхнена Мимра...

Тато завжди заввиграшки вирішував побутові проблеми: лагодив усе, від несправного крана до несправного телевізора. З ним жилося легко і комфортно. Дедалі частіші сварки між батьками хлопцеві згадувати не хотілося. Як і мовчазні сніданки, коли тато й мама озивалися тільки до нього...

І враз в уяві постав оцей швидкий від'їзд батька, який щораз більше нагадував втечу. Потап несподівано розлютився. Вимкнув музику, зняв навушники, сів на ліжку, стиснув кулаки. Прислухався. Мама нібито заспокоїлась і вже заснула. Проте раптом знову почулося її гірке сонне схлипування. Денис встав, крадькома підійшов до дверей батьківської спальні, наслухоавчи рівне дихання матері, наблизився, поправив на ній ковдру і повернувся до своєї кімнати.

— Ненавиджу!!! — промовив уголос. — Виросту — уб'ю!

Хлопець заскреготів зубами, ліг у ліжку і вкрився з головою, намагаючись заснути. Врешті втома взяла своє і він тихенько засопів.

А щойно надворі зажеврilo світання, схопився, навіть не дочекавшись сигналу будильника, і побіг на кухню готувати мамі сюрприз.

Ранок вечора таки мудріший! Мама, проплакавши півночі, вийшла на кухню у майже нормальному вигляді, зачесана і навіть підфарбована. Єдине, що нагадувало про безсоння — червоні, як у кролика-альбіноса, і трохи підпухлі очі.

На кухні мама вражено завмерла. Глянула на стіл і на Потапа, який гордо усміхався, припрошуючи до сніданку, і її очі вкотре наповнилися сльозами. Денис сидів ні в тих ні в сих. Що він зробив не так?!

— Любий мій! — мама сіла поряд з ним і ніжно подивилася на сина. — Один ти у мене розрада тепер! — знову схлипнула вона, проте одразу, крізь сльози, посміхнулась і взялася їсти приготований Денисом сніданок.

Потап теж розслабився і почав розповідати їй про шкільні події останнього тижня, про вагітну Кропивенку та пересуди навколо її походеньок. А коли в особах відтворив діалог хімічки з Генкою Довгоп'ятим, який вона завершила фразою: «Йди і скажи татові, що ти випив у вчителя дві літри крові!», мама молодо засміялася, скуйовдила йому волосся і пішла збиратися на роботу. У передпокої грюкнули двері і хлопець залишився сам. Прибрав зі столу і помив після себе посуд. Потім, задоволений вдалим ранком, Денис Потапенко вдягнувся і подався до школи. Попри всі негаразди, життя не стоїть на місті, тим паче, якщо тобі тринадцять з хвостиком років.

Розділ 8

Денис зайшов до школи, а назустріч йому вибіг Загорський.

— Чув, Потапе!? Сьогодні медогляд в школі! — зупинив він товариша біля роздягальні. — Труси чисті взяв?

Потап уляк на місці. За родинними клопотами йому геть вилетів з голови той медогляд, про який учора попереджала їхня нова класна керівничка Людмила Йосипівна. Людочка, як її називали між собою школярі, недавно закінчила інститут і ще не стала такою відчуженою та зверхньою, як більшість старших учителів, тому напередодні дуже соромилася, коли просила дітей одягнути чисту білизну і гарно помитися.

— І гінеколог буде? — спитала досвідчена Рувьова. — І Маринку він теж дивитиметься? — не втрималася від шпильки.

— Дівчаток буде оглядати кілька лікарів, — почервоніла Людочка. — Хлопці будуть проходити огляд у спортивній, а дівчата — в актовій залі.

— А чого раптом не в лікарні? Раніше завжди там проходили, — озвалася Фіона і в'їдливо додала, ніби відповідаючи на запитання Рувьової. — Ну, Маринка ще довго до школи не ходитиме...

— Ви, певне, знаєте, що в 63-й школі хлопчику під час уроку фізкультури погано стало? От і вирішила влада позапланово проконтролювати стан здоров'я школярів. Зрештою, набагато легше кількох лікарів сюди привести, ніж усю школу в лікарню гнати! — пояснила керівничка, змінюючи тему.

— Ага! — не змовчав Дмитрук. — Погано стало, кажете. Та він там копита відкинув! Скоро і нас клята Швабра жмурами зробить!

— Дмитрук! — сердито сказала Людочка. — Коментарі залиш при собі! І взагалі, припни язика!.. Так, восьмий «А»! Медогляд почнеться о дев'ятій. Завтра його проходилимуть тільки два класи — восьмі «А» і «Б». Уроків не буде. Я буду присутня і наглядатиму за дисципліною! — вона повернулася і вийшла в коридор.

Восьмий «А» загув, як вулик із розтривоженими бджолами...

Отож, для Потапенка настав час «Х». Востаннє він проходив медогляд років п'ять тому. І вже тоді з його ваги насміхалися однокласники та піджартовували лікарі. Відтак, кожного року перед першим вересня вони з мамою ходили до поліклініки, за день збирали необхідні довідки, і ніхто в нього більше нічого не вимагав. Ех... Денис гарячково обдумував, як би йому і зараз чкурнути зі школи, щоб уникнути сорому.

— Це ж кльово, Потапе! — ляснув його по плечі Ромко і задоволено потер руки. — Зате уроків не буде!

— Ага, кльово! — мляво сказав Денис. Насправді ж, він і контрольну згоден був писати, щоб тільки не йти на той злощасний огляд.

Близько дев'ятої ранку всі хлопці з восьмого «А» галасливою юрбою посунули до спортивної зали. Просто посередині там стояли два довгі столи, за якими сиділи скривлена тітонька з яскраво-рудим волоссям, дядечко зі спитим обличчям і молода медсестра. Біля столів стояли медичні ваги. Тітка виявилася терапевтом, а дядечко — хірургом.

— Що це таке! Я не зрозуміла! — заверещала терапевт і замахала руками, ніби відганяла від себе мух. — Чому всі вдягнені сюди завалили!? Ану, швиденько роздягнутися до трусів і вже потім заходити! — скомандувала вона.

Людочка, яка підтримувала дисципліну у найбільш морально нестійкій (на її думку) частині класу, почала заганяти всіх учнів у роздягальню.

— Чорт! — сказав Олесь Максименко, стягуючи з себе штани. — Це якийсь концтабір, а не медогляд!

— Слухайте! А що цей тип буде перевіряти!? — запитав Звितяжний.

— Ти що, перший раз на медогляді? — хихикнув Самоха. — Це ж хірург, він усе зайве буде відрізати. Або дошивати, якщо замаленьке...

Матвій уже роздягнувся і став при виході, демонструючи м'язисте тіло. Всі голосно і дружно засміялися з його жарту. Мовчав тільки Потап. Він забився у куток і заздрісно поглядав на свого колишнього друга, такого спокійного і впевненого у собі.

Хлопці постягували із себе одяг, залишившись у самих трусах. Іржучи, мов коні на випасі, вони пішли назад до зали. Діміч Заремба не скинув яскраво-жовті шкарпетки, які сягали йому майже до колін і які він навмисно вдягнув сьогодні до школи. Всі тицяли на

нього пальцями і не зовсім пристойно жартували. Денис був у футболці та в трусах і прилаштувався в кінці шеренги.

— Потапенко! — зашипіла Людочка. — Ти чого у футболці? Я ж казала все зняти!

— Холодно, Людмило Йосипівно... — прошепотів Денис, намагаючись не привертати до себе нічиєї уваги. — Я потім зніму.

А сам подумав: «Що ж ти причепилась до мене? Он скільки нас тут стоїть, а ти мене вибрала! І за що мені така кара? Домашніх проблем мені мало, чи що?..» Керівничка пригрозила йому пальцем, мовляв: дивись мені! Відійшла від учнів і сіла на лавку.

Ну, почалося! Першим лікарі викликали Ігоря Дмитрука. Молоденька медсестра встала зі свого місця, посовала гирьками на вагах і наказала Ігореві ставати на них. Потім записала щось у зошит, зігнала Ігоря з ваг, поміряла його зріст і знову щось записала в зошит.

Терапевт, яку хлопці вже встигли між собою охрестити Рудою, гидливо доторкнулася кілька разів фонендоскопом до грудей Ігоря, заглянула в рот, і повідомила, що йому потрібно звернутися до стоматолога. Проте сказала це такими словами, що навіть бувалий Ігорко, який звик до ненормативної лексики батька-п'яниці, враз почервонів. Та це був лише початок принижень. Далі за нього взявся хірург.

— Ну що, шановний! Покажуй, що ти там відростив! — кивнув він Дмитруку. — Знімай труси!

Ігор глипнув на однокласників. Восьмий «А» затих у передчутті небувалих розваг. Ігор нехотя зняв спідню білизну і мимоволі затулив руками причинне місце. «Веселуха! — подумав Денис і його аж пересмикнуло, — а якщо змерзло все, що тоді показувати?»

— Руки прибери! Бо сестричка нічого не бачить, а їй же цікаво, вона ще незаміжня! — підморгнув лікар медсестрі.

— Дмитрук! — втрутилася Людочка. — Тобі що лікар сказав!?! Ану забери руки!

Усі хлопці гуртом обернулися до неї. Демонструвати своє «причандалля» ським-таким лікарям, це ще нормально. Та світити голим задом перед молодою класною керівничко — це вже було занадто! На щастя, вона й сама це зрозуміла і хутенько подалася навідати дівчат. Хлопці полегшено зітхнули.

— Довго стояти будемо? — знову озвався хірург. Ігор розвів руки, приречено опустив плечі і став схожий на худу обскубану курку.

— Присядь! Нахились! Підійди! — командував хірург, виконуючи різні маніпуляції. Медсестра, насупивши брови, уважно щось записувала у картці. Дмитрук зрозумів, що від цього нікуди не подінешся і навіть почав загравати з нею.

— Закрий рота! Бо зробиш протяг і прищика свого застудиш! — зневажливо промовила та, і хлопчина з палаючими вухами під регіт однокласників швидко помчав у роздягальню, радіючи, що для нього екзаменація закінчилась.

— Підходьте по черзі, не ламайтеся, — забубоніла терапевт. І хлопці вервечкою потягнулися до ваг, перекидаючись такими жартами, почувши які, їхні батьки відразу посивіли б.

Потапенко вирішив скористатися відсутністю класної та заклопотаністю лікарів і тихенько вшитися звідти. Він розвернувся і вже мало не прослизнув у двері, коли це на всю спортзалу прокотилося люте:

— Ану стояти!

Всі застигли, не розуміючи до кого це мовлено, кому і для чого потрібно.

— Ти, хом'яче! — знову гаркнув хірург. — Вирішив передчасно нас покинути? Прізвище як?

— П-п-п-отапенко! — пробелькотів Денис, мов громом прибитий.

— Ти знаєш, Потапенко, що в тебе страшна хвороба!? — піднявся з-за стола хірург.

— Я-я-яка? — злякано спитав Денис. У нього враз підкосилися ноги і затремтіли руки.

— Яка? «Дзеркальна хвороба» називається! — із серйозною міною відповів лікар. — Це коли свої ноги ти можеш побачити тільки у дзеркалі! — пояснив він і голосно засміявся. За ним зареготали всі хлопці, захихикала медсестра і навіть терапевт вичавила із себе скупу посмішку. Потап відчув, як його щоки починають палати.

— Футболку знімай! — скомандувала Руда. — Давай на вагу! Подивимося, скільки середньостатистичних дітей є у тобі одному! На вигляд — мінімум двоє!

Денис зняв футболку, від чого все його тіло заколихалося, наче різдвяні драгли, і слухняно рушив до ваги. Став на неї, понуривши голову. Очі у медсестри вражено розширились. Вона записала результат, мовчки подала папірець терапевту. Та глянула, гмикнула і знущальним тоном сказала:

— Тобі, Потапенко, світять у цьому житті два шляхи. Перший — у морг через зупинку серця, другий — в Японію, на чемпіонат із сумо. Ти там з такою вагою будеш поза конкуренцією!

Хлопець почувався так, ніби йому плюнули просто в душу, в такі глибокі й болючі її закомарки, про існування яких він досі не підозрював. Позаду хтось голосно засміявся. Денис різко обернувся і поглянув на однокласників. Щось в його погляді було таке, від чого сміх на їхніх устах завмер, так і не почавшись.

Не можна заганяти жертву в глухий кут, бо тоді вона втрачає страх! Потап спокійно розвернувся, натягнув футболку і, незважаючи на протести медичних «світил», попрямував до виходу. Зайшов до роздягальні, вбрався, вхопив рюкзак і пішов додому. Він уже знав, що завтра розпочне нове, цілком відмінне від попереднього, життя.

Розділ 9

Потапенко вперше зробив те, що хотів, а не те, чого від нього вимагали. Впевненість у собі, як кажуть у рекламі, дала йому крила. Він роздягнувся в передпокої, кинув рюкзак просто на підлогу, хоча раніше, за настановами батьків, завжди заносив його в свою кімнату. Скинув черевики і теж залишив їх посеред коридору, не заморочуючись із тим, щоби сховати взуття до шафки.

Зайшовши до своєї кімнати, Потап на всю потужність врубав музику. «Бумбокс» загорлав із колонок:

*Не знаю, як далі,
Но без боли и без фальши.
Стать капельку проше
Вслепую, наощупь...*

«Дійсно, і як далі?» — подумав Денис. Йому набридло бути об'єктом жартів тих людей, які (на його думку) керувалися лише основними, якимись дикунськими, інстинктами і повинні були б мешкати в спеціальних резерваціях, як звірі в зоопарку. Чому нещасні гопники Слон та Хиля можуть втручатися в його життя, змушують боятися і ховатися в кущі, тільки щоб з ними не здибатися? Адже вони не прочитали нічого, крім хіба казочки у садочку! Не вміють без помилок написати навіть дурнувату фразу на паркані! Чому він має потерпати від образ Швабри і виконувати її дурнуваті команди, метою яких є втоптати особистість у грязюку і показати, що дитина — це лише забавка в руках дорослих!

Раніше Потап над цим не задумувався. Вірніше, дуже швидко забував те, про що думав у миті незадоволення. Однак сьогодні, після того принизливого горе-медогляду та приголомшливого батькового вчинку, Денис відчув, що в ньому щось зламалося. Це як у кіно: залізна арматура дамби на водосховищі тріснула через тоненьку цівку води, що довгий час точила, здавалося б, непорушну споруду. А ще — о! це і є відкриття! — так від щоденного промивання мізків, яке розпочинається ще з дитячого садка, ламаються люди, навіть не розуміючи, що з ними коїться. Одні виявляють характер і змагаються з течією, а інші плывуть за нею і при цьому вважають, що саме вони керують своїм життям.

Денис Потапенко вирішив плывти проти течії. Ні, він не збирався фарбувати в рожевий чи в чорний колір волосся, ставати емо чи готом. Найперше Потап мусив трохи схуднути. А далі буде видно...

Хлопець вирішив серйозно підготуватися до втілення свого рішення в життя. Ввімкнув комп'ютер, узявся шукати різні методики схуднення. На багатьох сайтах рекламували диво-таблетки, які нібито дозволяли позбутися зайвої ваги у найкоротші терміни. Їх Денис одразу вніс у «чорний список»: все-таки він був уже досить дорослим і розумним, щоб не повірити у такі казочки!

Облазивши безліч форумів, Потап збагнув, що того, чого він хоче, можна досягнути лише завдяки дієті і ненависним фізичним вправам. Біда в тому, що на біг та стрибки через скакалку «лагідні» повчання Швабри давно виробили в нього стійку алергію. Але ж нове життя — це новий підхід!

Потапенко знайшов у шафі скакалку, яку ще років із три тому придбав для нього тато. Вона трохи потріскала від бездіяльності, але на перший час підійде і така. Потім хлопець витягнув на світ Божий запилені гантелі, дбайливо протер їх і поклав на видному місці. Тепер він пожалкував, що так по-дурному повів себе із батьковим подарунком — кросівками. От зручно було б бігати! «Стоп! — враз осяяло Потапа. — Тепер зрозуміло, ЧОМУ він мені їх подарував!» Денис заходив по кімнаті, як розлючений тигр у клітці. «Відкупитися хотів! Раніше нічого не можна було допроситися, а тут тільки захотів — і на тобі!» — не міг заспокоїтися хлопець. Тепер він з подвійною впертістю прямував до нового життя. Перед ним постала ще одна мета — довести батькові, що без нього йому, Потапові, жити набагато краще! «От схудну наперекір ЙОМУ! Тоді побачимо, хто був правий!» Денис забув, що саме цього рішення тато марно добивався від нього протягом кількох років...

Потап витягнув із шафи зошит у клітинку і розграфив у ньому табличку, в яку збирався записувати результати своїх занять. Ліворуч він позначив дати, а праворуч мав фіксувати значне зниження маси, на яке дуже сподівався. Приніс із маминої спальні невелику вагу (яку ще ніколи не «використовував» із власної волі) і став на неї. Спочатку заплющив очі, постояв, налаштувався і таки опустив погляд на шкалу. «Біс тебе забирай!» — несподівано навіть для себе вилаявся Потап. Він чудово знав багато цікавих слів, за допомогою яких його однокласники складали докупи речення та виражали свої емоції, однак намагався ніколи не повторювати їх у повсякденному житті. Але зараз хлопець просто втратив контроль. І було від чого: стрілка застигла на відмітці 87 кг. Денис попереминався з ноги на ногу. Позначка зупинилась на 86,5 кг. Потап важко зітхнув. На зріст він був 167 см, тож його вага... гм... трохи перевищувала норму. Він іще раз пересвідчився у цьому, звіривши свої показники з даними в Інтернеті. Тепер він зрозумів, про що йшлося Рудій, коли вона казала про поїздку до Японії та борців сумо...

Потап червоною ручкою і великими цифрами написав сьогоднішню дату, кілька разів обвів її і, ще раз зітхнувши, записав результат зважування.

Потім вийшов до передпокою, зібрав розкидані речі, розклав усе на свої місця — не хотів шокувати маму такими кардинальними змінами — і взявся розігрівати собі їжу. Після останнього в житті повноцінного потапівського обіду, який складався із майже літрової миски борщу та картоплі з котлетою, що займала практично півтарілки, Денис роздрукував табличку, на якій великими літерами було написано «Після 18.00 не їсти!!!» і причепив її магнітом до холодильника. На листку, крім напису, був чорний череп з перехрещеними кістками і порожніми очницями, який Потап вставив у табличку для того, щоб відлякувати свій вечірній голод.

Задоволений собою, хлопець поплескав живіт і йому здалося, що він уже скинув кілограмів із п'ять, однак спокушати долю повторним зважуванням не став — вирішив відкласти це на завтра. Адже завтра — великий день. Завтра Денис розпочне свою спортивну кар'єру! Він запланував пробігти один-два кілометри та з сотню разів стрибнути через скакалку.

Уклавши свій спортивний розклад, Денис пішов учити уроки. Він нетерпляче чекав наступного ранку.

Розділ 10

Ранок був не таким райдужним, яким уявляв його Денис. По-перше, руки-ноги-тулуб відмовлялися прокидатися на годину раніше і вилазити з-під теплої ковдри.

По-друге, сяк-так «завертикалившись», Потап відчинив на хвильку вікно, виставив у темряву руку і відчув на ній холодні, різкі краплі, які вітром забивало навіть у кімнату. Дениса пересмикнуло. Він зачинив вікно, пірнув назад у ліжку, щоб зігрітися і налаштуватись на ранкову пробіжку.

Вчорашній ентузіазм, вочевидь, здавав позиції перед бажанням виспатися. Однак Потап, доклавши чималих зусиль, таки змусив себе встати і поплентався вдягати спортивний костюм.

Мама, яка вже не спала і саме готувала сніданок, здивовано глипнула на сина. Так рано він вставав дуже рідко, а сьогодні мало того, що прокинувся, так ще й зібрався кудись! Вона вийшла у передпокій, де, важко сопучи, Денис взував старі кросівки, і стала коло нього, схрестивши руки на грудях.

— Куди зібралися, юначе? — спитала вдавано весело. Мама дуже переживала, що вчинок батька погано вплине на психіку сина і боялася, що той почне викидати якісь коники.

— Бігати іду! — пробурмотів Потап, затягуючи шнурки. Тепер його рішення здавалося йому не вельми вдалим, тому він трохи сердився на себе і на увесь світ. Мама аж рот роззявила від такої несподіваної відповіді. — Буду за півгодини! — додав хлопець і швидко, поки вона не встигла зреагувати, вискочив із квартири, зачинивши за собою двері.

Листопадовий ранок був темний і вологий. Піднявши вище комір спортивної куртки, Потап вийшов із під'їзду. Дрібний дощ сік по обличчю, рудає світло самотніх ліхтарів розпливалось у сизому повітрі і в калюжах. Хлопцеві хотілося чкурнути додому, з'їсти приготований мамою сніданок і переглянути ранкові новини. І тільки образа на батька, потреба щось довести собі і йому, змусила його йти далі.

Денис чвалав асфальтованою доріжкою. Метрів за двісті від їхнього будинку був невеликий стадіон, де в теплий період року тренувалася різношерста футбольна команда, а у вільний від тренувань час там ганяли м'яча всі діти мікрорайону. Але восени стадіон порожнів. Навколо брудно-зеленого газону тяглася вузька бігова доріжка, якою зазвичай їздили хіба велосипедисти, бо бажаних побігати на горизонті не з'являлося. Саме туди попрямував Потап. Він намагався обминати калюжі та уникати бродячих псів, яких немало розплодилося у навколишніх дворах.

Ось він — початок нового життя! Хлопець несміливо ступив на доріжку і побіг. Через п'ятдесят метрів відчув, що в нього підгинаються ноги. Сповільнився, перейшов на крок, перевів подих і знову побіг. Ще через кілька десятків метрів йому здалося, що його легені от-от розірвуться. Денис зупинився, спробував глибоко вдихнути, та не зміг, тільки сапав,

ковтаючи повітря невеликими порціями. Піт заливав йому очі. Він розумів, що починати щось завжди важко, але й подумати не міг, що буде ТАК важко.

Хитаючись від втоми, ніби він промчав марафонську дистанцію, Потап ледве чвалав назад. Які там стрибки через скакалку?! Тут аби додому дійти!..

На щастя, ліфт працював. Потап доїхав на свій поверх і завалився до передпокою — мокрий, брудний, знесилений. Тренування тривало рівно 10 хвилин, але забрало, на його думку, кілька років життя. Мама мовчки подивилася на сина, відчинила шафу, дістала чистого рушника і відвела жертву фізкультурного зав'язання до ванної. День обіцяв бути нелегким...

Розділ 11

Потап ішов до школи значно довше, ніж звичайно: хоча він перекусив і трохи відпочив, ноги все одно погано слухалися. Хлопець зайшов у клас за п'ять хвилин до дзвоника. Там було незвично тихо. Щодня перед першим уроком восьмий «А» нагадував філію установи для божевільних: діти говорили, кричали, бігали, причому всі й одночасно. А зараз вони мовчки сиділи і спостерігали за Матвієм Самохіним та Дімкою Зарембою, які здійснювали незрозумілі маніпуляції з квітковими горщиками, що стояли на підвіконні неподалік від вчительського столу.

Потап встиг помітити, що Самоха загорнув мобільник у невеликий поліетиленовий пакет, витягнув з горщика рослину, вигріб частину землі, поклав туди телефон, засипав його землею і запахав назад квітку.

Пролунав дзвоник. Самоха з Дімичем швидко стерли бруд з підвіконня, обтрусили руки і побігли на свої місця. Почалася алгебра. Її викладала Катерина Іванівна. Сказати, що цю вчительку у школі не любили — це зовсім нічого не сказати. Наслухавшись на уроках історії про жорстокого німецького диктатора, учні «ніжно» називали її Гітлером. Хоч у порівнянні з Катериною Іванівною лиховісний фюрер, мабуть, здався б облізлим кошеням! Учителька була огрядна, дуже висока, мала громовий голос і носила незмінні темні кофтинки та довгі спідниці. А над верхньою губою у неї темніли густі вусики... Вчителі в учительській замовкали, щойно вона туди заходила, і розбігалися, мов перелякані таргани. Її боявся навіть директор, який уже кілька років поспіль марно намагався відправити математичку на пенсію. Але Катерина Іванівна нікуди не збиралася, тому м'якосердому і слабодухому Вікторові Петровичу доводилося просто уникати зустрічей з нею, ховаючись у своєму кабінеті.

— Ну що, партизани? — Гітлер подалася до свого стільця. — Будемо вчиняти допит на виявлення у вас зачатків знань? Рудьова! Ти що робиш там у задку?! Ану, пересядь до мене на переднє місце! — несподівано гаркнула вчителька.

Інка, яка без дозволу пересіла на задню парту, мало не захлинулася слиною з переляку.

— Чому я маю, як той поліцай, увесь час на тебе гавкати!? У мене ще хвіст не виріс! — напирала математичка на Рудьову. Фрази, які виголошувала Катерина Іванівна, ставали шкільним фольклором і передавалися з покоління в покоління. — Мені вже набридло викликати до школи твоїх батьків! Краще б ти сиротою народилася! Їм би не так соромно було!

Помітивши, що Інка вагається, вчителька підійшла до неї, чітко схопила за вухо і поволокла до першої парті. Клас зареготав. Хтось витягнув із кишені мобільний і взявся знімати виховний процес на відео.

— Максименко! Сховай телефон, бо потім поміняєш його у мене тільки на сто доларів! — Гітлер помітила оператора.

Олесь смикнувся, телефон упав на підлогу і розлетівся на деталі. Хлопець поліз під парту збирати все, що залишилося від його дива мобільної техніки. Восьмий «А» мало не лускав од реготу.

— Так, заспокоїлись! Починаємо урок! — Катерина Іванівна сіла за стіл.

Рудьова потерла червоне вухо, тихо вилаялася і зробила вигляд, ніби давно мріяла віддати всю себе алгебрі.

— А у мене для вас приємний сюрприз! — кровожерливо посміхнулася вчителька. — Рудьова! Швиденько роздай завдання на самостійну! — подала вона Інці стосик папірців з надрукованими формулами та задачами. Інка встала і пішла між рядами, кидаючи по два папірці на кожен стіл і проклинаючи сьогоднішній день та персональну увагу Гітлера до неї.

— Перевірте, чи всі включили вібратори! — нагадала Катерина Іванівна. — Рудьова! — знову глипнула на Інку, яка вже не знала, куди їй тікати. — Ти включила свій вібратор!?

Вчителька мала на увазі, що дітям слід перемкнути мобільники на беззвучний режим роботи. Але такі слова у восьмого «А» викликали зовсім інші асоціації.

Рульова почервоніла до кінчиків волосся. Хлопці голосно загигикали.

— Так! Що тут смішного? — не могла зрозуміти Катерина Іванівна. — Затихли і пишемо!

Клас нарешті заспокоївся. Всі повитягали зошити і почали обдумувати варіанти розв'язку завдань. Гітлер сіла за стіл, поклавши масивні лікті на стільницю, підперла кулаками голову та, здавалося, задрімала. У кабінеті математики було чути тільки напружене посапування учнів і шарудіння кулькових ручок.

Зненацька біля вчительського столу щось заплюскотіло — так, наче вода під тиском витікала з батареї. Діти нашорошили вуха. Щось хлюпало, лопотіло і, здавалося, весь клас от-от перетвориться на басейн. Катерина Іванівна ніби нічого й не чула. Звук поголоснішав.

Раптом учителька очуняла: почула тривожне булькотіння, схопилася на ноги і кинулась до батареї, мовби хотіла власним тілом затулити амбразуру. Плюскіт затих. Клас дружно підняв голови. Катерина Іванівна позаглядала в усі щілини, тернула ногою по підлозі, пересвідчилася, що води ніде немає, і знову всілася на місце. Діти продовжили писати, тихенько посміюючись.

Збігло кілька хвилин. Знову заплюскотіла вода. Цього разу в кількох місцях, ніби прорвало відразу дві батареї. Катерина Іванівна не могла нічого второпати, бігала класом і заглядала під підвіконня. Всюди було сухо, але вода все одно дзюркотіла. Щойно вчителька наближалася до джерела звуку, плюскіт стихав, а коли відходила — вода починала струменіти з новою силою.

— Катерино Іванівно! — підвівся Матвій. — Це в перекритті під нами трубу прорвало, зараз півшколи затопить! Треба сантехніка викликати! — стурбовано звернувся до вчительки.

— Точно, Самохін! Молодець! — відповіла математичка майже радісно. — Біжи до директора і все йому розкажи!

— Та хто мене послухає!?! — підняв на неї чесні очі Самоха. — Віктор Петрович подумає, що я приколююсь!

— Може, ти й правий! Побіжу сама, поки стеля на когось не впала! — Катерина Іванівна кинулася до дверей і подалася до кабінету директора.

— Ура-а-а-а! — хором зарепетував восьмий «А». — Капець самостійній! Молодець, Самоха!

Тільки Потап сидів мовчки і спершу ніяк не міг зрозуміти, причому тут Самоха, якщо десь тече труба? Ромко Загорський постукав себе кулаком по лобі, мовляв, ех ти, Потапе, порожня твоя голова... Потім змилювався і таки пояснив йому, в чому весь прикол: треба взяти мобільний, встановити замість рінгтону звук плюскоту води, запхати його в кульок (щоб у телефон не потрапив бруд), замаскувати в непримітному місці і — опа! — самостійну з алгебри зірвано!

Не минуло й п'яти хвилин, а громовий голос Катерини Іванівни вже підганяв двох слюсарів із розвідними ключами, паклею та сумками, де було повно кранів, гайок та інших заліз'як, до місця аварії. За цією трійцею поспішав директор, якому математичка встигла розповісти, що він, сякий-такий-безгосподарний, довів школу не просто до лампочки, а до самої ручки. Ще через хвилину всіх дітей вигнали з класу, і слюсарі взялися шукати джерело прориву. Але... Самоха вчасно встиг витягти із квіткових горщиків два схованих туди «джерела».

Розділ 12

На наступному уроці в класі стало гаряче. Слюсарі вивалили шматок стіни, продовбали дірку на перший поверх і не знайшли жодних ознак витікання води. Та й звуків, про які так бурхливо розповідала Катерина Іванівна, чути не було. Вперше за останні сорок років математичка почервоніла під пильним поглядом директора, знітилась і почала нервово смикати ручки своєї сумки.

Основним «слідчим» у цій справі став Віктор Петрович. Директор уважно оглянув усі вікна, зазирнув під підвіконня і виявив незрозумілу усадку ґрунту в горщиках неподалік від тих місць, де Катерині Іванівні вчувалося дзюрчання води. Петрович (так його називали школярі) потягнув за вершечок одного вазона. Рослина легко вискочила із горщика, розчепіривши коріння. Під нею лежав зіжмаканий поліетиленовий кульок... Матвій не додумався знищити ВСІ сліди злочину! Та й часу було обмаль...

Директор витягнув кульок, розпростав його і почав задумливо роздивлятися зусібіч. Біолог Петрович абсолютно не розумів, навіщо цей кульок у горщику і підозрював, що без втручання «сторонніх сил» тут не обійшлося. Повернувшись до свого кабінету, вліз в Інтернет — досвід підказував йому, що там він найшвидше знайде пояснення цьому дивному феномену. Петрович ввів у пошуковику фразу «приколи над вчителями» і вже за двадцять хвилин на якомусь шкільному форумі вичитав, як використати кульок для такого

«фокусу». Директор з повагою гмикнув (у його часи тільки до кнопок на стільцях додумувались!), роздрукував знайдене і поклав аркуш у папку, яку дістав із сейфу і знову туди заховав.

Дисципліна є дисципліна, тож потрібно було вжити каральні заходи. І, на нещастя — для декого, — другий урок у нього був саме у восьмому «А». Зміцнивши тили, тобто покликавши Катерину Іванівну, директор зайшов до класу з твердою метою: відновити справедливість і знайти винних.

Школярі любили уроки біології. Петрович так захоплено викладав свій предмет, що діти мимоволі починали перейматися еволюцією та будовою молюсків, систем кровообігу, різними типами харчування тощо. Навіть Довгоп'ятий, який не міг спокійно всидіти бодай десять хвилин, завмирав із роззявленим ротом і цілий урок слухав розповідь Петровича, наче казку. Але сьогодні восьмий «А» молив Бога, щоб урок біології завершився чимшвидше. Дивлячись на розлючену фізію Катерини Іванівни — яка вже було подумала, що її ніякими витівками не здивуєш, а тут узяла й здивувалася і тепер аж кипіла од праведного гніву, — восьмикласники розуміли, що жарти скінчились і зараз полетять голови.

Навіть Матвій Самохін, який іще на перерві ходив героєм і купався у променях слави, принишк і втягнув голову в плечі. Що вже казати про Дімича Зарембу — той сидів, мовби на гарячому вугіллі, і проклинав той час, коли погодився допомагати Самосі з цим приколом.

— Якби мені зараз кулемет, то далі можна було би і не продовжувати! — почала виховну роботу Катерина Іванівна. При цьому вона так глянула на клас, що всі діти дружно видихнули і подумали, що відсутність зброї дає їм бодай найменший шанс вижити, що і цього разу все якось та минеться.

— Я думаю, не варто так перебільшувати, Катерино Іванівно! — втрутився директор. — Однак той, хто це зробив, має відповісти за свій учинок і за зірваний урок!

— А за мої постраждали нерви хто відповідь!? — мало не підскочила математичка, стріляючи очима не гірше, ніж згадуваний раніше кулемет набоями. — Може ви? — гаркнула вона до Петровича. Той поморщився і повернувся знову до класу.

— Вчинимо так. Зараз встане той, хто це зробив. Встане, попросить вибачення і ми розпочнемо урок. А після уроку ми з цією людиною поспілкуємося сам на сам! — повідомив Віктор Петрович, ховаючи очі від Катерини Іванівни.

— Ви при своєму розумі?! — завершала вона. — Та у них у головах лише секс та наркотики! Якби знання передавалися статевим шляхом, вони всі були б відмінниками! А ви тут ще й хуліганів покриваєте!?

Восьмий «А» обурено загув. Поваги до вчительки від таких її слів не додалося...

— Хто мені зараз скаже ім'я цього «приколіста», поставлю 12 за чверть! — безжально кинула вона наживку.

Генка Довгоп'ятий одразу завовтузився на своєму місці, але оглянувся на Самоху і вкляк, кусаючи олівець і уявляючи омріяну, але таку недосяжну оцінку у своєму табелі.

— Ну! Є бажачі? — Катерина Іванівна пішла між рядами, видивляючись зрадника в лавах восьмикласників. Підлітки опускали очі, не витримуючи її пильного погляду. — Поки хтось не встане, будете тут всі сидіти! Хоч урок, хоч день, а хоч цілий місяць!

— Заспокойтеся, будь ласка! — тихо і якимось дуже холодно звернувся до математички директор. — Тут я буду вирішувати, хто і скільки має сидіти!

— Це я зробив! — несподівано для всіх підвівся Потап. Йому набридла ця вистава з переляканими глядачами та директором у ролі хлопчика для биття. Потап поважав Віктора Петровича і любив біологію, тому зараз йому дуже неприємно було бачити, як Катерина Іванівна пресує Петровича, незважаючи на присутність школярів.

Нове життя вимагало нового вчинку, справжнього вчинку, на який Денис ніколи б не наважився раніше. Зараз він дивився на своїх однокласників не як на дорослих і впевнених у собі людей, якими вони хотіли себе показати, а як на дітлашню, що тихцем нашкодила і боїться зізнатися. Він був переконаний — проблема сама не вирішиться. Почнуться репресії. Причому нагинати будуть всіх — і причетних, і непричетних, — аж поки знайдуть винного і покарають його. То чи варто чекати так довго? «Не варто!» — вирішив Потап і взяв на себе відповідальність за скоєний іншими «терористичний акт».

Він зловив на собі здивований і водночас, як йому здалося, сердитий погляд Матвія. Із вдячністю дивився на нього Заремба. З прихованим захопленням нарешті зиркнула Юля Сосновська...

— Це не він, це я зробив! — піднявся Матвій.

— І я! — несподівано встав зі свого місця Олег Звитяжний.

— І я! — піднявся Ромко Загорський.

Так встали всі хлопці. Останнім приєднався до них Діміч Заремба, винувато опустивши очі та потираючи палаючі вуха. За хлопцями наввипередки повскакували і дівчата, які теж хотіли довести директору і Катерині Іванівні, що той фокус здійснено не без їхньої участі. Восьмий «А» дружно стояв і дивився в очі небезпеці в особі ненависної математички.

— Вони моєї смерті хочуть! — простогнала Катерина Іванівна. Директор мовчки взяв її за плечі і вивів з класу. А школярі тим часом святкувати свою невеличку перемогу...

Конфлікт остаточно вичерпали за кілька днів, коли всі діти принесли гроші на позачерговий косметичний ремонт кабінету математики, а завгосп із трудовиком замазали дірки і підфарбували свіжу штукатурку. Віктор Петрович задіяв свої зв'язки, і Катерину Іванівну Гітл... тобто Правець через тиждень із почесними відправили на заслужену пенсію (між іншим, за її власним бажанням), а ще через тиждень про неї забули... Повага до Віктора Петровича в середовищі восьмикласників зросла до неймовірних висот. Юля Сосновська кілька разів якось по-новому поглянула на Потапа. І тільки Самоха, на думку Дениса, зацаїв на нього зло.

Розділ 13

Потап святкував свій маленький ювілей: минуло два місяці з того часу, як він розпочав ранкові пробіжки. Тепер хлопець зі сміхом згадував свій перший «забіг», який не протривав і двохсот метрів. І взагалі, кумедно то було — два місяці тому...

Ввечері першого дня, після уроків і короткого перепочинку, Потап схопив гантелі і почав виконувати з ними різні вправи, які теж скачав з Інтернету. Займатися з гантелями було легше, ніж бігати. Через півгодини Денис уже демонстрував сам собі перед дзеркалом «залізни» м'язи. В усьому тілі відчувалася легка втома, проте Потап на неї не зважав.

Уранці задзвенів будильник. Денис хотів зіскочити з ліжка, проте зрозумів, що не може нормально поворухнутися — боліли плечі, боліли ноги, важко було навіть сісти на ліжку. «А може, ну його сьогодні? — закралася зрадлива думка. — Перечекаю кілька днів, а потім знову буду бігати!» Але хлопець вирішив не слухати цього боязкого внутрішнього голосу. Крекчучи та опираючись на все, що траплялося під руку, Потап таки встав, одягнувся, спустився ліфтом униз і вийшов на вулицю.

Перші бігові кроки далися йому нелегко. Здавалося, ноги просто відпадуть на радість дворовим псам, які темними тінями шугали попід будинками. Однак уже за кількадесят метрів Потап відчув дивне полегшення. Біль зник, невідомо звідки з'явилася енергія, що

дозволила хлопцеві пробігти п'ятдесят метрів, і так само несподівано скінчилася. Денисові не вдалося навіть досягнути вчорашнього результату. Але він згадав про всі свої приниження, стиснув кулаки і пробіг ще з добру сотню метрів. У ранковому мороці вже бовванів паркан стадіону. Задоволений новою крихітною перемогою, Денис повернув назад...

А через два місяці він уже заввиграшки досягав ґрунтової доріжки стадіону і міг навіть кілька разів пробігти навколо вкритого тонким шаром першого снігу футбольного поля. Вдома Денис повисав на турніку, встановленому в коридорі, і вчився підтягуватися.

З проханням зробити такий снаряд у квартирі Потап звернувся до мами. Вона розвела руками. Грошей на придбання в магазині спортивного супер-пупер обладнання не було, інших варіантів вона придумати не могла, тож пішла за допомогою до сусіда з нижнього поверху — дядька Бориса. Він теж кілька років тому розлучився з дружиною і жив сам. І от цей дядько Борис прийшов у неділю до Потапенків, аби подивитись, як можна вирішити Денисову проблему.

Походив, оглянув стіни і сказав, що через два дні все буде готово. Денис з недовірою поглянув на «несвіже» обличчя сусіда, гмикнув і налаштувався на довге чекання. Але вже в понеділок увечері дядько Борис знову стояв у них у передпокої з сумкою, повною всляких інструментів, та шматком якоїсь труби. Цього разу вигляд у нього був набагато кращий, ніж зазвичай: він поголився, причепурився і навіть напахнився хорошим одеколоном — ну просто тобі менеджер середньої ланки у невеликій фірмі.

Сусід показав свій винахід. На обох кінцях труби було наварено два прямокутники із просвердленими дірками та вставленими в них товстими болтами, за допомогою яких вся конструкція кріпилася до стіни у коридорі. Борис Антипович (так, виявилось, звали дядька) за півгодини зробив необхідні виміри, пробив перфоратором дірки у стінах, з маминою допомогою виставив по рівню трубу і міцно закріпив турнік. Плацдарм для нарощування м'язової маси був готовий.

Щоб продемонструвати, як ця штукенція «працює», дядько Борис сам повиснув на перекладині і навіть кілька разів підтягнувся, а тоді пішов на кухню пити чай, яким його пригощала мама. А Потап відтоді, проходячи під турніком, мав нагоду попідтягуватися. Він уже трохи схуд і звик до навантажень, тож приблизно через місяць йому вдалося підтягнутися. Правда, тільки один раз, але це вже був результат і Денис радів йому.

Єдине, що затьмарювало його радість, — це візити Бориса Антиповича, які значно почастішали останнім часом. Він приходив увечері, нібито для того, щоб перевірити міцність турніка, напросований та поголений, завжди з коробкою цукерок і якоюсь дрібничкою для Потапа. Йшов на кухню і пив там із мамою чай. Полагодив усі крани в квартирі і почепив нарешті в передпокої вішака, який уже кілька років лежав на підлозі. Хазяйські нотки у голосі дядька Бориса трохи дратували Дениса, хоча, треба визнати, мужик він був непоганий...

Настала п'ятниця. Хлопець уже мріяв про вихідні й неквапом ішов дорогою. Він домовився з Ромком Загорським зустрітися на перехресті. Після невдалого жарту з мобільниками і несподіваної підтримки класу Денис став по-іншому реагувати на кпини колег і навіть здружився з кількома хлопцями. Поки що ніхто не помічав перемін, які відбувалися з Потапом і про які знав лише його таємний зошит: кожної наступної контрольної дати штани ставали все вільнішими, але зупинятися було ще рано.

Саме про це і думав Потап, доки чекав на розі Ромка і розробляв план майбутніх тренувань. Ромко запізнювався, але часу було вдосталь, тож дзвонити товаришеві Потап не поспішав.

— Чуєш ти, малий! — несподівано долинуло з-за спини. Потап повернувся — і похолов. На доріжці стояв старий знайомий Сьозя, який колись «пресував» його разом зі своїми корешами.

— Бабки є, бегемот, га? — наблизився підліток. За його спиною маячила тінь ще одного пацана, якого Потап бачив уперше, однак приязні він теж не викликав. — Давай бабоси, чуєш! Мені на куриво не хватає! Ти ж не хочеш відкинути копита із-за жадібності! — знуцально поглянув він на Потапа.

Сьозин товариш, що стояв за кілька кроків від них, голосно гигикнув на знак підтримки. «Чорт! Як же ви мене всі дістали!» — подумав Потап і враз відчув, що страх зникає і поступається місцем давній образі, викликаючи хвилю неконтрольованого гніву. Хлопець несподівано для себе самого ступив крок уперед і зацідив кулаком просто у ненависну пику Сьозі. Його супротивник похитнувся, втратив рівновагу і гепнувся п'ятою точкою просто на асфальт.

Сьозя був боєць, вихований вулицею. Він випробував на собі ще й не такі удари. Але зараз його вразила не сила! Його відправив у нокдаун сам факт, що такий товстий хробак, як оцей, теж, виявляється, може чинити спротив. Денис перевів погляд на Сьозиною приятеля. Той рвонувся було допомогти Сьозі, але зустрівся очима з Денисом, помітив у ньому щось, що зупинило його, і більше не зрушив з місця. Гопники — вони, як і бродячі собаки, відчувають відсутність страху і внутрішню силу людини.

Потап неквапом повернувся і пішов до школи. Він постійно був напружений, бо сподівався нападу зі спини. Проте ніхто на нього так і не напав. Двоє підлітків тільки тихо лаялися і говорили про необхідність модернізувати методи вибивання грошей у малявок.

Біля школи Потапа наздогнав задиханий Ромко Загорський, і хлопці разом ввійшли до храму знань, щоб відбутися ще один сірий день.

Розділ 14

Дні минали один за одним: уроки, завдання, оцінки, смішки та непорозуміння. Але нічого такого, що варто було б запам'ятати. Яюсь майже непомітно настала новорічна ніч. Без батька бій курантів звучав не святково, а сумно, ніби аж траурно, нагадуючи про нелегкий рік, який нарешті добіг до кінця.

Потап з мамою накрили стіл, дочекалися привітання президента, випили по келиху шампанського, заїдаючи його мандаринами. Потім мама трохи подивилася телевизор і заснула на дивані, просто біля святкового столу. Денис поглянув на її скручену клубочком, якусь аж беззахисну фігурку, розметане по подушці волосся. «Яка ж вона гарна у мене! І чого тато..?» — обірвав непрохану думку, накрив матір пледом, погасив світло і пішов до своєї кімнати. Ввімкнув улюблений «Бумбокс» і незчувся, як полинув в обійми Морфея. З динаміків тихо лунало:

<i>Хвилюватися</i>	<i>немає</i>	<i>причин:</i>	<i>як</i>	<i>дають,</i>	<i>то</i>	<i>бери,</i>	
<i>Якщо</i>	<i>б'ють,</i>		<i>то</i>	<i>біжи,</i>		<i>кричи.</i>	
<i>Технологія</i>	<i>проста:</i>	<i>ким</i>	<i>би</i>	<i>ти</i>	<i>не</i>	<i>став,</i>	
<i>Зранку</i>	<i>встав,</i>	<i>присідай</i>	<i>до</i>	<i>ста</i>	<i>і</i>	<i>читай</i>	<i>установ...</i>

Наступного ранку, незважаючи на святковий день і канікули, Денис о сьомій був уже на стадіоні і напружував організм, намотуючи коло за колом. Він пробігав щодня один-два кілометри, ввечері займався з гантелями і відтискався. Крім того, протягом дня Денис кілька десятків разів підходив до свого турніка і підтягувався. Спершу підстрибував, використовуючи інерцію стрибка, згинав руки у ліктях і чіплявся підборіддям за трубу. Часом міг не розрахувати сили і добряче буцнутися об неї, але це його не зупиняло. А тепер уже наловчився підтягуватися по-справжньому цілих три рази і міг разів із десять відтиснутися від підлоги. Радували його і результати щоденного зважування. Не можна сказати, що вага зменшувалася так швидко, як Денису хотілося, але позитивна тенденція таки була, і це теж додавало оптимізму. «Немає нічого важчого, ніж ставати легшим!» — зробив філософський висновок хлопець та з задоволенням проколупав шилом нову дірку на ремені. А дивлячись на себе у великому дзеркалі, майже уявляв заповітні кубики пресу.

На щастя, питання зі шкільною фізкультурою вирішилося. Потап був відмінником і тільки оцінки з цього ненависного йому предмету псували шкільний табель і натякали на відсутність у майбутньому такої потрібної для вступу у ВУЗ золотої медалі. Тата не було, тож до школи пішла мама. Першим уроком того дня було саме фізичне виховання. Почати свою місію мама вирішила із класної керівнички. Людочку вони з Потапом зловили у вчительській. Всі вчителі розійшлися на уроки, тож пані Потапенко мала змогу поспілкуватися з Людмилою Йосипівною тет-а-тет. Дениса жінки відразу виставили в

коридор. Він крізь шпарину спостерігав за їхніми перемовинами, але, скільки не прислухався, так нічого і не розібрав.

Спочатку Людочка з мамою про щось спокійно говорили, посміхаючись одна до одної. Потім класна керівниця несподівано замахала руками та почервоніла. Мама ж намагалася тицьнути їй у руки білий конверт, у якому, як Денисові підказував досвід, були шелесткі папірці, які люблять усі люди. Класна щось сердито відказала. Мама знічено опустила голову, винувато посміхнулася. Людочка вже спокійніше подивилась на неї і, судячи з усього, дала якусь пораду. Мама голосно подякувала і вийшла в коридор. Щоки її палали вогнем, а руки дрібно тряслися, наче від пропасниці. Потому Денис із мамою подалися до спортивної зали. Урок у восьмому «А» вже почався, тож довелося викликати вчительку в коридор. Та вийшла розлючена, як Термінатор у момент вирішальної сутички, схопила маму за руку і затягнула її до своєї підсобки, де стояв їдкий сморід поту, старих шкіряних м'ячів та брудного одягу. Там розпочалася друга частина переговорів, яка завершилася дуже навіть успішно. Конверт нарешті знайшов свого власника, і сторони досягли взаємовигідної домовленості. Швабра вийшла усміхнена і щаслива.

Відтоді Потап на уроках фізкультури почував себе королем: учителька на нього не найжджала і не ставила оцінок, нижчих за «добре». Перед однокласниками хлопець виправдовувався тим, що нібито має медичне звільнення.

Зима минула без пригод. Одноманіття втомлювало і забиало життєву енергію. Якщо в той час, коли батько ще жив з ними, Потап міг хоч іноді поганяти з ним у хокей, покидати кулі в боулінгу або сходити на сеанс в кінотеатр, то мамі все це було нецікаво. Ввечері, повернувшись з роботи, вона клопоталася на кухні, дивилася черговий дурнувятий серіал або в'язала непотрібні нікому речі, які сама ж потім розпускала на нитки... Всі Денисові приятелі «переселилися» в «аську» або «ВКонтакт», і він теж нидів за комп'ютером. Або — читав книжки. Читав ненаситно: дочитував одну і відразу брався за іншу.

Надворі якось раптом потепліло. Виглянуло сонце. Сніг на дорогах розтанув. Насуплені і вкутані по самі очі особи невизначеної статі перетворилися на прекрасних жінок із цікавими зачісками та стрункими, по-весняному незасмаглими ногами, що вигулькували з-під розщібнутих пальт. Значить, таки справді незабаром весна! Мама теж трохи повеселішала, почала частіше затримуватися на роботі, ходити на здибанки з подругами в кафе та на вистави (так вона розповідала Потапу). Дядько Борис, який кілька місяців дуже часто навідувався до них у гості, покинув цю звичку після того, як Денис влаштував перед ним і мамою кілька «крихітних» скандалів на тему надто короткої жіночої пам'яті. Однак Потап усе одно підозрював, що мама з кимось зустрічається таємно від нього — йому вистачало розуму збагнути, що навіть найближчі подруги не даруватимуть одна одній квіти, а мама періодично приносила додому пишні букети. Денис кивав і робив вигляд, що цілком і повністю вірить у плутані розповіді матері про те, як хтось несподівано подарував їй букет просто на вулиці чи привітав із весною всіх жінок в офісі. Проте хробак ревнощів та якоїсь підсвідомої образи точив його мізки і не давав заспокоїтись.

За цей час тато кілька разів з'являвся в його житті. Одного вечора він прийшов із якимось пакунком просто до квартири, але мама зі сльозами та істерикою виставила його за двері. Іншого дня він підловив Потапа після школи, намагався щось йому пояснити, але розмови і тоді не вийшло. Денис не пішов на контакт і батько знову швиденько зник з горизонту. Після того він лише іноді телефонував, але спілкування не клеїлося, хоча Потапу страшенно хотілося плюнути на всі образи і кинутися татові на шию, щоб, як колись у дитинстві, відчути тепло його колючої щоки, яке і лоскотало, і тішило...

У травні стало гаряче. Сонце манило надвір і відволікало від уроків.

А Денис тепер тренувався двічі на день: вранці бігав, розлякуючи ворон, які зліталися поспідати рештками вчорашнього сміття на футбольному полі, а ввечері качав м'язи на турніках і брусах, що іржавіли в кущах неподалік від стадіону. Він помітно схуд. Навіть однокласники звернули на це увагу.

Закінчувався ще один навчальний рік. Ось-ось прозвенить останній дзвоник, після якого настане найкраща пора як для учнів, так і для їхніх батьків — КАНІКУЛИ. Оцінки з усіх предметів уже виставили, тож можна було розслабитися і на уроках робити те, що хочеться, а не те, що треба. Діти розповідали одне одному кумедні історії, складали плани на літо, грали в карти на кишенькові гроші. Вчителі теж прагнули якнайшвидше опинитися вдома. Приходили до класу, кілька хвилин про щось хутенько розповідали, збиваючись із теми і поглядаючи на годинник. Потім у них раптом виникали термінові справи, і учні залишалися самі, насолоджуючись свободою.

Так було і сьогодні. Історичка Валентина Богданівна хвилин п'ятнадцять тішила їх своєю присутністю, а тоді втекла кудиінде, ошчаслививши тим дітей. Восьмий «А» наче з ланцюга зірвався. Забувши про свою статечність, яку вони демонстрували перед молодшими класами в коридорі на перервах, хлопці бігали між партами, кидалися книжками, зошитами та щоденниками, які вже втратили свою недоторканість у зв'язку з закінченням навчання. Дівчата гортали модні журнали, час від часу верескливо сперечалися щодо того чи іншого дизайнера, плаття чи спідниці. Хтось задумливо жував яблуко, хтось домальовував вуса історичним героям просто в підручнику, а хтось жбурляв брудну ганчірку, якою зазвичай витирали крейду з дошки. Після кількох кидків ганчірка приземлилася на парту Віки Чмирі, котра спокійно читала книжку, незважаючи на балаган у класі. Її прізвище створювало бідоласі безліч проблем, адже любі однокласники щодня вправлялися на ній в уїдливість, намагаючись якомога сильніше вжалити і довести свою перевагу над нею і над іншими. Віка мала густі кіски, схожі на потріпану вітром стріху, нерівні передні зуби зі щілинкою між ними, була висока і худа. Все це перетворювало її на ідеальний об'єкт для тупих жартів. А після того, як дівчина поставила собі брекети, її «популярність» ще більше підскочила. Розумна і розважлива Віка силкувалася не звертати увагу на кпини однокласників, і тому більшість з них таки відчепилася від неї. Однак Інка Рувьова та її компанія ніяк не могли заспокоїтись і весь час робили Чмирі капості, а потім, спостерігаючи за реакцією дівчини, голосно реготали.

Сьогодні Віці не пощастило. Вона гидливо, двома пальцями, взяла брудну ганчірку і, не обертаючись, кинула її за спину.

Як у сповільнених кадрах кіно, упізнаний літаючий об'єкт шугнув понад партами і впав просто на плече Рувьової, яка саме копирсалась у своєму рюкзаку. Інка завмерла, не розуміючи, хто посмів замахнутися на неї — першу красуню класу (так вона вважала). Потім розвернулася, окидаючи кабінет гнівним поглядом, і спинилася на Віці, яка спокійно витирала руки від крейди вологою серветкою.

— Ти що, коза, страх втратила!? — підлетіла до неї розлючена Рувьова. — Ти, чуперадо бісове, зараз мені цю кофточку вилизувати будеш! Ти знаєш, скільки вона коштує?

— Мене це не цікавить! — підняла Чмиря очі на Інку, продовжуючи витирати руки. Рувьова несподівано для всіх схопила Віку за волосся, різким рухом стягнула зі стільця і штовхнула у прохід між рядами, лаючись так, що вуха в'янули.

— Ой! — голосно скрикнула Віка, яка не сподівалась такого навіть від Рувьової.

Клас затих, захоплено спостерігаючи дівчачі бої без правил. А на допомогу Рувьовій підскочила Фіона, і вони обидві почали бити свою нещасну жертву, цілячись при цьому в обличчя, яке Віка інстинктивно затуляла долонями.

— Руки забори, бо гірше буде! — кричала розпашіла Інка. — Я тобі зараз твої овечі баньки повидираю!

І справді дряпнула Віку своїми яскраво-червоними нігтями. По обличчю Чмирі заструменіла кров. Хтось із хлопців захоплено свиснув. Довгоп'ятий дістав мобільника і почав знімати з різних ракурсів дійство, яке доти бачив хіба в американських бойовиках.

— Давай, Рувьова! — скандували деякі дівчата. — Зроби із неї млинець без масла!

— Ставлю 20 гривень, що Інка її розчавить! — кинув клич Діміч Заремба. Діти поділилися на групи і почали робити ставки на час, за який Рувьова доведе до кінця цей «поєдинок».

Так тривало кількадесят секунд. Потап, який теж сидів собі й читав, не відразу повернувся у реальність і зрозумів, що відбувається. А коли зрозумів, скочив зі свого місця, розштовхав незадоволену його вчинком масу і втрутився у перебіг подій.

— Ти що, дурепо, робиш? — відтягнув він за талію Інку, яка виривалась і намагалася востаннє копнути повалену жертву, а відтак роздерла Потапові обидві руки своїми

гострими нігтями. Денис перегордив їй собою доступ до Віки і напівборцівським прийомом відкинув убік Фіону. Щоб дівчата вгамувалися, дав кожній легенького «заспокійливого» ляпаса. Клас розчаровано загув, не розуміючи вчинку Потапа, який позбавив їх такого видовища.

— Ах ти козел товстий! — налетіла Рувьова тепер і на нього. — Ти завтра будеш жаліти, що на світ народився! Мамине молоко виплюнеш, дебіл! — погрозувала вона.

Свої п'ять копійок вставила і Фіона: вона теж обіцяла влаштувати горе-рятувальнику пекло на землі. Однак Потап, не звертаючи увагу на двох фурій, підійшов до Віки, яка вже сиділа на підлозі і втирала сльози, розмазуючи кров по обличчю. «Чорт! — подумав Потап, дивлячись на неї, — це ж і я так в грязюці колись валявся!» Він пригадав події кількарічної давнини, які досі боліли хлопцеві і не хотіли забуватися. Злість на однокласників, більшість із яких отримували насолоду від побиття Віки, накрила Потапенка, наче хвиля.

Він допоміг Чмирі встати, обійняв її за талію і живим коридором, який вибудували мовчазні однокласники, котрі спостерігали за Потапом так, наче він був гуманоїдом з іншої планети, вивів Віку з класу. В дівчачому туалеті допоміг їй змити кров з обличчя, повернувся назад, у цілковитій тиші забрав свої речі та речі Віки, а потім разом із дівчиною вийшов зі школи.

— Дякую тобі! — поглянула Віка на Дениса лагідними очима, коли вони прощалися біля під'їзду. Дорогою додому дівчина заспокоїлась і навіть почала жартувати про цей невдалий день. Потап несподівано помітив, який у неї світлий, аж променистий погляд, які красиві, пронизані сонячними іскорками, сірі очі — неможливо відвернутись! Якби ж іще не синці, що поволі розбухали і темнішали...

— Немає за що! Заходьте ще, тільки не дуже часто! — спромігся на жарт Потап, намагаючись розрядити атмосферу, яка враз наче згустилася між ними.

Віка на секунду затрималася, мовби збиралася ще щось сказати, однак промовчала і почала підніматися сходами до дверей. Хлопець проводжав поглядом її незграбну фігуру і йому чомусь не хотілося йти від цього пошарпаного, давно нефарбованого будинку з облупленими вхідними дверима. Всередині прокидалося нове почуття, що його Денис не міг пояснити навіть самому собі: наче метелики тріпотіли крилами в животі! Несподівано дівчина зупинилась і обернулась до Потапа.

— Знаєш, а ми з тобою зовсім не такі, як інші. Ти помітив? — тихо промовила вона. — Один товстий, друга страшна... Ніколи не задумувався?

Вона зненацька підскочила до Дениса, цмокнула його вологими губами, потрапивши десь у брову і, вже не оглядаючись, стрімко забігла в під'їзд. Потап ще трохи постояв і теж пішов додому, дорогою обдумуючи Вікіні слова та дії.

Хлопець вирішив не йти на лінійку на честь останнього дзвоника, бо не хотів ні бачити, ні спілкуватися з жорстокою зграєю, якою показав себе восьмий «А». Не відповідав він і на дзвінки Ромка Загорського, який обривав мобільник Дениса, наче збирався повідомити йому щось суперважливе. Школа залишилась десь там, в іншому житті. Для Потапа вже розпочалися канікули.

Розділ 15

— Та не хочу я туди їхати! — відбивався Потап від радісної матері, котра повернулася ввечері з роботи і, наче коштовний подарунок, простягнула йому путівку в літній дитячий оздоровчий табір.

Але мама, пригадуючи свою піонерську юність — вигукування гасел, співи біля вогнища, — не слухала Потапа і тільки замріяно посміхалась. Ностальгія перетворювала ненависні раніше літні місяці, які минали далеко від родини, на чудові спогади про прекрасних вожатих, котрі, як ніхто інший, розуміли дітей, чистенькі будиночки та теплу річку, в якій можна було досхочу нахлюпатися. Тим паче, що з грошима в Потапенків було суцужно, а тут раптом хтось зі «своїх» відмовився від путівки і вона майже безкоштовно дісталася мамі.

— Денька! Ну чого ти брикаєшся? Я ж для тебе старалась! — умовляла його мама. — Чим ти займатимешся ціле літо? А так — три тижні повного пансіону, ліс, свіже повітря! Дівчата, врешті-решт!

— Не потрібні мені ті дурепи! — згадав Потап про останню пригоду у школі. — Я там нікого не знаю... І що робити, там теж не знаю!..

— От же впертюх сякий-такий! Там тобі все розкажуть і покажуть! І табір такий класний. Туди путівку взяти — це все одно, що в лотерею виграти! — навела мама останній, вагомий, на її думку, доказ.

Потап сумно зітхнув і змирився з неминучим. Раніше він кожного року їздив майже на все літо до бабусі та діда, татових батьків, які жили недалеко від міста, у великому селі. Хата там була чималенька, зі всіма зручностями, просторим двором і різношерстим хазяйством, за яким доводилося доглядати без вихідних і відпусток. Потапа по молодості

літ сильно не грузили і він мав удосталь часу, щоб сходити на рибалку, почитати у садку під яблунею або пограти в немудрі ігри зі своїми однолітками, які «стадами» з'їжджалися до родичів на літо. Атмосфера там була якась розслаблена і доброзичлива. Навіть зіпсовані містом та Інтернетом дітлахи поводитись, як у старі добрі часи: дотемна ганяли на вулиці і навідувалися до хати тільки для того, щоб перехопити шматок чогось смачненького.

Після розлучення батьків дідусь із бабусею теж якимось непомітно щезли з Денисового життя. Кілька разів хтось із них дзвонив увечері, але мама підходила до телефону, говорила безліч неприємних речей про них і їхнього сина, а потім жбурляла слухавку. Зрозумівши, що невістка у дипломатію не бавитиметься, свекор зі свекрухою згадали, що завжди радили синові не зв'язуватись із цією «міською видрою» і обірвали всі контакти і з нею, і з Денисом, для якого півроку здавалися цілою вічністю, тож діда з бабою він уже уявляв собі якимись розпливчатыми постатями...

Виходить, йому дійсно було нікуди подітися на канікулах. Кілька тижнів він просидів удома, зрідка виходячи у двір. Зранку тренувався і відчував приплив сил. Потім на місто падала невласлива для цієї пори року тяжка й задушлива спека. Автомобільні вихлопи перетворювалися на їдкий туман, який забивав легені і заходив в очі. Хлопці, що залишилися у місті і вряди-годи виходили гуляти, переважно тільки те й робили, що охолоджували свій організм пивом, за яким посилали найменшого із них усіх — Ярика, — та різалися у карти під крилатим деревом. Незважаючи на заборону продавати хмільний напій неповнолітнім, ним (та й не тільки ним) жваво торгували в кіоску, що був надзвичайно вдало розташований: на перехресті двох вулиць неподалік від школи. Тож, починаючи з травня, коли на дворі тепліло, там не було відбою від малолітніх поціновувачів пінного напою. Подейкували, що в тому кіоску можна було придбати і невеличкі «однопалубні кораблики» зі шмаллю, як старшокласники охрестили між собою пакетики маріхуани. В шкільному туалеті під час дискотек частенько пахло «травною», а потім можна було спостерігати дивні танці осіб, що вже причастилися «зіллям» і відчували себе мало не посланцями Бога на цій землі.

Потап не розумів людей, які добровільно травляться всілякою гідотою та ще й поводять себе так, ніби схопили чорта за бороду. Їхні неконтрольовані перепади настрою, коли веселощі зненацька переходили в агресію, лякали Дениса. Він рідко бував на «танцюльках» і йому навіть на гадку не спадало спробувати покурити. Навіщо? Аби перетворитися на людиноподібну істоту, що звивається в корчах під одноманітні пісеньки з примітивними словами?

Наслухавшись лінивих розмов дворових товаришів про «кльових тьолок», які безвідмовно виконують всі чоловічі бажання, та про те, як хтось із них «круто вчора набухався» чи «відтягнувся у нічнику», Потап перестав навіть виходити у двір, замкнувся в квартирі і створив там власний світ, який підкорявся зовсім іншим законам, ніж той, що існує насправді.

Вдома	на	кані	я	модний.
Безліч	каналів	—	дивлюся	жодний.

Скелі	мої	—	мої	стіни.		
Хто	прописав	вам	режим	постільний?		
Вдома	я	на	каналі,	я	кльовий.	
На	спілкування		тариф		нульовий.	
Небо	моє	—	моя		стеля.	
В	ванній	є	море,	в	кутку	пустеля...

Так підбадьорював хлопця голос Андрія Хливнюка, який умів дуже точно передавати Денисові емоції. «Бумбокс» Потап міг слухати цілодобово і щоразу знаходив у текстах нові смисли, які пасували до того чи іншого його настрою. Тепер-от він сидів на своєму ліжку і пакував речі, які наскладала йому мама. А вчора довелося цілий вечір слухати настанови про те, як часто йому потрібно буде митися в таборі, прати білизну і шкарпетки, і що він має зробити для того, щоб знайти нових друзів.

«Повний капець! — думав тоді Потап, вдаючи, що уважно слухає. — Чи я вже взагалі дрібнюк зелений, щоб таку абракадабру мені втюхувати? Треба швидше зав'язувати з цими лекціями, бо я закиплю, як чайник!»

Мабуть, думки таки справді можуть матеріалізуватися: мама нарешті виговорилася, тобто — сказала все необхідне, цмокнула сина у маківку і пішла до своєї кімнати. Денис залишився наодинці з власними сумнівами щодо правильності ухваленого рішення. Завтра він їде в табір!

Розділ 16

Під'їхав автобус. Мама допомогла Денисові донести сумку, хоч він уперто відмовлявся від допомоги. А потім ще й спробувала поцілувати сина в щоку просто на очах у всіх присутніх. Хлопець невловимим рухом ухилився, підхопив свою торбу і швидко шаснув до автобуса, ховаючись від здивованого маминого погляду. Вона не могла зрозуміти, чому син уникає таких звичних для них прощальних ритуалів?

І ось автобус зупинився біля свіжопофарбованих у зелений колір воріт, які відділяли дітей від нового — без батьківських обмежень та домашнього режиму — веселого табірнього життя. «Дітки», котрі за зростом уже майже наздогнали своїх батьків, зчинили дружній галас у салоні, щоб розбудити чергового, який заснув у своїй будці і, здавалося, не збирається відчинити ворота. Водій засигналив, бо хотів якнайшвидше розпрощатися з гамірливою юрбою цих неспокійних пасажирів, які цілу дорогу співали пісні та реготали, мов заведені, а потім дружно щось жували, тому салон пропахнув котлетами, часником і пивом, яке правило декому за ранковий чай.

У Потапа було таке саме бажання. Він тільки те й робив, що визирав у вікно і переконував себе, що вчинив правильно, погодившись на «чудове літо у літньому таборі». «Хороше місце табором не назвуть!» — згадав Денис старий татів жарт, який він проголошував, щойно заходила розмова про плани на літо. Після такого «аргументу» Денис зазвичай вирушав у село або разом з батьками до Криму, куди любив їздити найбільше і отримував від тих поїздок стільки задоволення, що його вистачало на весь наступний рік. А тепер перед ним була сумна перспектива: перебування в колі людиноподібних створінь, котрі встигли дістати його вже за ті дві години, які вони разом їхали в автобусі.

Ворота нарешті відчинили. Автобус неквапом заповз на великий майданчик, замощений порослою мохом плиткою і оточений пожовтілими від спеки туями. Ліворуч, неподалік від двоповерхового адміністративного корпусу, було видно зелене поле стадіону. Онде й бігові доріжки! Потап зітхнув з полегкістю. Біля розгромлених трибун стирчали зварені до купи залізні труби, тож Денис вирішив, що і турнік він собі десь тут знайде. Заспокоївшись, що час не мине дарма, він розслабився і вирішив пливти за течією.

Натовп майбутніх відпочивальників висипав із транспортного засобу. Водій, не загнувши двигун, швиденько метнувся до адмінбудівлі, підписав документи, вмовився за кермо, розвернув автобус та газонув геть із території. Мальовнича різновікова група (дітям було від 13 до 16 років) насолоджувалася лагідними променями ранкового сонця і чекала, що буде далі.

Новоявлений колектив щасливих «табірників» був доволі строкатий. Першою привертала до себе увагу цибата дівчина з рівною спиною, худими ногами та синьочорним нерівно підстриженим волоссям. Воно постійно затуляло дівчині праве око і, на думку декого, обмежувало видимість рівно наполовину. У лівому вусі в неї був «тунель» — велика діра з чорною металічною вставкою, що розтягувала мочку і нагадувала прикраси африканських народів. На яскравій представниці племені емо були вузькі рожеві штанці, які підкреслювали нерівність ніг, і чорна футболка із зображенням смайлика з кривавими сльозами на очах. Неподалік від неї примостилась на своїй сумці ще одна особа, яку з першого погляду важко було зарахувати до котроїсь зі статей, що на них поділяється людство. Чорне пряме і довге волосся закривало майже все обличчя. Час від часу з-під шевелюри виглядали синюватого кольору губи і великий гострий ніс із блискучою сережкою. На шиї хилитався здоровенний, важкий навіть на вигляд, темний хрест, а на чорній футболці був зображений страшний череп зі зміями, що клубками лізли із його порожніх очниць. Потапу вдалося розгледіти, що це теж дівчина. Трохи повненька, низького зросту, зі смішними гострими рисами обличчя. Вона з неприхованою ворожістю спостерігала за діями довготелесої емо, демонструючи кланову ненависть справжніх готів до цієї незрозумілої їм течії. Інші табірні «прибульці» не були такими яскравими, хоча більшість була вдягнута у круті фірмові шмотки і могла виступати на показах моди десь у Мілані, а не гаяти час у такому дивному місці. До того ж, войовничому макіяжу та декольте декотрих старших школярок могли позаздрити навіть дівчата з вулиці Червоних ліхтарів у Амстердамі.

Серед тих, хто вирізнявся, був і високий, міцної статури хлопець років шістнадцяти у потертих шортах, нових кросівках від провідної спортивної фірми та синій майці із написом «Зроблено в ССРСР» на грудях. «Ти тоді тільки в проекті був, коли Союз розпався! От гальмо!» — злорадно подумав начитаний Денис. Крім того, «виходець із минулого» мав поголену налісо голову, що поблискувала незасмаглою синявою, товстий, наче відібраний у сусідського собаки, цеп на шиї та витатуйований на плечі великий чорний трайбл з переплетеними візерунками незрозумілого для Потапа значення. Біля хлопця весь час тусувався майже його брат-близнюк, із такою самою блискучою лисиною, однак без ланцюгів і татуювання. Лишень одне вухо «двійника» прикрашала невеличка сережка і на підборідді було помітно ще ріденьку але акуратно підголену борідку. І серед цього збіговиська Потап ураз відчув себе «не таким», білою вороною, що різко виділялася на тлі загалу.

Татуйований хлопчина, судячи з усього, в таборі був не вперше. Він голосно розповідав усім, хто зібрався навколо нього, про те, що «він тут вже третій строк мотає», описував порядки в цьому закладі, перемішуючи українські слова з російськими та нецензурними, і, вочевидь, вважав себе крутим, «відавшим віди» пацаном. Потім він вирішив піти до вбиральні, про що теж повідомив присутнім. І тут, як на зло, зачепився за Потапову сумку, яка сумирно стояла біля ніг свого власника і чекала, доки з'явиться відповідальний за поселення дітей і покаже їм їхні нові оселі.

— Ти шо ето, дятел, свої манаткі тут разбрасиваєш? — «наїхав» на Дениса татуйований пацан (його звали Канава або Коновалов Сергій Степанович, як було зазначено у його свідоцтві про народження). — Ти на каво, свінья в'єтнамская, батон крошиш?

У Потапа від несподіванки похололо у грудях. «Чорт! Знову починається! Зараз відгребу на очах у всіх!» — промайнула думка. Раптовий викид адреналіну в кров примусив його руки затреміти.

— Ти, казьол толстий, знаєш, хто я такой? — наступав Канава, ніби хотів розчавити Дениса своїм чималим міцним тілом. Зацікавлена публіка почала підсуватися ближче, сподіваючись на видовище, бо хліба (а всім же відомо, що «хліб і видовища» — це те, чого люди потребують найбільше) наїлася дорогою.

— Стоп, пацани! — гукнув хтось позаду. — Ти на фіга малого пресуєш? Він тобі щось зробив? — розпихаючи роззяв, до них підходив невисокий худорлявий хлопчина. На ньому були невизначеного кольору, обрізані нижче коліна джинси, старі сандалі та футболка із зображенням Брюса Лі.

— Не твайо сабачє дело! — не оглядаючись, кинув Канава.

— Майо, Серьога, майо! — передражнив його нежданий Потапів заступник.

— А-а-а! Это ти! — впізнав його Канава і скривився так, наче із пригоршнею смачних ягід розжував смердючу комаху. — Ну що ти лезеш всьо время, Торнадо? Оно тебе надо? Ти будь акуратно, а то знаєш, я могу і тебя зацепить случ...

Торнадо блискавичним рухом гепнув лівою ногою Коновалова у вилицю. Той, проковтнувши останні слова, труснув головою і осів на зігріту сонцем плитку. Очі його в цей момент були вибалушені і нагадували погляд відомої всім рогатої худоби, що шукає гандж на нових воротах.

— Не люблю, коли мені грубіянять! — нахилився над ним Торнадо і спокійно, мовби нічого не сталося, додав. — Я тобі ще минулого року пояснював, а ти ніяк не розумієш... Я — Жека! — новий знайомець глянув на Потапа і простягнув йому правицю.

— А я Денис Потапенко! — несподівано голосно відповів Денис і вдячно потиснув руку тому, хто врятував його від неминучого сорому.

Жека підбадьорливо підморгнув Потапенкові, посміхнувся і згадав про недавнього супротивника.

— Чуєш, Канаво! Ще раз малого зачепиш, твій стоматолог заробить на тобі купу грошей! — майже прошипів Торнадо, звертаючись до Коновалова. — Ти зрозумів?

Канава, в голові якого ще літали важкі жирні мухи, мовчки кивнув. Навколо висіла німа тиша. Кожен із прибулих на відпочинок боявся подати голос, щоб не накликати на себе гнів такого непоказного на перший погляд але, як виявилось, дуже серйозного Жеки на прізвисько Торнадо.

Розділ 17

— Ну що? Не встигли скучити? — раптом залунав бадьорий голос, і від адміністративного приміщення до дітей наблизився лисий невисокий дядько з помітним черевцем, у шортах і сандалях, взутих на білі шкарпетки. — Зараз усіх розселимо і ще встигнете поснідати. У нас саме сніданок! А що це вас так пізно відправили? Всі ще вчора заїхали! Ну нічого, розберемося!

З цього монологу, чи радше кулетметної черги слів, новоприбулі зрозуміли тільки те, що з ними зараз якимось чином розберуться і що є надія поспідати.

— А от і вожатий другого загону! Ги-ги-ги! — веселився товстун, кивнувши на доріжку, що вела вглиб табору до двоповерхових дерев'яних будиночків, у яких дітям належало жити ці три тижні.

До них наближався кремезний насуплений чолов'яга у білій сорочці та світлих шортах (напевне, це тут була така форма), з яких виглядали волохаті криві ноги. На шиї в нього був зелено-синій галстук, що нагадував колишні піонерські, які тепер можна було побачити тільки на старих сімейних фотографіях.

— А это шо за піонє-е-е-р? — уголос здивувався Канава, який уже встав на ноги і всім своїм виглядом показував, що з ним нічого не трапилося.

Новоохрещений Піонер (з цим прізвиськом йому судилося жити щонайменше до кінця цієї зміни), підійшов до дітей упритул. Він ніби й не чув останніх слів Коновалова чи, може, просто не показував своєї реакції на них. Зблизька вожатий більше нагадував рекетира із серіалів 90-х років. Важкий погляд маленьких оченят, тверде підборіддя і короткий їжачок зачіски ще більше підкреслювали цю схожість.

— Доброго дня! — несподівано м'яким голосом привітався Піонер. — Мене звати Олександр Сергійович і я заміню вам тата і маму на цих три тижні! — спробував пожартувати він, а його «прийомні діти» чомусь уже уявляли собі колючий дріт навколо будиночків, вівчарок по периметру і цього милого вожатого, який на все горло волає: «Стояти! Руки вгору!» — Всі ті, кому дванадцять-чотирнадцять років, йдуть за мною. Інші чекають на своїх вожатих і спілкуються з директором! — кивнув він на веселого товстуна.

— Не-е-е! — знову втрутився Канава. — Он не піонер, он великій класік руской літератури О. С. Пушкін!

Задоволений своїм жартом, Коновалов загіготів. Інші теж почали підсміюватися і навіть голосно реготати. Олександр Сергійович зиркнув на всіх цих коміків з огидою, але промовчав і відвернувся. Виконуючи вказівку вожатого, з гурту вийшли Потап і ще четверо осіб. Всі вони були чоловічої статі і, на радість Дениса, без особливих понтів. Найцікавішими здавалися брати-близнюки, яких можна було розрізнити лише за одягом. На вигляд хлопці були його однолітками, але поводити себе невимушено і вільно, можливо тому, що вже бували у цьому таборі і знали, як воно — жити тут. А можливо, просто тому, що їх було двоє, а двом, як відомо, завжди легше.

Крім Потапа і близнюків Севи та Слави, до другого загону потрапили ще двоє молодших хлопчаків, один з яких дивився на світ навіть більш переляканими очима, ніж Потап.

— За мною! — скомандував Піонер (він же Пушкін, він же Олександр Сергійович) і, не озираючись, попрямував до будиночків. Його підшефні потрюхикали за ним, спотикаючись об важкі сумки і намагаючись не відставати.

На території табору нарешті з'явилися люди, які поспішали у своїх справах. Із їдальні, розташованої відразу за адмінкорпусом, виходили і шикувались у нерівні колони ті, хто прийшов раніше і вже встиг поснідати.

Будиночок, до якого Піонер привів хлопців, був невеликий, двоповерховий, обшитий пофарбованими у різні кольори старими дошками. Їхня кімната була на першому поверсі, там стояло аж шість ліжок.

— Ну от, влаштовуйтеся. Потім я вас заведу у їдальню, а далі познайомлю із загоном, — махнув рукою Пушкін. — Даю вам на все 10 хвилин! Чекатиму на вулиці...

— Кльовенька кімнатка! І одне місце буде вільне, можна когось у гості запросити! — пожавішали близнюки, щойно Піонер вийшов з кімнати.

— Минулого року ми в іншому будинку жили, то там був повний відстій! І ліжка двоповерхові! — сказав Слава.

— І кімната на другому поверсі була! А тут через вікно можна вилазити, щоб дівчат мазати! — підтримав брата Сева.

— Що з дівчатами робити? — не зрозумів Потап. Він кинув сумку на найближче ліжко, відкрив її і саме викладав щітку-пасту-мило до кривої тумбочки з перехнябленими дверцятами.

— Ти що, вперше у таборі!? — широко розплющивши очі, втупилися в нього близнюки, які з першого класу кожного літа їздили по таких закладах. Мати виховувала їх сама, батька вони навіть не пам'ятали, а в родині, крім них, було ще двоє малих ротів, яких потрібно було годувати. От якийсь «собез» і виділяв їм щорічно путівки до табору, де можна було принаймні наїстися від пуза. Кімната, в якій вони жили вдома, була тісною і незатишною, бо квартиру «матуха» (так Славко назвав маму) отримала для тимчасового проживання в будинкоуправлінні, де працювала двірником. Ввечері, коли починало темніти, до їхнього помешкання збігалися спраглі насолоди і самогону, який «матуха» гнала, щоб вижити.

Потап згадав, що його кімната теж часом здавалася йому маленькою і їй постійно чогось бракувало: то нового телевізора з плоским екраном, то ноутбука, щоб можна було качати музику, не злязючи з дивана...

І от, слухаючи близнюків, які ні на що не нарікали і жили так, як жилося, Денис відчував сором за свої (як тоді йому здавалося) цілком нормальні мрії.

Коротко розповівши про мандри таборами області, Славко та Сева впритул підійшли до питання, яке понад усе цікавило Дениса: що воно таке — мазати дівчат?

— Ну ти і село без газу! — дивувався Севка. — Береш зубну пасту, кладеш її ввечері в труси...

— Це для того, щоб тепла була! — перебив його Славко.

— Не лізь! Дай сам розкажу! — сердито зиркнув на нього брат. — Так от...

Із пояснення близнюків Потап зрозумів, у чому полягає процес «мазання», але сама процедура здалася йому якоюсь дитячою і нерозумною.

— Нічого! — підбадьорив його Славко. — Один раз із нами сходиш і тобі сподобається!

Денис кивнув головою, хоча на сто відсотків був упевнений, що навряд чи вподобас такі розваги. Двоє інших, Тарас і Сашко, мовчки слухали пояснення близнюків, зацікавлені перспективами, що, як виявилось, відкриваються у таборі. Хлопці вирішили, де чие буде ліжко і тумбочка, порозпихали свої речі і зібралися на вихід, тобто до Олександра Сергійовича.

Тепер він здавався не таким уже й поганим: був веселий, добродушний і дуже мило посміхався. Розповідаючи анекдоти та історії із табірної життя, яких він знав безліч, Піонер завів хлопців у їдальню і всадовив за великий стіл, що теж, як і кімната, був розрахований на шість гавриків середнього шкільного віку. Вожатий відійшов і вмовився на стілець біля віконця, де видавали їжу, і заговорив з молодою жіночкою, котра, час від часу червоніючи, переставляла на підноси склянки.

На столі перед дітьми стояли дві невеликі каструлі, накриті погнутими кришками. З однієї стирчав алюмінієвий черпак. Такий «ексклюзив» Потап бачив тільки в селі, у бабусі з дідом. Там ним розмішували їжу для паці, що рохкала в сараї.

— О, кашка вівсяна! Славненько! — відкрив каструлю Сева, а потім зазирнув до іншої.
— А тут котлетки!

Його брат одразу схопив черпака і накидав по тарілці каші спочатку собі і своїй точній копії, а потім усім іншим. Зверху вклав по чималенькій котлеті. Близнюки накиннулися на страву так, що аж за вухами лящало, та ще й закусували її хлібом і запивали компотом. У Потапа склалося враження, ніби вони востаннє їли тиждень тому.

Тарас із Сашком так не поспішали. Хлопці неквапом взяли ложки, перевірили, чи вони чисті, і аж тоді взялися до їжі. А Потап дивився на сірувато-синю масу, що зовсім не була схожа на вівсяну кашу, яку йому готувала мама: зварена на молоці і присмачена цукром або варенням, домашня вівсянка була витвором мистецтва у порівнянні з цією розмазнею. Хлопець, за прикладом приятелів, обдивився свою ложку і про всяк випадок протер її серветкою. Ложка була стара, така сама алюмінієва, як і черпак, із просвердленою у держаку діркою. Денис зачерпнув каші, обережно поклав до рота. Слизька субстанція ніяк не хотіла ковтатися, Потап насилу запив її компотом і взявся до котлети. Взагалі, котлета — це м'ясний виріб, тобто він мав би складатися з м'яса, проте в цьому пляцкові його, здається, і близько не було. Апетитна на вигляд страва розвалилася на дрібні шматочки від найлегшого дотику ложки. Розгадати склад цього кулінарного шедевру місцевих умільців не зміг би навіть дипломований французький кухар, який визнав би свою поразку вже через кілька хвилин і рвав би на собі волосся від неможливості розгадати секрети української кухні. Тож із котлетою у Потапа теж «не склалося». Він відсунув тарілку вбік і знову ковтнув компоту, який у літню пору невідомо чому був зварений із сухофруктів.

Не можна сказати, що Денис уперше потрапив у заклад громадського харчування. Іноді він ходив до шкільної їдальні, але, крім булочки з чаєм, ніколи нічого там не купував. А раніше вони з татом і мамою майже кожні вихідні навідувалися до піцерії, що була недалеко від їхнього будинку. Проте табірний сніданок був для нього справжнім сюрпризом...

— А ти чого не їси? — запитав Сева. Він уже проковтнув свою порцію, запив її компотом і сидів, задоволений життям. — Не будеш? — кивнув він на тарілку. Потап похитав головою, усім своїм виглядом показуючи, що ситий по саме «не хочу».

Негордий Сева підсунув до себе Потапову порцію. Половину вигорнув на братову тарілку, розділив навпіл котлету та в секунді змів усе те, над чим Денис безрезультатно бився кілька хвилин.

Потап ковтнув слину, встав, вийшов з-за столу і попрямував на вулицю, у ранкову прохолоду. Дорогою він наштовхнувся на тітку, яка протирала столи після сніданку. Запах застарілого поту та прогірклої олії вдарив хлопцеві у ніс. Кинувши оком на ганчірку в тітчиних руках, Потап відчув, як та ложка каші, яку він ледве проковтнув, проситься назад, бо не бажає залишатись у шлунку такого невдячного їдця. Денис видихнув і, намагаючись не вдихати затхле, просякнуте запахами кухні повітря, вискочив на двір.

Через кілька хвилин до нього приєдналися хлопці, потому вийшов Піонер і повів їх на ранкову лінійку. На майданчику перед адміністративним корпусом вже зібралось багато народу. Кожен загін мав своє місце і всіма силами оберігав територію від зазіхань сусідів: щойно хтось переступав білі кордони, наведені фарбою на плитці, починалися запеклі жартівливі бої. Голосно заграла музика. Вільний табірний народ трохи притих. До дітей вийшов директор. Тепер на ньому був такий самий зелено-синій галстук, як і на вожатому. Він дуже смішно теліпався під круглою і рухливою директоровою головою.

Дмитро Федорович (або Колобок) довго розповідав про той чудовий час, який чекає на них у цьому прекрасному таборі під наглядом найкращих у світі вихователів. Невдовзі, однак, його вже ніхто не слухав, а найкращі представники найкращого племені вожатих марно намагалися заспокоїти свої загони та закликали їх до порядку.

Через хвилин двадцять Колобок здався, зрозумівши що не перекричить кілька сотень горлянок, які втрачали голос тільки біля дошки у школі та аж ніяк не на табірній лінійці. Знову заграла маршова мелодія і ранковий збір оголосили закритим.

Але виявилось, що розходитись ніхто не має права. Іти кудись можна було тільки всім загonom, вишикувавшись колоною по чотири людини в шерензі. І Денис ураз подумав, що потрапив у якийсь вигаданий світ, напівармію-напівзадзеркалля. Йому хотілося додому, до своєї кімнати, хотілося самому розпоряджатися своїми діями та думками. Хотілося маминого борщу із нормальної полив'яної миски, який можна їсти чисто вимитою ложкою, не давлячись ароматами «вишуканої» табірної кухні. Хотілося плакати... Та дозволити собі таке в цьому середовищі він не міг.

Ні, його другий загін був не таким уже й поганим. Діти нагадували його рідний восьмий «А», були зі своїми прибабками і любили поприколюватися один над одним. Але тут Потапа ще ніхто не чіпав, і він тішився, що новий спосіб життя дає свої плоди. Та це було не зовсім так. Історію з Канавою і Жекою табірні пліткарі хутко поширили, поки Потап із хлопцями снідали, а решта місцевого населення шикувалася перед їдальнею, готуючись до ранкового шоу з Колобком у ролі ведучого.

Жеку і Коновалова знали багато постійних табірників. Знали вони і про їхні минулорічні конфлікти, в яких Торнадо майже завжди уникав серйозних розбірок, намагаючись розрулити проблему вербально і не доходити до застосування силових методів. Справа в тому, що Жека з шести років займався карате. В дванадцять він уже був призером чемпіонату України у своєму стилі серед підлітків, а в тринадцять примудрився натомкати пику якомусь підпилону ловеласу, що чіплявся до студенток на автобусній зупинці неподалік будинку Жеки.

Після спілкування з правоохоронцями, що загребли і повезли до відділку всіх учасників тієї події, Торнадо втратив віру у справедливість і здобув стійку алергію на

міліцейський кийок — його поставили на облік у дитячій кімнаті як особливо небезпечного «елемента».

Коновалова він не любив, бо вважав його недоумкуватим бовдуром, про що час від часу тому і натякав. Канава відповідав йому лютою ненавистю, бо вважав уникання конфліктів ознакою слабкості і постійно провокував Жеку, щоб викликати його на відкрите протистояння.

Ніхто ніколи не бачив, щоб Жека на когось підняв руку (чи ногу), тому сьогоднішній його вчинок видавався чимось незвичним і створював довкола Потапа своєрідну захисну ауру. І хоч Денис розумів, що це не його заслуга, але все одно насолоджувався таким несподіваним для себе відчуттям безпеки та поваги нових співмешканців.

День минув бурхливо і швидко. Потапа записали в астрономічний гурток, хоча ніякої тяги до небесних об'єктів у нього не було. Та про це не дуже й питали. Другий загін повинен був у повному складі любити астрономію, тому що так було визначено планом роботи на другий табірний заїзд.

Після вечірньої лінійки, на якій оголосили, що сьогодні дискотеки не буде у зв'язку з відсутністю апаратури, після крику та свисту незадоволених старшокласників, всі загони розійшлися по своїх будиночках, і дітям нарешті дали спокій — кожен міг робити, що хотів. Однак при цьому всіх суворо попередили, що відходити від будинку далі ніж на п'ять метрів не можна, перебігати із одного до іншого — також. Виходило, що можна або посидіти на лавочці біля ганку, або подивитись телевизор у холі.

Потап улігся на ліжку, дістав книжку, яку прихопив із дому, та поринув у читання. Хлопці-сусіди трохи покрутилися біля нього, а потім пішли дивитись телевизор. Після важкого психологічно дня Денис незчувся, як задрімав.

— Шухер! — несподівано вирвав його зі сну голосний крик. — Землетрус! Стеля падає! Тікайте, хто може! — лунало звідусіль.

Потап розплющив очі і побачив, що на нього справді падає біла стеля. Переляканий хлопець зойкнув і покотився вбік. Упав на підлогу, став навкарачки і поповз до дверей, намагаючись втекти з епіцентру землетрусу... Раптом задзвенів голосний сміх Севи і Славка. А тоді й Тараса з Сашком. Хлопці стояли біля Потапового ліжка, тримаючи за чотири кути біле простирадло, яке ще мить тому правило за стелю, що так несподівано «обвалилася» на Дениса. Вони аж трусилися від реготу, хапаючись за животи і тикаючи пальцями у Потапа.

Денис, так і не оговтавшись, зиркав то на одного, то на іншого. Потім уявив, як він повзе по підлозі до виходу, і теж зареготав, позбуваючись образи, страху і денного негативу.

Через півгодини всі заспокоїлись і Потап нарешті заснув. Більше сюрпризів тієї ночі не було.

Розділ 18

За вікном ледь сіріло. Денис прокинувся навіть раніше, ніж просурмили загальний підйом. Він тихенько, намагаючись не розбудити своїх сусідів, встав, одягнувся і вийшов на вулицю.

У таборі було тихо. Тільки біля їдальні снували люди та до адмінкорпусу брели ще сонні вожаті, щоб спланувати черговий день своїм підшефним і відзвітуватися перед Колобком. А от «дітки», яких учора півночі не можна було вкласти, тепер досипали, закутавшись у ковдри і похрюпуючи уві сні.

Денис зупинився на ганку. Високі сосни, що оточували будиночки, пронизливо пахли хвоєю. На них щебетали невідомі хлопцю пташки, що пурхали з гілки на гілку і косили цікавими очима на дивака, який бозна-чого зірвався з теплого ліжка в таку рань. Сонце першими, ще не певними своєї сили, промінцями освітлювало верхівки дерев, перетворюючи їх на золотаві корони на зелених маківках.

«Яка краса! — подумав Потап. — У місті такого не побачиш!» І неквапом потрюхикав доріжкою до стадіону, вдихаючи на повні груди цілюще повітря, від якого навіть трохи макітрилося в голові. Наблизившись до майданчика, Денис помітив, що там хтось є. «От не пощастило!» — незадоволено подумав хлопець, який любив тренуватися сам, уникаючи компанії і дошкульних жартів на свою адресу. Він спинився, вагаючись: іти далі чи розвернутися і побігати деінде? Зітхнув, вирішив, що тут його все одно ніхто не знає, і таки пішов на стадіон.

Навкруги зеленого футбольного поля намотував кола Жека. Побачивши Потапа, підбіг ближче і зупинився.

— Ти, малий, чого прийшов сюди в таку рань!? Сплутав щось? Зарядка через дві години, а тут люди спортом займаються! — насмішкувато сказав учорашній його захисник.

— Ну, і я прийшов спортом займатися! — Денис витримав погляд зеленуватих очей з іскорками недовіри.

— Ти ба! Я думав, що ти, матусин синок, тільки їсти й можеш, судячи із твоєї спортивної фігури, а тут он як! — посміхнувся Жека. Денис навіть не образився, як звичайно, на такі слова. Торнадо дивився на нього підбадьорливо, з прихованим здивуванням. — Ну-ну! Не буду заважати!

Він відвернувся і побіг далі, вже не звертаючи на Потапа уваги. Той побіг і собі. Намагався не відставати від Жеки, але це йому погано вдавалося. Виявилося, що його «олімпійська» швидкість насправді не така вже й олімпійська: поки Потап пробігав одне коло, Торнадо долав аж три, обганяючи його по мокрій росяній траві та додаючи злості й невпевненості в собі. Врешті Потап задихався і сів на напівзруйновану трибуну.

— А от сідати під час тренування не рекомендується! — почув він голос за спиною і обернувся. — Хочеш чогось досягнути — весь час рухайся. А хто тебе тренує вдома? Тато? — спитав Жека, розминаючи ноги і виконуючи різні рухи руками.

— Немає в мене тата! — крикнув Потап.

— Помер!? — обличчя Жеки враз стало серйозним.

— Та ні! — злякано замахав головою Потап і несподівано для самого себе розповів історію про втечу батька, про злосчастний медогляд та своє рішення змінити зовнішність і долю.

Жека забув про своє «весь час рухайся», сів на холодний бетон біля Дениса і уважно слухав кумедного опецькуватого хлопчиська, якого йому стало шкода ще вчора, коли Канава почав показувати свої понти. Він уже й не пригадував, як його звати, та щось у товстунові пройняло його «зачерствілу» бійцівську душу. На знак поваги до характеру нового знайомого, Жека легенько стусанув його кулаком у плече, і Потап відчув, як у нього почала німіти рука...

— Язиком плескати — не мішки з цементом вантажити! — підсумував Жека. Потап сидів знічений і переляканий своєю відвертістю: не кожного дня відкриваєш душу перед фактично незнайомою людиною! Та й реакції Жеки на свою оповідь він не зрозумів.

— Ну, чого сидиш? Пішли! Тепер разом тренуватися будемо! — Жека ще раз підбадьорливо лягнув Потапа по плечу. Той потер забите місце і з подивом втупився у Торнадо. — Давай, давай! Я і так через тебе з плану вибився! — підганяв Жека. Він на мить зупинився перед Денисом. — Дозвольте відрекомендуватися! Тепер я ваш особистий тренер! Мене звати Клименко Євген Дмитрович. Друзі іноді кличуть Климом.

— Потапенко Денис Сергійович! — і собі розкланявся Потап.

Задоволений Євген Дмитрович, який так ненав'язливо освіжив у пам'яті ім'я свого підопічного, знову взявся енергійно махати руками. А Потап, радий такому неочікуваному результату бесіди, зіскочив з трибуни на мокру траву і почав повторювати усе за своїм тренером. Але Жека не просто так отримав прізвисько Торнадо. Вже через три хвилини Потап знесилено опустил руки. Так він не втомлювався навіть після години своїх занять!

— Чого стоїмо, витрішки продаємо! Працюй! — несподівано жорстким голосом гукнув Жека. — Не будеш старатися, підеш із малюками в «піонербол» грати, там якраз твій рівень тренувань!

Тоді Потапенко по-справжньому розлютився і з подвійною енергією замахав ногами, як ледве піднімав до пояса. Тим часом Жека закидав ноги мало не вище голови.

— А тепер розтяжечки! — порадував тренер, ще кілька разів махнув ногами і сів на шпагат. — Е-е-е! Ти що робиш? — схопився на рівні, побачивши, що Потап збирається зробити те саме. — Голова для чого людині? Чи ти хочеш кілька тижнів розкарякою ходити? До шпагату треба готуватись! А взагалі-то у тебе непогана розтяжка як для початківця! — підбадьорив приятеля.

Жека показав Потапові кілька вправ, підійшов до невеликого рюкзака, який валявся неподалік, дістав щось із нього і почав прив'язувати ту штуку до найближчого дерева старими еластичними бинтами із бурими плямами. «Штука» виявилась боксерською «лапою», на якій відпрацьовують удари. Таку Потап бачив по телевізору, коли переглядав фільм про братів Кличків. Торнадо почав молотити «лапу», то ухиляючись від атак невидимого противника, то підстрибуючи у повітрі і наносячи сильні удари ногами. Потап, вражений цим видовищем, забув про свої вправи і завмер, роззявивши рота. Жека з хвилину не помічав нічого навколо себе. Потім краєм ока угледів бездіяльного Потапа.

— Я не зрозумів! — теж зупинився хлопець. — Ти чого став!? Двадцять відтискань на кулаках! — скомандував він.

— Як це — на кулаках? — перепитав Денис. — Я двадцять не можу!

— В карате не існує слова «не можу»! — відрізав Торнадо, потім підмостив собі під руки дощечки, які спеціально для цього носив у рюкзаку, і продемонстрував Потапові, як виконувати такі відтискання.

Денис теж спробував. Виявилось, що так робити цю вправу набагато важче! Кістки пальців дуже боліли, ніби на них діяла подвійна сила тяжіння. Кисті не витримували

навантаження. Ледве відтиснувшись два рази, Потап зовсім зморився і впав на землю, боляче вдарившись носом.

— О-о-о! Як все запущено! — похитав головою Торнадо. — Ну добре, досить на сьогодні! А то завтра взагалі не встанеш!

— Хто? Я? Та ми вже це проходили! — бадьорився Потап, але Клим не зважав на його браваду і відправив підопічного до кімнати, наказавши готуватись до ранкової табірної зарядки. Насправді, Потап насилу волочив ноги. А Клименко і далі збивав мало не до крові кісточки на кулаках, не даючи відпочинку ні багатостраждальній «лапі», ні собі.

Розділ 19

Потап щойно повернувся до будиночка, вмився над довгим, на кількадесят кранів, умивальником, коли пролунав сигнал підйому.

— Вставай, вставай! Хто спить, того йдемо будить! — заволатало з усіх динаміків, які висіли на стовпах по цілій території табору. В радіорубці сонний діджей, в обов'язки якого входили ранкова «побудка» та вечірні дискотеки, врубав ненависну всім табірникам мелодію і сидів, насолоджуючись ранішньою порцією пива та чужими «стражданнями».

Вожаті поспішали від адмінкорпусу до своїх загонів, які досі мертво спали після нічного чатування під вікнами дівчачих корпусів або обмивання нових знайомств привезеними зі собою хмільними напоями різної міцності. Важко було і вожатим, які майже до ранку святкували початок другої зміни: вони виглядали так, наче їх трохи пожувала невідома гігантська тварина.

Мляві хлопці та дівчата різного віку виходили з будиночків і шикувалися на майданчику. Коли всі зібралися, загоны вирушили в бік стадіону. Там вожаті спробували вишикувати їх у певному порядку: від найстарших до наймолодших. Потап зі своїми товаришами опинився посередині. За ними був тільки перший, найстарший загін, більшість членів якого вийшла на зарядку лише після погрози відмінити вечірні дискотеки. Хлопці, мружачись від яскравого сонця, порозсідалися на розвалинах трибун. Дехто дістав цигарки і з задоволенням затягувався першою на сьогодні порцією смердючого диму, що давав їм енергію та замінював філіжанку кави. Дівчата, майже всі в тісних лосинах і коротеньких футболках, що підкреслювали вже сформовані жіночі принади, тупцювали на місці, обмінювалися короткими фразами і поправляли сякий-такий макіяж.

Пролунав голосний свисток, потім із динаміка біля футбольних воріт зазвучала енергійна музика. Перед відпочивальниками з'явився фізкультурник у спортивних трусах, легкій майці, яка не приховувала міцних м'язів, та зі свистком на шиї, за допомогою якого він оголошував початок фізичних процедур.

Вадим Гнатович був справжнім красенем: високий, із густим чорним волоссям, перехопленим ззаду гумкою у невеликий хвіст, стрункий і суворий.

— Вадю-у-у-нчик! — простогнав дівчачий голос за спиною Потапа. Хлопець озирнувся. Позаду стояла симпатична панна з чималим бюстом, навдивовижу плоским животом і з пірсингом у пупку.

— От йому би я... — замріяно продовжила краля, — всю свою дівочу цноту подарувала!

— Алко! По-моєму, свою «дівочу цноту» ти подарувала комусь років зо два тому! — скептично озвалася її подруга, що теж дивилась на Вадима Гнатовича, але без надмірного захоплення в погляді.

— Лесько! Ну вмєш ти з небес на землю опустити! — незадоволено буркнула Алка. — А для кого її тримати, ту цноту!? Може, для таких, як цей!? — презирливо кивнула вона на Потапа, який так і застиг, не зводячи очей з Лесі.

— А що? Може, й для таких! Диви, який симпатичний! — Лєся наблизилася до Дєниса і легенько вщипнула за щоку. Потап почервонів.

Якщо існувала десь у світі досконалість, то її втілення стояло зараз просто перед ним... Світле хвилясте волосся обрамляло ніжне рожеве личко, не зіпсує косметикою. Ну, може, ніс у неї був трохи задовгий... Але глянувши у зелені, майже котячі, очі дівчини, Дєнис забув не лише про її ніс, а й про все на світі...

— Будеш, булочко, моїм бойфрендом? — запитала з усмішкою Лєся. І Потап зрозумів, що з нього просто кепкують, і ображено відвернувся. Дівчина весело розсміялася і стала на своє місце. Тим паче, що мачо-фізкультурник уже свистів у свій свисток, закликаючи всіх повторювати його рухи.

Ліниво махаючи руками, діти чекали закінчення зарядки. Фізкультурник час від часу підходив до когось і щось намагався підказати-порадити-поправити. Та щойно він відходив чи відвертався, малі лінивці забували про всі його настанови і знову бралися за свої нагальні справи: балакали, обмінювалися наклейками або перекидали музику чи картинки з телефону на телефон.

— Нахили вперед починай! — скомандував Вадим Гнатович. Усі дружно почали тягнутися до кінчиків пальців на ногах.

— О-о-о-о! — зненацька почулося гучне колективне волення.

Потап від несподіванки аж здригнувся і різко обернувся назад. Алка прагнула повернути увагу «Вадюні» і, очевидно, трохи перестаралася: від різкого руху топик підскочив угору, оголивши той самий чималенький бюст... І всі, кого ошчасливило таке видовище, оголосили про це дружним стогоном. Фізкультурник теж на мить завмер, а потім знову свиснув і діти почали робити вправи. Однак Алка, ніби нічого й не сталося, гукнула:

— Вадиме Гнатовичу! Подивіться! А я правильно все роблю?

Дівчина нахилилася ще нижче і випростувалася ще енергійніше. Хлопці мало не захлиналися слиною, хтось схлипнув. «Вадюня» пробурмотів щось незрозуміле, хотів свиснути, проте не зміг і злякано позадкував аж на футбольне поле.

— Куди ж ви? — здивувалася Алка. — А як же вправи? А може, ви мені проведете індивідуальні заняття? — звабливо провела язиком по губах і підняла на фізкультурника невинні очі. Перший загін дружно зареготав або, як кажуть у народі, заіржав.

Вадим Гнатович швиденько завершив зарядку і відправив усіх умиватися та готуватися до сніданку. Починався новий табірний день.

Розділ 20

Після лінійки, на якій другому загону було повідомлено, що сьогодні у них день відвідування табірної пляжу, Денис разом з юрбою нових знайомих подався до їдальні. Однак зі сніданком у Потапа знову не склалося. Він розмазав ложкою молочну вівсянку і відсунув тарілку геть. Потім схопив кусень хліба, почав жувати його так швидко, ніби хтось міг вихопити харч з рота, і запивати гарячим чаєм, що пахнув квітковим шампунем. Зненацька над головами дітей надміру радісним голосом озвалося радіо:

Хто

куди:

хто

у

походи,

*Хто в кіно, хто на городи;
Ті на пляжі загорають,
Ті малюють, ті читають.
Ось прийшов веселий час!
Сто розваг для тебе в нас;
Бігай, грайся, розважайся
Чи в басейні покупайся...*

— Тьху! — плюнув на підлогу Славко. — Кожного року одне і те саме! Хоч би репертуарчик змінили!

— Нічого! — підбадьорив його Сашко. — Зате після сніданку накупаємось!

За такої спеки, яка була вдень, справді хотілося залізти у воду по шию і не вилазити звідти ніколи. А для Потапа вода була рідною стихією. Щоразу потрапляючи на якусь водойму, він почувався справжнім водяним жителем, пірнав, плюскався, плавав... Точнісінько, як тато, котрий не любив смажитися на сонці і віддавав перевагу різним іграм у воді, які сам же й придумував. «Карасику ти мій!» — ніжно приказував, витягуючи з води непосидючого сина, в якого від довгого купання аж губи синіли, й енергійно розтирав його сухим рушником...

— Ну-ну! Тішся дурень думками! — вирвав його із країни спогадів Севка. Близнюки презирнулися, глузуючи із Сашкових слів.

— А що таке? — не второпав Тарас. — Чого смієтеся?

— Та нічого! Скоро все самі побачите! — загадково пообіцяв Слава.

Після сніданку другому загону дали двадцять хвилин на збори і знову вишикували у колону по чотири. Діти дуже хотіли якнайшвидше зануритись у прохолодні глибини, тож поводили себе чемно і вишикувати їх вожатим поталанило з першого разу. Олександр Сергійович «Піонер» повів свою ватагу, яка жадала відпочинку від міського асфальту та зачакланих дворових дерев, до ріки. Дорога туди була недовга.

Кількасот метрів соснового лісу плавно переходили у піщаний пляж, де-не-де порослий пожухлою травою. Біля невисокої дамби розкинулося озерце, що віддзеркалювало сонячні промені, і вода мовби втрачала свою прозорість і нагадувала сірувату тонку кригу. Хотілося розбігтися і плигнути на неї, і розтрити вщент блискучу поверхню, і щоб райдужні друзки летіли навсібіч... Забувши на мить про свою непривабливу фігуру, Потап скинув майку, почав стягувати шорти і мало не заплутався у

своєму одязі. Потім у самих плавках побіг до води, не звертаючи увагу на інших. За крок до блаженства його зупинив різкий свисток.

— Потапенко! — гаркнув Піонер. — Далеко зібрався? Я розумію, що з твоїми плавзасобами можна скільки завгодно плавати і не хвилюватися, — кивнув він на кругленькі обвислі боки, — але ти би хоч товаришів почекав!

Другий загін незлобливо й дружно засміявся. Олександр Сергійович вийшов наперед, ще раз пронизливо свиснув і почав розповідати правила поведінки на воді.

— Правило номер раз! — намагався перекричати збуджених підопічних. — У воду заходимо не більше, ніж по три шеренги водночас, тобто дванадцять чоловік. Процес входження у воду і виходження з неї відбувається лише за моїм свистком! Отак! — Піонер свиснув. — Купаємося не більше десяти хвилин! Ви мене всі почули!? Хто погано чує, той ввечері іде чергувати в їдальню і чистити картоплю на весь табір! Правило номер два! Хто хоче пірнути, той піднімає руку, знов очікує на мій сигнал і тільки тоді пірнає! Під водою дозволяється перебувати не більше двадцяти секунд! Ще раз звертаю вашу увагу! Не більше! Хоч на секунду довше — і можете зовсім не виринати! — підвищив він голос. Загін відреагував на жарт дружним сміхом. — Пірнати одночасно можуть тільки двоє, всі інші повільно плавають на поверхні. Ясно? Ну, тоді — перший пішов!

Перша група, яка нетерпляче тупцювала на піску, із гиготінням та виском кинулась у воду. Потап входив до другої дюжини, тому розчаровано присів на лавочку під навісом.

— Ну що? — підійшов Севка. — Не бачу радості на обличчі! — підморгнув Денисові.

— А чому тут радіти? Десять хвилин... все по свистку... Наче ми собаки Павлова якісь і відпрацьовуємо новий умовний рефлекс! — пробубонів той.

— Які собаки? — не зрозумів Сева. — Ну добре, проїхали! — сам собі відповів, оскільки Потап не збирався нічого пояснювати, а тільки сидів задуманий, похнюпивши голову.

— Не сумуй, братане! — ляснув Слава Дениса по плечі. — Приїдеш додому — у ванні купаєшся!

Пролунав другий свисток. Перша група, радісно бризкаючись, вибралася на берег і повлягалася на зігрітих сонцем рушниках.

Після наступного сигналу Денис нарешті занурився у воду і кілька хвилин насолоджувався своїм щастям. Їхня дружна п'ятірка тимчасово розпалась. Тарас був у

іншій групі, але Потап із близнюками та Сашком уже плюскалися, як риби, хоча намагалися інколи зважати на свистки Піонера і не надто зловживати його терпінням...

«Ого! А голод таки — не тітка!» — подумав Потап, оглядаючи порожні тарілки на обідньому столі. Після купання на апетит він поскаржитися не міг. Хлопець відчував, як спазми стискають порожній вже два дні шлунок, тому, незважаючи на непривабливі кухонні запахи і неестетичний посуд, кинувся до загальної каструлі і налив собі повну миску горохового супу, до речі — доволі смачного. Змолотив усе за мить, зажував хлібом і взявся за варену картоплю із якимись кульками, що віддалено нагадували м'ясо, та капустяним салатом. Після ситного обіду його огорнула тепла млість. Він випив компот і, заплющивши очі, відкинувся на спинку стільця. «Життя налагоджується!» — майнула присмна думка у напівсонній голові. І тільки дурнувата пісенька, що лунала по радіо, трохи дратувала:

<i>На</i>		<i>обід</i>		<i>усяк</i>		<i>спішить.</i>
<i>Ми</i>	<i>на</i>		<i>їжу</i>		<i>всі</i>	<i>наляжемо,</i>
<i>Все</i>		<i>з'їмо,</i>		<i>усім</i>		<i>покажемо</i>
<i>Наш</i>			<i>дитячий</i>			<i>апетит...</i>
<i>Сон</i>		<i>солодкий</i>		<i>по</i>		<i>обіди,</i>
<i>Тихо,</i>		<i>не</i>		<i>буди</i>		<i>сусіда...</i>

Так підсумував невидимий голос і з останнім голосним тріском динаміків нарешті заткнувся. Згідно з табірним режимом, тепер на всіх чекав денний сон.

Розділ 21

Тиха година була зовсім не тихою. У будиночку було шість кімнат, в кожній із яких жили по п'ять-шість гавриків, у крові яких нуртували гормони та пристрасті. То з однієї, то з другої кімнати лунав здоровий дзвінкий сміх, потім голосний шепіт заспокоював веселунів і на кілька хвилин западала цілковита тиша. Хтось грав у шахи, хтось перекидався в карти, хтось обговорював денні події. І лише Денис Потапенко лежав і читав. Спати вже не хотілося. Післяобідня млість минула. За вікном пражило сонце, тому навіть вожаті заховалися у тінюк, і в кімнатах панувала абсолютна свобода.

— Е-е-е-х! — зітхнув Севка. Він лежав на своїй постелі, заклавши руки за голову і закинувши ноги на бильце. Хлопець хвилину тому звідкілясь повернувся і мучився від неробства. — А в першому загоні зараз у «пляшечку» грають! — мрійливо пробурмотів він.

— А ти звідки знаєш? — не повірив Тарас, обдумуючи черговий хід у шаховій партії з Сашком.

— Я в туалет бігав! — підняв голову Севка. — Вони вікна до кінця не позатуляли, думали — ніхто не побачить. Але старого табірнього вовка не обдуриш!

При слові «туалет» Потап здригнувся. Ця маленька захищена кущами споруда вважалася одним із найбільших кошмарів табірнього життя. У їхньому будиночку теж була «кімната для роздумів», але вона майже весь час була зачинена, тому малим відпочивальникам доводилося бігати до тієї будки на вулиці, хутко робити свої справи і тікати подалі від випарів хлорки, насипаної щедрою рукою прибиральниці. Але не запах був головною причиною того, чому Денис уникав візитів у таке потрібне кожній людині місце. Основним недоліком «туалету» була цілковита його відкритість усім вітрам і очам — жодних тобі дверей чи перегородок, які бодай створювали б враження приватності. Крім того, чийсь збочений інженерний розум влаштував вентиляційні решітки між хлопчачою та дівчачою половиною, крізь які не лише чулися «приємні» звуки сусіда, у них навіть зазирнути можна було!

— А ти чого по вікнах заглядаєш? — запитав Потап, не відриваючись від книжки.

— Так цікаво ж! Вони там на роздягання грають, ще й цілуються! — став на захист брата Слава. — Ми і в минулому році підглядали!

— А я теж цілувався! — підтримав бесіду Сашко. — У моєї однокласниці днюха була, її предки накрили стіл і кудись щезли, ми випили трохи пива і почали грати у «пляшечку». Правда, мені випало цілувати Маринку, а в неї прищ був на носі. Фу! — здригнувся він. — Досі противно!

— А ми в баню лазили підглядати! Там у п'ятницю жіночий день. Прикольно! — згадав і собі Севка.

— Тьху! А що, в Інтернеті не міг подивитись? Там що хочеш є! — глузливо спитав у нього Тарас.

— У нас комп'ютера немає! — буркнув Слава. — Не одні ж тільки мажори на світі живуть! — глянув він з-під лоба на Тараса. Той знітився і замовк. — А ти, Потапе, колись цілувався з дівчиною?

Потап одразу згадав бійку Чмирі з Рульовою і потім — несміливі, вологі губи на його обличчі, дивна суміш сорому та задоволення...

— Та ні! — труснув головою хлопець. — Якось не довелось!

— Слухайте, пацани! А давайте сьогодні ввечері на дискотеку підемо. Підчепимо там когось! Тут же дівчат — хоч греблю гати! — оживився Тарас, який досі здавався Денису боязким матусиним синком. — Мені мій кореш розповідав з паралельного класу, що минулого року у табір така дівка приїхала, що з нею не тільки цілуватися можна було! — багатозначно клацнув він язиком і підморгнув Славкові. — І, між іншим, вони тоді теж знайомились тільки на дискотеках!

— Ого! Точняк! — майже хором погодились близнюки. Вони навіть повскакували на своїх ліжках і вже потирали руки в очікуванні приємних пригод.

Потап, щоб не вирізнитися, теж пристав до загалу, хоч і сподівався потім уникнути вечірніх розваг. Хлопці жваво обговорювали, що їм вдягнути на дискотеку та кого із дівчат вони із задоволенням затисли б у темному куточку. Тиха година минала швидко і навіть приємно...

Після денного «сну» другий загін (згідно з затвердженим планом заходів) гуртом вивчав астрономію під керівництвом юної особи, яка відрекомендувалася вожатою іншого загону і знавцем небесних світил. І хоч, судячи з усього, нічне небо вона знала лише з практичних спостережень за ним, але язик мала добре підвішений, тому час промайнув майже непомітно. Відтак, переживши всі добровільно-примусові заходи, а також вечерю та лінійку, п'ятірка друзів була готова до дискотеки.

Розділ 22

«Бум, бум, бум!» — гупало у Потапа в голові. Він таки прийшов на дискотеку разом із хлопцями.

— Не будь тупаком! — підбурював його Севка. — Ми ж домовилися йти дружно! А ти хочеш від компанії відколотись!?

Так його й умовили... І от тепер він стояв біля танцювального майданчика і картав себе за те, що надто легко піддався на вмовляння. А хлопці відривалися на всю. Севка із Славком вже навіть підчепили якихось дівчат із третього загону. Близнюки викаблучувалися перед ними, щоб справити якнайкраще враження, але збоку це виглядало кумедно і все, що відбувалося, здавалося пародією на поганий фільм про життя тусовочної

молоді. На тлі усієї цієї колихкої маси дуже помітною була та сама Алка, яка ледь не зірвала ранкову зарядку — на неї зглядалися хлопці з усіх кутків. Проте біля неї увивалися Канава та його копія, які нікого до дівчини не підпускали. Раптом з динаміків залунало:

<i>Нарешті</i>	<i>знову</i>	<i>ти</i>	<i>повертаєшся</i>	<i>додому.</i>		
<i>Дивлюсь</i>	<i>назад,</i>	<i>хтось</i>	<i>бананами</i>	<i>гамує</i>	<i>втому,</i>	
<i>Хтось</i>	<i>щось</i>	<i>читає,</i>	<i>хтось</i>	<i>в</i>	<i>метро</i>	<i>втикає,</i>
<i>Лиш</i>	<i>вона</i>	<i>одна</i>	<i>біля</i>	<i>вікна</i>	<i>тебе</i>	<i>чекає...</i>

Денис ожив. «Бумбокс» завжди покращував йому настрій. Танцівники на майданчику почали розбиватися на пари.

— Можна вас запросити? — почув Потап коло самого вуха і здригнувся від несподіванки. Обернувся. Перед ним стояла Олеся! — То, може, таки потанцюємо!? Бо якось негарно виходить: дівчина його кличе, а він — нуль уваги!

Хлопець відчув на своїй шиї її легке дихання, і враз його наче струснуло: дивні емоції стискали горло і розплавлювали мізки. Потап мовчки, ледве пересуваючи неслухняні ноги, відвернувся від Олесі. Потім оговтався, повернувся і зупинився. Вона посміхнулася, взяла його за руку і потягнула на майданчик.

<i>Вона</i>	<i>одна,</i>	<i>вона</i>	<i>одна,</i>	
<i>сидітиме</i>	<i>біля</i>	<i>вікна</i>	<i>темна.</i>	
<i>Гукатиме</i>	<i>тебе</i>	<i>й мене,</i>	<i>а час</i>	<i>мине...</i>

— А як тебе звати? — запитала дівчина. — Бо ми вранці так і не познайомилися!

— Д-д-енис! — заїкаючись відповів Потап.

— А мене Олеся! Дуже приємно! Ти непогано танцюєш! — підбадьорила його Олеся, а Денис подумки подякував мамі, яка на всіх сімейних святах витягувала його з-за столу і змушувала танцювати разом із нею. Йому з Олесею було добре.

Пісня невблаганно закінчувалася. Потапу здалося, що тільки-но музика стихне, його життя обірветься. Йому не хотілося відпускати Олесю. Хотілося, щоб її руки ще довго лежали в нього на плечах, хотілося вдихати запах її волосся і насолоджуватися кожною секундою близькості...

Ніч *як* *ніч,* *в* *темряві* *вогонь* *світить.*
Ніч *як* *ніч,* *день* *як* *день...*

То були останні акорди. В душі у Дениса щось тенькнуло: ще секунда — і ця дівчина-мрія може назавжди зникнути з його життя! Однак сподіватися на щось більше він не міг, бо не вірив навіть у реальність того, що вже з ним відбувалося.

— Може, прогуляємось? — раптом сказала Олеся, і хлопець подумав, що йому причулося. Прогуляємось! Та він ладен був на край світу йти за цією дівчиною, а не те, що гуляти з нею табірними доріжками. Проте сказати нічого не наважувався і лише мовчки кивнув. Олеся взяла його під руку і повела кудись. Потапу було все одно, куди йти. Аби тільки бути поряд з нею і мати змогу торкатися її руки...

— Присядьмо отут! — показала Леся на заховану під деревами лавочку. — Мені з тобою треба серйозно поговорити, Дениско-барбариско!

Потап здригнувся. Так його називала мама, та й то лише у хвилини найбільшої близькості, коли він ховався коло її теплого боку від усіх прикрощів на світі...

У небі вигулькнули перші зорі. На алеях де-не-де засяяли ліхтарі. У повітрі запахло хвоєю та вечірньою свіжістю. Олеся підсіла ближче до Потапа. Він навіть крізь одяг відчув її тепло і мимоволі відсунувся. Потім сидів і картав себе за власну нерішучість.

— Кажуть, ти спортом вранці займаєшся? — Леся раптом узяла його за руку своїми ніжними тоненькими пальцями. По тілу Потапа пробіг дріж. Він не розчув запитання і щось мляво пробурмотів у відповідь.

— А ще дівчата казали, що ти добре знайомий із Женею Клименком... Це правда? — Олесин голос несподівано затремтів.

— Ну! — коротко відповів Денис. Він літав десь у хмарах і ніяк не міг упіймати нитку розмови.

— Тоді замов за мене словечко! — попросила дівчина і розридалася. — Я... Я вже... третій рік сюди тільки заради нього приїжджаю! А він навіть уваги на мене не звертає!

Олесині плечі тремтіли від схлипувань. А Потапа наче холодною водою облили. Оце розмріявся! Оце бовдур! Його ж просто використовують!

— Та йди ти!.. — гаркнув Денис, відштовхнув від себе дівчину, схопився на ноги, різко розвернувся і зібрався йти геть. Але щось зупинило хлопця. Він обернувся і побачив у сутінках згорблену постать Лесі, яка голосно схлипувала. Потап не мав досвіду заспокоювання дівчат і тому зовсім не знав, що треба робити. Проте, піддавшись якомусь глибинному пориванню, сів біля дівчини і міцно обійняв її. Олеся принишкла і поклала голову йому на плече. Її волосся лоскотало Потапові шию. Обоє мовчали.

— Я дурна? — якимось дитячим, невпевненим голосом запитала Леся. Підвела голову і поглянула на Потапа. В її очах блищали сльози. Денис погладив дівчину по обличчю. — Я дурна! — зробила вона висновок і затулила лице руками. — Вибач мені! Я не хотіла тебе образити! Ти хороший!

Леся підвелася. Потап теж встав. Вона міцно притиснулася до нього і раптом почала цілувати. Денис відчув солоний присмак її губ і відсахнувся. Олеся й собі відскочила, ніби її вдарило струмом. Ще раз глянула на хлопця і мовчки пішла у темряву, швидко цокаючи каблучками по бетонній доріжці.

Потап, спустошений і самотній, гепнувся на лавку. На дискотечі оголошували останній танець. Діти голосно обурювалися. Потім залунала музика.

«От і закінчились мої танці! — гірко подумав Денис. — І перший поцілунок уже був... Ех, Потапе, Потапе! Це ж треба такого собі понавигадувати...» Він дослухав до кінця повільну композицію, сплюнув на землю, попрощався зі своїми нереальними мріями і попрямував до будиночка, вирішивши присвятити своє життя лише спорту.

Розділ 23

Наступного ранку хлопець був на стадіоні на півгодини раніше, ніж зазвичай. Навіть Жеку випередив.

Денисові просто не спалося. Він цілу ніч скрипів ліжком, аж його сусіди по кімнаті почали лаятися. Всі його думки були про Лесю. Він раз у раз прокручував події минулого вечора, який так добре почався і так боляче закінчився. Але останнім часом Потап, можна сказати, звик до болю: кількість неприємностей значно перевищувала кількість тих днів, коли йому таланило, і життя здавалося наповненим та цікавим. І ця «звичка» дозволила йому вже перед світанком пробачити Лесю. А ще він зробив остаточний висновок — його

з такою-от зовнішністю ніхто ніколи не любитиме. Тож, за що ображатися на бідну дівчину?..

Денис пробіг кілька кілометрів, тримаючи доволі високий темп. Він пробачив Олесю, але дувся на весь світ. І світ, здавалося, теж на когось ображався: вночі похолоднішало, і вогкий сірий ранок дуже скидався на осінній. Але біг допоміг Денисові звільнитися від сумних думок. Організм налаштувався на потрібний ритм: вдих-видих, крок за кроком, нічого зайвого. І так — до безкінечності.

Коли на стадіон прийшов Жека, Потап уже розминався для розтяжок.

— Ти чого так рано сьогодні? — здивовано спитав Торнадо.

— Та... Не спалося! — відповів Потап, відводячи погляд. Йому чомусь соромно було дивитися в очі товариша. Ніби нічого поганого й не зробив, але... Ці пронизливі зеленувато-сірі «рентгени» просвічували людей наскрізь! Тому Денис усівся на завбачливо взятий рушник, трохи розставив ноги і почав поволі тягнутися прямими руками до носків кросівок.

— Ну-ну! — чи то підбадьорливо, чи то насмішкувато кинув Торнадо і побіг намотувати кола, проте за кілька хвилин зупинився. Потап робив різні вправи. На його обличчі була написана така рішучість, ніби він саме зараз збирається йти в атаку на невидимого супротивника. Жека підійшов ближче. Потап оберся руками на залишки трибуни і намагався сісти на шпагат. Судячи з усього, йому було боляче, але цей біль начебто давав хлопцеві насолоду.

— Малий! — вражено промовив Торнадо. — Ти що, вирішив сьогодні звідси на швидкій поїхати?

Потап мовчки продовжував свою справу. Незважаючи на ранкову прохолоду, його волосся та одяг були мокрі від поту.

— Та що з тобою сьогодні? — не витримав Жека. Не дочекавшись відповіді, він відійшов до дерева, дістав свою «лапу», прив'язав і взявся люто її молотити. Через кілька хвилин відчув, як хтось торкнув його за плече. Хлопець оглянувся. Позаду стояв знічений Потап.

— Вибач! — пробурмотів він.

— Та за що ж тебе вибачати? — ніяк не міг утямити Жека. — По-моєму, в тебе дах поїхав! А може, ти перетрудився вчора на танцях?

Згадка про вчорашній день та ще й із вуст Кліма щось перемкнула в Денисових мізках і той, збиваючись та перескакуючи з одного на інше, почав переказувати Торнадо події минулого вечора.

Вочевидь, у житті кожного підлітка має бути людина, якій він довіряє всі свої переживання та думки. В ідеалі — це мав би бути хтось із батьків. Насправді ж, це майже завжди — єдиний друг, який може дати дієву пораду або просто вислухати тебе. У Потапенка такого друга вже давненько не було. Самоху він втратив, а заміни йому не знайшов. Тому Жека сьогодні грав роль подушки для Потапових сліз, і грав її досить добре.

— Немає за що тобі вибачатись! — задумливо сказав Торнадо, коли Потап нарешті виговорився і замовк. — Ти все правильно зробив! Хочеш, я з нею закручу, а потім кину?

— Ні! — заперечив Потапенко. — Тоді їй теж буде боляче, а я такого не хочу! — твердо сказав він. Жека з повагою поглянув на цього кумедного товстуна, у якого, виявляється, такий твердий характер.

— Ти краще поговори із нею! — запропонував Денис. — Вона хороша!

Ні один, ні другий чомусь не могли назвати вголос ім'я дівчини.

Розділ 24

З того ранку, радіючи несподіваному зниженню температури повітря, Потапенко почав займатися кілька разів на день, присвячуючи спорту весь вільний час. Тіло боліло, залиті йодом рани на руках не встигали заживати, але хлопець не зменшував навантажень, дивуючи навіть бувалого у цих справах Торнадо.

Денис поставив собі за мету до кінця зміни сісти на шпагат. Він робив вправи на розтяжку навіть у кімнаті під час тихої години. Хлопці спочатку насміхалися над ним, потім мовчки, хитаючи головами, спостерігали за його муками, а згодом, заклопотані кожен собою, викреслили Потапа зі своєї спілки. Та їм і так було не до нього...

Після тієї дискотеки близнюки Сева та Славко мало що не «прилипли» до своїх нових подружок. Вони використовували першу-ліпшу можливість побути з ними, зникали десь по ночах, а вдень довго гуляли зі своїми гьорлфрендами.

Сашко з Тарасом підсіли на гру в карти з кимось у сусідньому будиночку і теж щовечора бігали туди потайки, щоб не потрапити на очі вожатим. Одного разу Тарас програв чималі гроші, повернувся у кімнату з синцем, і наступного дня за ним приїхало велике чорне «BMW» — нажахані батьки хутчій забрали свого маленького бідолашного синопка додому, подалі від цього жахливого місця. Але спершу вивірили Піонеру все, що вони думають про табір загалом та про нього особисто.

Сашко, побачивши, чим скінчились ігри для Тараса, трохи принишк, але все одно бігав грати, кілька разів позичав у Потапа гроші та так і не віддав їх.

Єдине, що тепер збирало хлопців разом — дискотеки. Проте Денис на танці більше не ходив. Він вигріб із бібліотеки всі варті уваги книжки і ввечері, коли всі йшли на танцювальний майданчик, з насолодою поринав у вигадані історії. Молода бібліотекарка, якій такі зацікавлені відвідувачі досі хіба що снилися, вибирала Денисові найкращі твори і намагалася вгодити, як лише могла.

Зустрічаючи десь на території табору або на ранковій зарядці Олесю, Потап удавав, що він з нею не знайомий. Судячи з усього, Торнадо таки запросив її до танцю, тому що тепер їх часто бачили разом. І єдиним місцем, де Леся ні разу не навідала Жеку, був стадіон — можливо, так вони домовилися спеціально, щоб не травмувати Потапа. Та, на щастя, стосунки Жеки з Олесею не зіпсували їхньої з Денисом дружби.

Навпаки, лише зблизили хлопців. Щоранку Торнадо по годині ганяв Потапа стадіоном, витискаючи з нього останні сили. Через два тижні Денис здійснив задумане — сів на шпагат. Його наставник мало не стрибав на radoщах! Після того Жека іноді проводив із Потапом легкі спаринги, навчаючи приятеля техніці виконання найпростіших ударів. Тож коли Денис через кілька днів став на вагу в медпункті, то зі здивуванням помітив, що за час перебування в таборі він схуд аж на вісім кілограмів!

Так збігли цілих три табірних тижні. Пролетіли, як мить. Хоча спершу в таке не вірилося. Зазвичай діти роз'їжджались по домівках уранці. Але щось там десь змінилося, і Потапів автобус мав приїхати вже не вранці, а після обіду цього ж дня. Мамі хлопець вирішив не телефонувати: хай буде сюрприз! Потап пакував речі. У кімнаті він був сам. Раптом хтось несміливо постукав у двері.

— Так! — голосно сказав Денис. — Заходьте! Хто це там такий культурний?

Він уже звик, що хлопці, які проживали у цьому будиночку, ніколи не стукали, а вихором влітали до кімнати. І ось двері неквапом відчинилися. На порозі стояла Олеся.

— Можна? — спитала вона. Денис здригнувся і ступив крок назустріч. Всі події та переживання двотижневої давнини враз нагадали про себе.

— Заходь, якщо прийшла! — оговтався він, повернувся, сів на ліжко і продовжив запихати футболки у сумку, скручуючи їх жужмом.

— Я прийшла подякувати тобі! — наблизилась Олеся.

— Ну, давай, дякуй! — пробубонів Потап, не підводячи погляду.

Леся підійшла впритул, обхопила двома руками Потапове обличчя, нахилилась і припала до його вуст довгим поцілунком. Ще кілька тижнів тому Денис би знепритомнів від такого. Та зараз не відчував нічого, крім сорому перед Жекою. Тому легенько відштовхнув Олесю, обійшов її і, ніби нічого й не сталося, взявся діставати з шафи свою білизну і шорти. В очах дівчини забриніли сльози. Вона повільно відвернулась і мовчки вийшла із кімнати. Її плечі дрібно здригались. Денисові хотілося побігти за нею, зупинити, притиснути до себе... Проте раптом згадався пронизливий погляд Торнадо, і хлопець розлючено швиргнув речі на ліжко, а сам гепнувся зверху. Кілька хвилин лежав, стиснувши голову руками. Потім встав, поскидав труси та шкарпетки у сумку і різким рухом застібнув замок-блискавку. Все, він готовий рушати додому!

Автобус приїхав майже відразу після обіду. Всі, хто мав від'їздити, вишикувалися з речами на майданчику біля адмінкорпусу. Хтось записував номери мобільних телефонів або «аськи», хтось (як-от Севка та Славка) обіймалися зі своїми подругами чи друзями, витираючи сльози і клянучись у вічному коханні... Потап сидів на своїй сумці. Його ніхто не проводжав. Аж ось до нього підійшов Жека. Вчора він сказав, що поїде трохи пізніше, бо хоче ще бодай день побути з Олесєю. Денис підвівся. Жека простягнув йому свій невеличкий рюкзак, з яким ходив на тренування.

— Це тобі! — сказав він. — Там «лапа» і бинти. Тобі знадобиться. І на згадку хоч щось залишиться...

Торнадо потупив очі.

— Дякую! — ледве витиснув зі себе Потап. А хотів же стільки всього сказати! Хотів сказати, що ніколи не забуде всього того, що зробив для нього Клим, що він став йому справжнім другом, що ніхто, мабуть, так не вірив у нього, що... Хлопці мовчки обнялися, поплескали один одного по плечах, і Жека попрямував до будиночків, назустріч своєму

щастю в особі Олесі. Потап залишився сам серед гомінкого натовпу. Проводжаючи поглядом цупку худорляву фігуру табірному другу, Денис думав, що той, напевне, ніколи вже не повернеться в його життя. Для Жеки він був, хоча й важливим, але тільки епізодом.

Нарешті приїхав автобус. Галаслива компанія почала процес завантаження. Вмостившись, діти посилали повітряні поцілунки крізь скло і виглядали сумними. Навіть Канава, від якого подруги ледве відірвали заплакану Алку, був якимось пригніченим. Тож Потапу в цьому сенсі пощастило. Його тут, у таборі, майже нічого не тримало. Він повертався додому.

Розділ 25

— Мамо, я вдома! — голосно гукнув Потап, заходячи до вітальні.

Поки автобус доїхав до міста, поки всі вивантажилися з нього, поки Денис дістався свого двору, була вже майже восьма вечора. Мама повинна була б бути вдома, але у квартирі панувала тиша. «От тобі й сюрприз! — подумав Денис. — Все-таки треба було подзвонити! І попросити, щоб вона приготувала щось смачненьке!»

— Ау-у-у! — заволав він. — Чому це мене ніхто не зустрічає?

І тоді в батьківській спальні щось гупнуло — значить, хата таки не порожня.

— Ти що, спиш? — Денис подався на звук. — Ось як воно, значиться? Син приїхав, а вона спить!

Денис жартував. Він дуже радів тому, що нарешті був удома. Правду кажуть: у гостях добре, а вдома краще! Хлопець хотів якнайшвидше стрибнути до ароматної ванни з пишною піною.

— Ура-а-а! Я вже вдо-о-о-о-ма! — заспівав Потап, підходячи до зачинених дверей спальні. Сіпнув на себе ручку, двері відчинились.

У кімнаті було напівтемно. Біля ліжка стояла мама і куталась у короткий квітчастий халатик, якого тато колись подарував їй на річницю весілля. Зазвичай вона накидала його перед сном, а потім сідала навпроти великого дзеркала і розчісувала волосся. Тато тоді цілував її у маківку і казав, що гарну жінку не заховає жоден халат.

Але тепер матуся великими переляканими очима дивилася на Потапа і, як у кіно, однією рукою намагалася прикрити закоротким для цього халатом голі коліна, а другою стягувала комір на грудях. Волосся у неї було розкуйовджене, на щоках палав помітний навіть при поганому освітленні рум'янець.

— Мамо! Ти чо... — почав було Денис і замовк на півслові. В глибині кімнати завмер, як бусол, на одній нозі дядько Борис — сусід, який колись допомагав Денисові вішати турнік, а зараз, вочевидь, хотів нашвидкуруч одягнути штани...

Хлопець зацікавився, бо не знав, як йому зараз поводитися. Те, що чоловіки й жінки займаються «цим», для нього не було секретом. Власне, в таборі після відбою тільки й було розмов, що про «це». Однак уявити свою матір з кимось, окрім батька, у спальні Потап не міг...

Він окинув поглядом вкриті густим темним волоссям ноги Бориса Антиповича, його пом'яті сімейні труси, всипані маленькими червоними сердечками, і відчув, як до горла підкочує клубок нудоти.

— А ти!.. Чого це ти вдома?! Ти ж завтра тільки мав приїхати!? — збентежено проказала мама. Вона нарешті перестали смикати одяг.

— Може, мені потрібно було там ще на кілька місяців лишитись, щоб ти могла тут розслабитись? — не залишився у боргу Потап.

Він трохи оклигав від початкового шоку і відчував, як усе його тіло перетворюється на суцільне сплетіння роз'ятрених нервів. «Як там Торнадо вчив? — майнула думка. — Піднімаєш праву ногу, концентруєш енергію і з розвороту прямо в диню ба-бах! Спробувати, чи що!?»

— Ну, я, мабуть, піду! — озвався дядько Борис. Він нахилився, щоб підтягнути штани, зашпортався, втратив рівновагу і з розмаху всівся на ліжко. Зірвався з нього, як ужалений, і, спотикаючись, ледве одягнув на ходу брюки.

— Та куди ж ви? — вдавано турботливо запитав Потап. — Я ж до завтрашнього дня ще в таборі! Залишайтеся, відпочивайте! — знуцально підморгнув він Борисові Антиповичу.

— А ти змінився! — знову спинився дядько Борис. — Схуд. І говорити почав по-іншому, подорослішав!

Чоловік зібрав розкидані по кімнаті речі, вдягнув сорочку і рушив до дверей. А в дверях стояв Денис. Вони зустрілися поглядами. І дядько Борис програв цей бій — першим моргнув і відвів очі.

— Слабак! — сказав Потап і пропустив чоловіка. Той прожогом кинувся до виходу. За мить грюкнули вхідні двері і в квартирі запала важка тиша.

— Денисику! Вибач мене, синочку! — мама зненацька заплакала, її обличчя зморщилося і стало схоже на сушену грушу.

«Чи не забагато жіночих сліз і вибачень на мене одного?» — подумав Потап. Мовчки розвернувся, не дивлячись на матір, і попрямував до своєї кімнати. Клацнув внутрішнім замком, відгороджуючись від світу, голосно врубав музику, щоб не чути слів мами, яка щось намагалася пояснити з-за дверей.

<i>Скільки</i>				<i>питань,</i>
<i>Заморочених</i>				<i>зізнань.</i>
<i>Як</i>	<i>же</i>	<i>тобі</i>	<i>мене</i>	<i>пробачити?</i>

«Ні! Таки потрібно було подзвонити! — міркував Потап. — І уникнути стількох проблем! Чорт! Яке ж це життя важке! А мені ж іще жити й жити!»

Стомлене дорогою і несподіваним «привітанням» тіло поволі поринало в сон. Денис навіть не почув, як клацнув музичний центр, коли закінчилася остання на диску пісня. У його неспокійних снах до нього навідалися Олеся, Канава, який навіщось учив його прийомам карате, та Борис Антипович, який невідь-чому голосно реготав, розмахуючи своїми сімейними, у червоні сердечка, трусами.

Розділ 26

— Дай мені-і-і си-и-или прожити цей день! — співав Потап, крутячись перед великим дзеркалом у вітальні. У нього сьогодні був піднесений настрій. Здавалося, що і сонце сяє яскравіше, і пташки співають тільки для нього — Денис збирався до школи.

То було першого вересня. А радів хлопець тому, що перший раз за декілька років куплений шкільний костюм не довелося перешивати! Яке це було задоволення — приміряти вибрану вдяганку і відчутти, що вона сидить на тобі, як влита!

Денис Потапенко перейшов у дев'ятий клас і майже домігся того, чого прагнув. І хоча кубики пресу були наразі ледь помітні, але ж вони таки були! Потап у новому темному костюмі та синій сорочці з краваткою виглядав, неначе голлівудський актор і дедалі більше собі подобався.

«Не дарма півроку потом обливався!» — подумав хлопець, поправляючи ледве помітний вихор у зачісці. Він із вдячністю згадав свого наставника — Торнадо, — який стільки всього йому пояснив. Тепер Денисові руки зміцніли від відтискань та підтягувань, кістки кулаків добре натренувалися, і подаровану Жекою «лапу» він дубасив без жодних больових відчуттів. Залізна перекладина його теж уже не лякала — він підтягувався двадцять разів. Тіло хлопця стало міцним і повністю підкорялося йому.

У Дениса була єдина проблема — після тієї сцени у спальні змінилися їхні стосунки з мамою. Кілька тижнів вони майже не розмовляли, аж мама схудла і постаріла мало не на очах. Тож Потап помирився з нею і ніби заспокоївся, але колишньої теплоти й близькості їм так і не вдалося відновити.

— Я пішов! — гукнув він углиб квартири. Мама сьогодні залишилась на кілька годин вдома, щоб випровадити його до школи. Вона вийшла до передпокою.

— Який ти у мене став! Стрункий, високий! Тепер усі дівчата — твої! — хотіла чмокнути сина в щоку, але Денис вивернувся і виставив перед собою руки.

— От не потрібно цих ніжностей, будь ласка! Я вже з того віку виріс!

Він дійсно витягнувся за літо: мама ледве діставала йому до підборіддя.

— Ну все, до вечора! — сказав Денис, ще раз поглянув у дзеркало і вийшов із квартири. Перескакуючи через сходинку, вилетів на вулицю. На мить зупинився, роззираючись навколо. Він вже сьогодні був на вулиці — бігав. Але тоді було сіро і похмуро, а тепер визирнуло сонце, і вітерець приємно холодив обличчя й додавав святкового настрою.

Упродовж літа Потап не спілкувався зі своїми однокласниками. Кожен із них мав свої плани на літо: хтось насолоджувався відпочинком на дачі або в селі, у дідуся з бабусею, хтось знемагав від спеки на морському узбережжі, а хтось мучився у розпечених джунглях міста перед телевизором або монітором... У глибині душі Потап скучив за ними, хоча не зізнавався в цьому навіть самому собі.

Вчора вони з Ромком Загорським домовилися зустрітись на їхньому місці — на перехресті неподалік від школи. Денис уже довгенько чекав приятеля. Ромко, як завжди, запізнився. Озирнувшись, Денис побачив, що Загорський стоїть буквально за кілька десятків метрів від нього і теж глипає навсідч.

— Загора! — підійшов до нього Потап. — Ну чого ти тут стовбичиш і мовчиш? Я тебе вже півгодини чекаю!

— О-о-о-о! — очі Ромка розширилися. — Нічого собі! Ти куди Потапенка подів, інопланетянине!? Слухай, Потапе, ти прямо наче з картинки! Як це так? Що з тобою сталося?

Денис відчув, що у нього за спиною виростають крила. Заради цього варто було стільки вистраждати, намотуючи кола по стадіону!

— Та так яюсь... — стримано відповів. — І ти теж нічого!

Загора так само підріс за літо. У нього навіть з'явився темний пушок над верхньою губою, який з натяжкою можна було назвати вусами. Хлопці всміхнулися і подалися до школи, дорогою ділячись враженнями.

— А ти не знаєш, що із Кропивою сталось!? — чомусь згадав про однокласницю Денис. — Вона ж до канікул так у школі і не з'явилась!

— Тю на тебе! Ти наче з іншої планети впав! — аж пригальмував Ромко. — Її матінка, як дізналася про «цікавий стан» своєї донечки, відразу взяла її під домашній арешт! До Маринки ж наші вчителі ходили після уроків — вчили премудростям не дівчисько, а живого коlobка! — Загорський зобразив рухом руки великий живіт. — Вона в кінці літа народила, пацана ніби. Причому татусь його так і не знайшовся! Я чув, як мій батя мамі розповідав! Прикинь! Кропивина мамаша всиновила те дитя і на себе записала, а потім всі вони зірвались, продали хату та переїхали кудись, подалі від сорому! — завершив розповідь Загора.

— Блін! Просто тобі серіал! — почухав потилицю Потап.

— Та на біса вона тобі! Я вже й забув про цю шмару! — махнув рукою Загорський. — Ходімо швидше! Треба наших шукати! — майже вбігли вони на територію школи.

У шкільному дворі все вирувало. Перший день вересня — це завжди свято. І передусім — свято зустрічі. Дівчата з виском кидались одна одній на шию і без угаву торохтіли, демонструючи «морську» засмагу чи нову зачіску. Хлопці міцно потискали руки, перекидалися стислими фразами і оцінювали зовнішність однокласниць. Потап і Загора підійшли до своїх.

— Доброго ранку, восьмий «А»! — голосно крикнув Роман.

— Уже дев'ятий! — хором озвалися хлопці.

— Здоров, Загора! А це хто з тобою? Новенький? — запитав Олесь Максименко, в якого підупав зір, але він соромився вдягати окуляри.

— Дев'ятий «А»! Радо представляю вам, — витримав паузу Ромко, — нового і покращеного Дениса Потапенка, власного персоною! — вклонився він, мовби на королівському прийомі.

Всі присутні обернулися до них. Потап почував себе, як у золотій пастці: і приємно, і втекти неможливо. Він почервонів і почав штрикати під ребра Заїрського, мовляв, годі вже цього цирку.

— Потап! Ну ти просто Бред Піт! — вражена Юля Сосновська не зводила з Дениса своїх ясних очей.

— Ні, радше цей, як його... Ну той, що Горобця в якомусь фільмі грав... Джонні Деп, о! — заперечив Генка Довгоп'ятий.

Дев'ятий «А» дружно загув, вітаючи нового Потапа. Проте Денис хотів зловити на собі погляд людини, яка колись дуже багато для нього важила. Так! Самоха не зміг приховати здивування. Та іноді в його очах помітно було ще і якусь тінь. Можливо, злість, хоча йому ніби й не було за що сердитись на Дениса. Потім Матвій відвернувся і вдав, що навіть на помічає колишнього друга. Потап позадкував і сховався за спину однокласників. Розпочалась урочиста лінійка.

Розділ 27

Перші дні навчання минули для Потапа, наче приємний сон. Усі помічали, що він змінився, і всі хвалили його. Невдовзі йому це набридло. Та саме тоді люди почали сприймати все, як належне. І ось трапився один прецікавий випадок...

Саме була фізкультура. Минулого року мама виклопотала йому звільнення, але цьогоріч воно вже не діяло. Потап збирався на урок так, наче йшов на війну: перевірів шнурки у кросівках, випрасував шорти та футболку, кинув у сумку еластичні бинти.

— Ну що, згряя переростків? — привіталася «мила» Клара Іванівна. — Бачу, літо для вас минуло недаремно! Ану, перевіримо... Потапенко! — вчителька раптом спинилася навпроти Дениса. — Ти що, захворів? Не встигаю я за твоїми змінами! То ти як поросся вгодоване, то як курка дистрофічна!

— Ага, Кларо Іванівно, саме так. Вдале порівняння! Але до вас мені ще далеко! — покірно опустивши погляд, відповів Денис.

Клара Іванівна, вона ж — Швабра, і справді мала дуже худе тіло. Здавалося, сильний вітер може заввиграшки піднести її аж до неба... Учні дружно зареготали, бо не сподівалися від старанного і завжди мовчазного на уроках Потапа такої витівки.

— Потапенко! — побуряковіла вчителька. — Я сама хамка і хамів бачила, але ти!.. Ти перетнув усі межі!

Швабрині губи затряслися від люті. Вона вп'ялася очима в Дениса. Минулого року від такого погляду він би вже по підгузки побіг. А зараз спокійно стояв у строю і більше не реагував на вчительку.

— Зараз ми подивимось, як ти на турніку будеш вправлятися, розумнику! — зловтішалася Клара Іванівна. — Так! Сьогодні здаємо залік із підтягування! І ти, наш генномодифікований продукте, підеш першим! — тицьнула вона пальцем у груди Дениса. Діти принишкли, бо знали, що от-от розпочнеться.

А Денис мовчки попрямував до перекладини. Вчителька схопила журнал, стала неподалік і налаштувалася припинювати свою жертву всіма доступними їй способами. Хлопець легко дострибнув до турніка. Клас напружився.

— Раз! — почала рахувати Швабра.

— Два! — в один голос продовжив дев'ятий «А».

— Три! — у Клари Іванівни, яка була впевнена у своїй перемозі, відвисла щелепа...

— ...Вісімнадцять! Дев'ятнадцять! — дружно рахували однокласники. — Двадцять п'ять! Двадцять шість!!!

Потап відпустив руки і стрибнув на підлогу. Сьогодні він перевершив самого себе. Раніше він ніколи стільки не підтягувався — допомогло небажання спасувати перед Шваброю і бажання довести щось собі та присутнім.

— Арнольд Шварценеггер у ранній молодості, блін! — підскочив до нього Загорський і підняв догори його праву руку, яка ще тремтіла від навантаження. Клас заревів на знак підтримки. Швабра стояла ні в сих ні в тих.

— М-м-олодець П-п-отапенко! — сказала, затинаючись. — Беріть всі приклад з вашого однокласника!

Потап смакував перемогу. Його оточували захоплені погляди та усміхнені обличчя. Як же він любив своїх однокласників у цю мить! Забув усі свої образи, приниження і був на сьомому небі від щастя. Жаль тільки, що Самохи сьогодні не було... Денис окинув спортзалу переможним поглядом і зненацька зустрівся очима з Вікою. І аж тепер — ото вже бовдур самозакоханий — помітив, як вона змінилася. Неслухняна стріха русявого волосся перетворилася на акуратну стрижку, яка вдало підкреслювала маленькі красиві вухка із блискучими сережками. Незграбна худа фігура трохи округлилася, хоч її й приховувала широка футболка. Дівчина теж посміхалась. І брекетів, які так псували образ Віки, вже не було. І щілина між зубами дивним чином зникла. Єдине, що лишилось незмінним, — це лагідний погляд сірих очей із сонячними блискітками, в яких читалося захоплення.

«Що за мара!» — труснув головою Потап. Спогад про Олесин вчинок був іще досить свіжим і болючим.

Він не міг забути, як тоді все починалось. А тепер знову відчував щось схоже... «Ні, Потапе!!! — вмовляв він сам себе. — Тільки не це!» Але, схоже, розум у цю мить жив окремо від серця, в якому міцно вгніздився образ Віки. «Кульбабка!» — з ніжністю подумав Потап, помітивши ледве видимий німб над головою дівчини, який створювали поодинокі волосинки, підняті невидимим протягом. Потап закохався...

Розділ 28

Минали тижні. Відчуття легкості та щастя поволі відступило. Почалася щоденна рутинна шкільних занять, після яких дедалі важче було змусити себе щось робити. Однак ефемерна популярність, яку Потап завоював завдяки своїй наполегливості, таки не зіпсувала його — тренування тривали у звичному ритмі.

Останнім часом Денис навіть ускладнив свої завдання: вишукував в Інтернеті спеціальні «бойові» ролики з різними видами єдиноборств. Зі старого татового шкіряного плаща він пошив, як умів, саморобну боксерську «грушу» і годинами гамселив її ногами та руками...

— Чуєш, Потапе! — підлетів Загорський до Дениса, який щойно зайшов до кабінету біології, всівся на своє місце і саме діставав книжки з рюкзака. То був останній урок. Він хотів додому і хотів щось пожувати. — У нас завтра дискач буде! Знаєш?

Денис читав оголошення в холі. Їхня школа святкувала черговий ювілей і на честь цього діткам, власне, й влаштовували «свято». Проте Потап нікуди не збирався.

— Та не хочу я туди йти! — буркнув він. — Немає бажання, та й мама не пускає! — спробував віджартуватися, побачивши, як знітився Ромко.

— От-от! — несподівано втрутився у розмову Ігор Дмитрук. — Матусин синок забув спитати дозволу в мамочки! Сама вона по кабаках вишиває, а іншим зась!

У нього за літо змінився характер, і то не в кращий бік. Він любив і умів так «шпигнути» в найбільш незручний момент, що рана від шпильки довго не загоювалася... Він радів, коли когось починали пресувати вчителі або однокласники. Хтось дав йому прізвисько Дятел, і воно міцно приліпилось до хлопця.

— Ти що городиш? — повернувся до нього Ромко. Дятел ехидно посміхався у відповідь. Потап встав зі свого місця.

— Ти! Забери свої слова назад! — дивлячись просто в очі Дмитруку сказав Денис.

— А то що? — запитав Дятел. — Я сам бачив! З мужиками плутається! Тьху!

Дмитрук і раніше був задерикуватим, а тепер взагалі відверто йшов на конфлікти. Його навіть трохи побоювалися: ходили чутки, ніби він належить до якогось підліткового угруповання, що контролює великий район міста.

— А то запхну їх тобі в морду! — пригрозив Потап.

— Хайло закрий! — не поступався Дятел. — Чи хочеш кривавої юшки скоштувати?

Навколо них, немов по команді, зібрався гурт роззяв. Хтось, як завжди, діставав мобільний, щоб зняти все на відео і викласти потім в Інтернет.

Удар був миттєвим. Потап, згадавши настанови Торнадо, перемістив вагу на ліву ногу і з розвороту по дузі правою ногою бебехнув ненависну Дмитрукову пику. Той плавно осів на підлогу. Його підхопив Довгоп'ятий, який мріяв стати членом тієї самої банди і тому не відходив від Дятла. Ігор кліпав посоловілими очима і ніяк не міг прийти до тями. У класі зависла в'язка тиша.

— Що тут відбувається? — зайшов до кабінету Віктор Петрович. — Ти чого, Дмитрук, на підлозі сидиш? — з подивом поглянув на Ігоря, який уже майже оклигав.

— Та слизько тут, Вікторе Петровичу! — відповів Дятел, важко рухаючи губами. Він підвівся і посунув на своє місце. — Ти труп! — коротко кинув, проходячи повз Потапа.

Той посміхнувся кутиком губ та, відсунувши стілець, мовчки вмовився за партою. Тільки пальці в хлопця дрібно тремтіли від хвилювання. Почався урок.

— Дарма ти так, Потапе! — прошепотів Ромко. — Можуть бути проблеми! Тепер тобі хоч з дому не виходь!..

Але Денис твердо вирішив завтра піти на дискотеку і запросити до танцю Віку. Йому було трохи лячно — десь глибоко в душі, — та оновлений Потап не збирався відступати від свого.

Розділ 29

Танцювальний вечір розпочинався о сьомій.

Після уроків Денис прийшов додому, попросував новенькі джинси, перевірів гудзики на фірмовій сорочці, яку подарував йому тато. Вона ще пахла крамницею, новісіньким текстилем... Після літніх канікул Потапу довелося цілком оновити гардероб, бо сорочки-футболки висіли на ньому, як на опудалі, а в штани можна було запхати двох таких, як він. Дзенькнув мобільний.

— Ну що, виходь! — сказав у слухавку Загорський. — Я вже тут неподалік, буду тебе чекати!

Потап швидко зібрався, вдягнув куртку і помчав на вулицю. Перед самими дверима під'їзду у грудях щось замлоїло: чи то тривожне передчуття, чи острах... Денис відмахнувся від усіх цих «забобонів», рвучко вчинив двері.

— Класний прикид! — сказав Ромко, побачивши Потапа. — Справжній мачо!.. Чуєш, Потапе, мене сьогодні Чмиря про тебе розпитувала: чи з ким зустрічаєшся, чи хтось тобі подобається і всяке таке...

— А ти? — на секунду завмер Денис.

— Я що? Я відмазався якось, але, по-моєму, вона в тебе втріскалась! Обіцяла сьогодні на танцюльки прийти. А раніше ж ніколи не ходила! — підморгнув Загорський і продовжив: — Ти тільки обережно з нею: кажуть, що після розборки з Рульовою вона записки прощальні писала, таблетки ковтала... Врятувало, кажуть, те, що батьки раніше додому повернулися...

Денис майже нічого не почув. Тепла хвиля радісних сподівань накрила його з головою. Ура! Віка теж ним цікавиться! Денис мчав до школи в радісному очікуванні...

У спортивній залі було повно учнів. Хоча на дискотеці могли бути лише старшокласники, там ошивалися і зграйки малоліток, особливо дівчат, і «чужаки» з інших шкіл, які любили потусуватися на халявних дискотеках.

Горлала музика. Потап і Ромко пішли шукати своїх. Зала була розбита на «зони впливу» і кожен клас мав відриватись тільки на своїй території — за порушення кордонів можна було отримати добрячого копняка чи запотиличника, або навіть і гірше.

— О-о-о! Хто до нас прийшов! — голосно заволатала Інка Рувьова, побачивши Потапа, і ще дужче стала вихитувати стегнами. — Сам Джекі Чан із дев'ятого «А» вшанував нас своєю присутністю! — дівчина притиснулася до Дениса. Той мовчки відсунув її, підійшов до стіни, біля якої вишикувались у ряд стільці, і вмовився на один із них. У нього було єдине бажання: опинитися вдома, в тиші, з цікавою книжкою в руках... Але — Денис виглядав Віку, сподіваючись, що дівчина таки прийде.

За хвилин десять музика стала нестерпною. Кульбабки не було, і Потап вирішив іти додому. Раптом дівчина з'явилася у залі. На ній була легка сукня до колін, стягнута на тонкій талії пояском. Шию прикрашало акуратне намисто. Легко ступаючи, Віка перетинала залу, прямуючи до однокласників.

— О! Намалювалась — не зітреш! — почув Потап у паузі між піснями. Це Фіона помітила Віку і «ласкаво» зустріла її в колі танцівників. Хлопці розступилися, Кульбабка стала між ними. Знову зазвучало ритмічне бухкання, а Денис відчув як стугонить кров у його жилах. Він хотів запросити дівчину до танцю і... хотів утекти з цього чужого для нього світу мерехтливих вогнів і розкутих тіл.

— Чого сидиш? — постала перед ним Юля Сосновська. Ще півроку тому вона подобалась Денису, але про стосунки з нею тоді нічого було й думати. Тепер вона відверто демонструвала йому свою прихильність. Музика знову закінчилась, а тоді раптом у залі залунало:

<i>Нарешті</i>	<i>знову</i>	<i>ти</i>	<i>повертаєшся</i>	<i>додому.</i>		
<i>Дивлюсь</i>	<i>назад,</i>	<i>хтось</i>	<i>бананами</i>	<i>гамує</i>	<i>втому,</i>	
<i>Хтось</i>	<i>щось</i>	<i>читає,</i>	<i>хтось</i>	<i>в</i>	<i>метро</i>	<i>втикає,</i>
<i>Лиш</i>	<i>вона</i>	<i>одна</i>	<i>біля</i>	<i>вікна</i>	<i>тебе</i>	<i>чекає.</i>

Потап здригнувся. Ця пісня звучала на табірній дискотеці, коли він танцював з Олесею... Все визначила доля! Він зірвався на ноги і почав шукати поглядом Віку.

— Потанцюємо? — вчепилась у нього Юля. Денис хотів її відшити, та побачив Самоху, який упевнено наблизився до його Кульбабки, взяв її за руку, щось шепнув на вушко і повів плавними рухами в танок, обнявши за талію. Потапа заціпило. Він схопив в обійми Сосновську і почав з нею танцювати, не зводячи погляду з тієї солодкої парочки. Матвій, судячи з усього, розповідав щось веселе та цікаве. Віка час від часу посміхалась і хитала головою, ніби від чогось відмовлялася.

— Ти якийсь напружений! — нахилила Юля голову на плече Потапу. Волосся Сосновської лоскотало хлопцеві шию, приємно пахло і було м'яким на дотик. Вона поклала обидві руки йому на плечі і почала легенько їх погладжувати, знімаючи напругу. Музика несподівано урвалася.

— Надіюсь, ми ще потанцюємо? — заклично глянула Потапові в очі дівчина.

— Не те слово! — вигукнув Потап, який хотів себе переконати, що йому абсолютно все рівно, з ким танцює Віка і як себе поводить. — Кожен медляк — мій! — підморгнув він Сосновській. Вона легенько стисла його пальці, натякаючи на можливий розвиток подій, посміхнулась і пішла до загального кола.

Потап не знав, що йому робити. Подався в туалет, щоб не стовбичити, як пень, посеред зали. Двоє хлопців із десятого «Б» стояли там, поплескували один одного по плечах і, матюкаючись через слово, доводили, як вони поважають пацанячу дружбу. Здається, обидва були під добрячою «мухою». Нарешті вони до чогось домовились і, обнявшись, посунули до дверей.

Потап крутнув кран, підставив руки під холодну воду, провів ними по обличчю. І раптом до туалету, який у школі, як завжди, правив ще й за місце обміну інформацією, голосно грюкнувши дверима об стіну, зайшов Шура Калмиченко з паралельного класу. Взагалі-то його звали Сашко, але вже ніхто, навіть вчителі, не кликав його так.

— О! Здоров, Потапе! — здивувався Шура. — І ти сьогодні тут? Ніколи раніше тебе не бачив на танцюльках! — потиснув він Денисові руку. — Хильнеш трохи?

Шура витяг із кишень куртки дві пляшки пива. Колись тато давав ще малому Денису спробувати цей напій, однак тоді він здався йому гірким, противним на смак. Але сьогодні, після того танцю Самохи із Кульбабкою, Потап хотів чимось зняти стрес, тому він погодився.

— Давай! — простягнув руку. Калмиченко професійним рухом відкоркував пляшку, дав йому.

— Тільки не до кінця! — попередив. — Тут іще мають малявки підійти...

Потап спраглими губами припав до горлечка. Відчуття були такими самими, як і в дитинстві. Але Потап глушив їх, бо прагнув забути про все на світі, навіть про себе самого.

— Е-е-е! Ти куди так розійшовся!? — Шура вихопив у нього пляшку. — Ми ж домовлялися! От блін, майже все видудлив...

Калмиченко, проте, глянув на Потапа з повагою, дістав сигарету, підкурих і кілька разів блаженно затягнувся. Вигляд у нього був такий, як у людини, котра довго бродила пустелею, а потім допалася до джерела з холодною водою. Солодкавий запах закружляв у повітрі, лоскочучи ніс.

— Пихнеш!? — простягнув цигарку Шура. — А ти нічого пацан! Я раніше думав, що ти ботан задріпаний, а вчора, казали, ти Дятла мочканув, правда? Ризиковий ти пацан! На, шмальни!

Потап насолоджувався своїм новим станом. Пиво швидко вдарило йому в голову. Всі турботи зникли, а світ розплився і став хистким. Язик не повертався сказати бодай слово і не вмщався в роті. Хотілося пити. Потап сьорбнув води просто з крана, поглянув на себе в дзеркало і зареготав, не впізнавши свого відображення. Рука сама потягнулася за цибаком. Неслухняні пальці схопили смердючий «косяк», але затягнутися хлопець не встиг. Порушена координація зробила свою справу: сигарета впала на брудну підлогу.

— Капець, Потапе! Ну ти і даун! Хто ж тепер з параші його курити буде!? — на очах Калмиченка аж сльози виступили, так йому жаль було втраченого недопалка.

— Та відвали ти! — відштовхнув Шуру Потап і нерівною ходою почвалав до зали. Там усе тепер здавалося набагато кращим і веселішим, ніж півгодини тому. Рідні, радісні обличчя, які посміхались Потапу. Симпатичні дівчата, до яких його тягнуло з незнаною раніше силою... Світло і музика... Денис почувався суперзіркою.

Знову заграла повільна мелодія. Потап стояв під стіною. Пиво ще шуміло в його голові, він не міг сконцентруватися. Раптом хтось торкнув Дениса за плече. Він різко обернувся. Перед ним стояла Олеся.

Так, саме Лесюня, котра так боляче вразила його самолюбство...

— Може, потанцюємо? — запитала вона голосом Кульбабки.

Потап кивнув. Із хмільного туману впливло усміхнене обличчя Віки. Вона простягнула йому руку, запрошуючи до танцю. Щоки її палали від хвилювання. «Замов за мене слівце перед Самохою!» — зненацька пролунало в Денисовій голові. Він згадав, з якою усмішкою Кульбабка реагувала на жарти Матвія, згадав руку свого экс-друга, що впевнено лежала на її талії. «Олеся! Віка!.. Торнадо... Самоха...» — крутилося у мізках, відлунюючи болем у грудях.

— Як ви мене всі запарили! Хто б тільки знав! — він грубо відштовхнув дівчину. Потім, не оглядаючись і розпихаючи всіх, хто траплявся йому на шляху, попрямував до Юлі Сосновської. Та відразу розпливлася в посмішці і з готовністю обвила руками шию Дениса.

Він не бачив, як Віка від несподіванки аж зіщулилася. Ще вранці вона ловила на собі небайдужі погляди Дениса, від яких у неї паленіли вуха і плуталися думки. Довго вагалася, чи йти їй на дискотеку, майже годину крутилася перед дзеркалом, підбираючи одяг та прикраси. Вперше підфарбувала губи! А він!.. Дівчина загубилася в юрбі. Не замислюючись, забрала із гардеробу куртку і побрела до виходу на ватяних ногах. По щоках котилися сльози, та вона їх не помічала. Зненацька хтось перепинив її. Віка знехотя підняла погляд. Перед нею стояв Матвій.

— Куди прямує королева? — з легкою іронією запитав Самоха. Йому подобалась ця чиста, не зіпсована дорогими цяцьками та понтами, дівчина. — О-о-о! — помітив сльози. — Що сталося?

Осторонь зареготали Рульова з Фіоною, котрі з цікавістю спостерігали за безкоштовною виставою.

— Не чіпайте мене!!! Відчепіться всі!!! Не можу більше вас усіх бачити!!! Задовбали! Іду від вас на дах... — істерично вигукнула Віка, з ненавистю зиркнувши на Матвія. Той отетерів. Віка прожогом вибігла зі школи. Самохін очунав і теж побіг — до спортзали. Знайшов Потапа, який обмінювався люб'язностями з Сосновською і, міцно схопивши його за руку, потягнув до роздягальні.

— Якого біса, Самохо!?! Ти чого вчепився? Хочеш з'ясовувати стосунки, то йдемо на вулицю! — відбивався Потап, з якого ще не цілком вивітрився алкоголь. — Дай мені поспілкуватися з коханою дівчиною! — згадав він поступливу Юльку.

— Я тебе, придурку, зараз задушу тут! — прошипів Самоха, припираючи колишнього друга до стіни. Так, він, Матвій Самохін, на щось сьогодні сподівався, запрошуючи Віку танцювати, але дівчина безпосередньо відшила його: сказала про свої почуття до Потапенка. — Ти що зробив із нею, бовдуре? Добити її вирішив?! Ну, давай! Рульова тоді не зуміла, то тепер ти... — він схопив Потапа за комір.

— Руки забори, козел! — різким рухом вивільнився Денис і почув, як відривається комір подарованої батьком сорочки. Злість накрила його з головою. Хлопець вмить протверезів. — Що!? Хто!?!? — він ніби щойно усвідомив слова Матвія. — Віка?! То йди і втіш її, друже! — дивлячись прямо в очі Самохи, просичав Потап.

— Ага, я б із задоволенням! Але вона тебе любить, ідіоте! Сама мені про це сказала! — вигукнув Матвій. Навколо них почали збиратися школярі. Матвій відступив. Роззирнувся навколо.

— Давай, одягайся. Побігли скоріше! Потім розберемося, хто правий!

Потапові тільки-но дійшло, що він накоїв. Хлопець схопив із вішалки куртку і першим вискочив на сходи. Матвій побіг за своєю курткою до спортивної зали. Вона лежала десь там, на стільцях.

— О, знакомие всьо ліца! — несподівано зупинив Потапа уїдливиий голос. Перед ним був Дятел і ехидно посміхався. Обабіч нього стояли два високі гопники. І Потап впізнав свого табірнього «добророзчливця» — Канава. Здається, Дмитрук таки мав намір виконати свою вчорашню обіцянку...

— Тебе не кажутся, шкет, шо ти часто на моєму путі вознікаєш? — виплюнув цигарку Коновалов. — Ну шо, будем возобновлять статус-кво?

— Цей лох вчора мене завалив і погрожував зі всіма розібратись! Типу «крутий пацан»! — підкинув жару у вогонь Дмитрук, ховаючись за спини старших товаришів.

— Слиш, угод! — звернувся до Потапа Канава. — Ти сам напригнеш ілі тебе помочь? — виставив він кулак, знущаючись з хлопця. Денис завмер. Супротивник був дуже серйозний. Проти такого він не вистойть, та й часу на розборки немає.

— Не пісай кіпятком! — гмикнув Коновалов. — Я тебя только по вчорашньому факту буду воспітывать! Наші тьорки з Торнадо — це чисто наші питання! Я і его когда-то достану...

— Канаво! Ти чоґо тут? Якісь проблеми? — це Матвій несподівано з'явився на сходах.

— Да вот! — кивнув на Дениса Коновалов. — Чмо на перо нариваетса! А ти што ето, за нево підпрягаєшся? — поцікавився гопник, помітивши, що Самоха підбадьорливо підморгнув Потапу. — Ти ж правильний пацан, Самоха!

— Слухай, Канаво! Це мій найкращий друг і я за нього будь-кого на шматки порву! Зрозумів? — твердо відказав Самоха. — То що робити будемо? Часу обмаль! Нам бігти треба!

— Да ладно, пацани, всьо путьом... А ти, Дятел, в следущій раз фільтруй базар! — Канава вліпив запотиличника Дмитруку. Другий гопник голосно зареготав. — Ти чево лажу на чесних фраєров гоніш? Самоха за бакланов не заступаєтся! — Коновалов розвернувся і, перевалюючись з ноги на ногу, пішов у своїх справах. Його кореші подалися за ним.

— Давай швидше! Чого став? — гукнув Матвій.

Хлопці побігли вулицею, розпитуючи перехожих, чи не бачили вони Віку, вбрану так-то і так. Одна жінка махнула рукою в напрямку дев'ятиповерхового будинку, який в цьому старому мікрорайоні був найвищим — бовванів на тлі сутінків, що невблаганно спадали на землю.

— Схоже, вона не жартувала! — задихано сказав Самоха. — Швидше! Сподіваюся, ми не помилились!

Потап лише кивнув, подумки благаючи Віку відмовитися від свого рішення...

— Який під'їзд? — вигукнув Потап, зупинившись біля будинку. — Куди бігти?

— Ти що, гальмо? Дах же один! — відповів Матвій. — Сюди! Аби тільки люк на дах був не замкнутий!

— Щоб тобі!.. — вилаявся Потап і влупив ногою по старому пластику обшивки.

— А ти таки змінився! — здивовано подивився на нього Матвій.

— Давай потім це обговоримо, добре? — гукнув Потап і метнувся до сходів. Перестрибуючи через три сходинки, хлопці помчали нагору. Їхні серця калатали — від напруги і тривоги.

Ангел-охоронець, який оберігав Віку Чмирю від негараздів, сьогодні не відпочивав. Люк на дах виявився відчиненим, і хлопці один за одним вискочили у загуслі сутінки. Потап окинув поглядом дах. Хух! Вони таки не помилились...

На самісінькому краєчку неподалік од них стояла похилена постать Кульбабки, яка наче споглядала місто з висоти. Один тільки крок, одна хвилина — і дівчина порине у невідому безкінечність іншого життя... Денис у цю мить віддав би все на світі за те, щоб

дізнатися її думки. Але, на жаль, таке можливо лиш у казках!.. Тож він спробував тихцем підкрастися ближче. Враз під ногою по-зрадницьки хруснуло якесь дрібне камінняччя. Денис завмер. За ним, як вкопаний, зупинився Самоха, котрий ані на метр не відступав від свого друга. (Він уже давно жалкував про ту історію з кросівками, про їхню з Потапом сварку і про згаяний без нього час. Поновити дружбу з Потапом Матвієві раніше не вдавалося, а от ця пригода, здається, наново об'єднала хлопців.)

Скрадаючись якимись навдивовижу зграбними котячими рухами і молячись, аби Віка нічого не почула, Потап нарешті наблизився до дівчини. Напружуючи всі сили, кинувся до Віки, міцно обхопив її двома руками, і разом із нею упав на стару й потріскану покрівлю.

Віка скрикнула і спробувала вирватися, але Денис міцно тримав її в обіймах. За мить вона впізнала Потапа, голосно схлипнула і притислася до його грудей, здригаючись у риданнях. Денис втирав сльози з очей Кульбабки, шепотів невідь-звідки знані ніжні слова і відчував, як його охоплює неймовірне, вселенське щастя...